

JŪNIJS 2013
Nr. 6 (216)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

VĒLĒTĀJI IZVĒLĒJUŠIES DARĪTĀJUS

Nav divu vienādu vēlētāju, divu vienādu pašvaldību, divu vienādu situāciju pirms vēlēšanām. Pašvaldība tieši tāpēc ir pašvaldība, ka tā saglabā daudzveidību. Šī daudzveidība izpaudās arī vēlēšanās. Ir izveidojusies veselīga pirmo reizi ievēlēto un atkārtoti ievēlēto deputātu proporcija.

Vairumā Latvijas teritoriju vēlētājs ir izrādījies gudrāks, nekā daži polittehnologi cerēja. Nav izdevies vēlētāju apmuļķot ar tukšiem solījumiem.

Nav izdevies vēlētāju sakūdit uz iepriekšējā darba noliegšanu, rosinot dažādus fantastiskus finansli neiespējamus projektus. Nav izdevies vēlētājus sarīdīt pret cilvēkiem, kas iepriekšējā sasaukuma laikā ļoti smagā ekonomiskā situācijā nodrošināja valstī sociālo mieru un neļāva pilnīgi sabrukt infrastruktūrai. Nav izdevies iestāstīt, ka vajag tikai iepriekšējos politiķus sodīt un tūlīt iestāsies leiputrija.

Nākamais pašvaldību darba periods nebūs viegls. Vairākas līdzšinējās centrālās valdības ieceres ir vērstas pret pašvaldībām. Nav atgūtas vairākas pašvaldību brīvības, kas Latvijā pastāvēja pirms krīzes. ES ekonomiskajā telpā nav sagaidāms pirktspējas pieaugums, līdz ar to samazinot ekonomiskās atveseļošanās iespējas Latvijā.

Šādos apstākļos svarīga ir vēlētāju attieksme pret darītājiem. Vēlētāji ir apliecinājuši savu atbalstu. Tas dos gan jaunaļiem, gan atkārtoti ievēlētajiem deputātiem pārliecību, ka ir vērts strādāt un cilvēki to novērtēs.

Ar to arī visus apsveicu.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

Ojāra Martinsona foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
67508530, 29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

Daina Oliņa
redaktores vietniece

pie Latvijas Valsts auglīkopības institūta Dobeļē

HERALDIKA ĢERBOŅU GRĀMATAS ATVĒRŠANAS SVĒTKOS	2
PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ INFORMĀCIJAI UN DARBAM	4
LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ EIROPAS ZIŅAS	9
EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA AS "SADALES TĪKLS" DIALOGĀ AR PAŠVALDĪBĀM	12
NOVADU DIENĀ IZEJOT CAURI ČETRU GADU VĒJIEM	15
PIEKRASTES APVIENĪBĀ LPPA – AR SKATU NĀKOTNĒ	18
IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ NAMEJA BRUŅINIEKI SAULAINAJĀ NAMEJA ZEMĒ	23
INFORMĀCIJAI VIENOTS RESURSU UN FINANŠU VADĪBAS RISINĀJUMS VISĀM LATVIJAS PAŠVALDĪBĀM	28
PROJEKTI 16. GAUJAS PLOSTNIEKU SVĒTKI STREŅČOS	31
JAUNATNE JAUNIEŠI – 13–25 UN SIRDĪ JAUNIE PROGRAMMĀ "JAUNATNE DARBĪBĀ" PROJEKTUS ŠOGAD VARĒS IESNIEGT VĒL VIENU REIZI	34 39
JAUNATNES INICIATĪVU IESPĒJAS NEPALAIDIET GARĀM "AWARD" NOTIKUMUS!	40 42
JAUNATNE EIROPĀ UN LATVIJĀ DESMITAJĀ REIZĒ – IZDOSIES!	44
JAUNATNE KĀ PALĪDZĒT JAUNIEŠIEM VEIDOT SAVU DZĪVI VEIKSMĪGU	48
PIEREDZE JELGAVĀ – GUDRI JAUNIEŠI UN VADĪTĀJI VIENI NO CELMLAUŽIEM ES PIEDALOS!	50 52 54
LABISBĀBIS – GULBENĒ VISS KĀRTĪBĀ! JAUNIEŠI "PIESPRAUŽAS" PAŠVALDĪBAI	56 58
ZIŅAS LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS	60
ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM ANEKDOTES	64

ĢERBOŅU GRĀMATAS ATVĒRŠANAS SVĒTKOS

2. maijā – Latvijas valsts svētku priekšvakarā – Melngalvju namā notika Valsts Heraldikas komisijas otrās grāmatas “Latvijas novadu heraldika” atvēršanas svētki, kuros piedalījās vairāk nekā simts Latvijas pašvaldību pārstāvju un ar uzrunu uzstājās Valsts prezidents Andris Bērziņš.

Latvijas civilās jeb korporatīvās heraldikas vēsture mērāma jau septiņos gadsimtos. Sākusies ar pilsētu ģerboņu parādīšanos 13. gadsimtā, tā arī mūsdienās saistās ar to krāsu un simbolu valodu, kas aicināta heraldiski reprezentēt apdzīvotās vietas – pilsētas, pagastus, novadus.

Par sākotnējo posmu Latvijas heraldiskās simbolikas attīstībā uzlūkojams t.s. Livonijas periods (13.–16. gs. vidus), kad Livonijas valstu konfederācijā jau 13. gadsimtā sāka veidoties pirmie pilsētu ģerboņi. Otrs posms saistās ar Kurzemes un Zemgales hercogistes vēsturi 16. gs. beigās – 17. gadsimtā, kad Ketleru dinastijas hercogi, veicinot hercogistes ekonomisko un politisko uzplaukumu, piešķīra pilsētas tiesības vairākiem nozīmīgiem miestiem un apdzīvotām vietām – Jelgavai, Bauskai, Liepājai, Jaunjelgavai (Fridrihštatei), Jēkabpilij un Grobiņai. Pilsētu heraldikas attīstības posms sākās 18. gs. beigās un turpinājās visu 19. gadsimtu. Tam bija raksturīga Latvijas teritorijas iekļaušana Krievijas impērijā un intereses aktivizēšanās par civilo heraldiku. Ceturtais posms aptver divus gadu desmitus, kuros līdz 1940. gadam attīstījās neatkarīgās Latvijas Republikas pašvaldību simbolika. Šā posma heraldikas veidošanās atšķirībā no iepriekšējiem gadsimtiem norisinājās stingras centralizācijas apstākļos – pilsētu ģerboņu veidošanu, vēsturiskās simbolikas apstiprināšanu un

nereti arī koriģēšanu veica Heraldiskā Komiteja, un simbolikas izveides nepieciešamību juridiski pamatoja īpašs likumdošanas akts. Viens no savdabīgākajiem un ļoti pretrunīgi vērtējamiem posmiem Latvijas heraldikas attīstībā saistās ar 20. gs. 60. gadu otro pusi un 70. gadiem. To var uzskatīt par mēģinājumu veidot “sociālistisko heraldiku”, pārejot no “vecu atribūtu kopēšanas uz jauno simboliku”. Latvijas civilās heraldikas attīstības pēdējais posms sākās 1988. gadā, sabiedrībā noritot aktīvai diskusijai par pilsētu vēsturiskās heraldikas atjaunošanas nepieciešamību. Kopš šā brīža par civilās heraldikas sistēmu Latvijā atbildīga ir Valsts Heraldikas komisija.

Līdz ar 2009. gadā veikto Latvijas administratīvi teritoriālo reformu pašvaldību heraldikā noslēdzies vesels posms, un šī grāmata sniedz ieskatu par to. Atbilstoši heraldikas tradīcijai ģerboņa īpašnieka juridiskā statusa maiņai ir jāatspoguļojas ģerboņi, turklāt Ģerboņu likuma 10. pants nosaka, ka Valsts Heraldikas komisija veido un uztur informatīvo materiālu bāzi par ģerboņiem un to veidošanas pamatprincipiem, kā arī nodrošina šo materiālu pieejamību sabiedrībai.

Jaunais izdevums apvieno enciklopēdiska un populāra rakstura materiālus un sagatavots atbilstoši Eiropas heraldikas tradīcijām, mākslinieciskajiem principiem un augstai poligrāfijas iespiedkvalitātei. Ievadu grāmatai par Heraldikas komisijas darbu ar novadu ģerboņiem sagatavojis Valsts Heraldikas komisijas ilggadējais loceklis Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes asociētais profesors **Armands Vijups**. Lielu

ieguldījumu grāmatas izveidē devis Valsts Heraldikas komisijas priekšsēdētājs mākslinieks grafiķis **LAIMONIS ŠĒNBERGS** un komisijas priekšsēdētāja vietniece administratīvajos jautājumos **Ramona Umblīja**. Grāmatas atvēršanas svētkus kuplināja Heraldikas komisijas locekļa Rundāles pils direktora **Imanta Lancmaņa** vērtīgais

un izglītojošais stāstījums par heraldikas vēsturi, heraldikas zīmēm un to, kā tapuši novadu ģerboņi.

Grāmatā “Latvijas novadu ģerboņi” salīdzinājumā ar Heraldikas komisijas 2008. gadā izdoto grāmatu “Latvijas ģerboņi” apkopoti visi apstiprinātie novadu ģerboņi, to heraldiskie apraksti, īsas ziņas par konkrēto novadu, novada teritoriālā karte, kā arī novadā apvienoto pagastu ģerboņi (ja tādi ir) un novada ģerboņa leģenda jeb ģerboņa simbolikas skaidrojums, ko aicināja darīt pašvaldību pārstāvji.

VALSTS PREZIDENTA UZRUNA grāmatas "Latvijas novadu heraldika" atvēršanas svētkos

Godātie Valsts Heraldikas komisijas otrās grāmatas "Latvijas novadu heraldika" atvēršanas svētku dalībnieki!

Valsts nav abstrakts jēdziens. Valsts – tie ir cilvēki, pagasti, pilsētas, novadi. Un tieši tādēļ no katra un ikviena ir atkarīgs, kā dzīvojam, kādu nākotni veidojam un kāda ir mūsu attieksme pret valsti – Latviju.

Šogad svinam 23 gadus kopš Neatkarības deklarācijas pasludināšanas, un viss, ko esam paveikuši savas valsts labā, ir mūsu pašu padarītais. Tāpat kā nepadarītais un vēl darāmais.

Runājot par darāmo – šis pavasaris ir nesis ne tikai sauli un atkusni, bet arī bedrainus ceļus un plūdus, kuru seku likvidācija daudzās pašvaldībās vēl pat nav beigusies. Tādēļ vēlos teikt lielu paldies visiem pašvaldību vadītājiem un darbiniekiem, kuri enerģiski, operatīvi un nesavtīgi strādājuši iedzīvotāju labā. Tajā pašā laikā jāatzīst: dažviet Latvijas novados un pilsētās pavisam neracionāli ir notikusi paļaušanās uz to, ka īpašas problēmas neradīsies pat tad, ja apbūve notiek applūstošās teritorijās. Negribas ticēt, ka tik ļoti esam akceptējuši teoriju par globālās sasilsanas fenomenu, lai pret upju atnestajiem plūdiem vairs nemēģinātu cīnīties ar ilgtermiņa risinājumiem, kas ir visdrošākais veids, kā pasargāt konkrēto pašvaldību iedzīvotājus.

Otrs šāgada pavasara izaicinājums ir gaidāmās pašvaldību vēlēšanas. Katras pašvaldības vēlētajī ar savu balsi vērtēs jūsu darbu un paveikto savas pilsētas, sava novada un pagasta iedzīvotāju labā. Vēlos jums visiem pateikties par līdzšinējo sadarbību, kas man izveidojusies, apciemojot dažas Latvijas pašvaldības vai tiekoties ar novadu pārstāvjiem Rīgā. Savas prezidentūras laikā esmu bijis daudzās Latvijas pašvaldībās, bet vairāk, nekā līdz šim būts, man vēl jāapmeklē. Tikšanās ar cilvēkiem ārpus Rīgas dod spēku un pārliecību darīt visu, lai Latvija saglabātos savā vēsturiskajā veidolā, kur laukiem un pilsētām ir vienlīdz liela un harmoniska nozīme. Lauki ir Latvijas pamats, bez kura šī valsts nav iedomājama.

Tomēr jāatzīst, ka reģionālo vizišu laikā esmu guvis apliecinājumu savai pārliecībai par to, ka pašreizējā pārvaldības kārtība valstī nodrošina varas līdzsvaru, bet nenodrošina attīstību – tajā skaitā arī pašvaldību teritorijās. Tas savukārt rada vāju politisko atbildību un veicina traucējošu sāncensību, nevis kopdarbību.

Bezatlīdzība un kašķēšanās arvien pārliecinošāk kļūst par mūsu politiskās sistēmas vizītkarti. Latvijā lielākajām

partijām ir vidēji divi trīs tūkstoši biedru, un kopā biedru skaits visās Latvijas politiskajās partijās ir aptuveni trīs reizes mazāks nekā Igaunijā un četras reizes mazāks nekā Lietuvā. Diemžēl šādas tendences veicina arī tas, ka uz katrām vēlēšanām, tajā skaitā pašvaldību, tiek dibinātas arvien jaunas partijas. Tādējādi veidojas situācija, ka partijas vairāk darbojas kā interešu grupas, nevis politiski spēlētāji ar stingru programmatisko pamatu un noturīgām politiskām tradīcijām. Ļoti ticams, ka tieši šajā apstākļī sakņojas mūsu valsts attīstību bremzējoši faktori un rodams atbildes uz jautājumiem, kāpēc mūsu kaimiņiem daudzās jomās klājas labāk nekā mums. Uzskatu, ka šī situācija ir jāmaina, mainot arī likumdošanas bāzi. Trešais jautājums, kas jau ierasti ir pašvaldību darba kārtībā un īpaši aktualizējies pēc administratīvi teritoriālās reformas, ir pašvaldību finanšu izlīdzināšana. Jau vairākkārt esmu vērsis Ministru prezidenta un finanšu ministra uzmanību uz to, ka ir jāpasteidzina likumdošanas izmaiņu izstrāde, iesaistot Finanšu ministriju. Vienlaikus jāapzinās, ka pašvaldību finanšu izlīdzināšana nav brīnumnūjiņa un primāri ir jāveicina kopējā tautsaimniecības attīstība visā valstī, pakāpeniski veidojot optimālu pašvaldību struktūru.

Godātie pašvaldību vadītāji! Līdzās ikdienā veicamajiem darbiem mūsu ikdienas dzīvē liela nozīme ir arī simboliem un vērtībām, ar kurām saistās Latvija un ikviens šīs valsts novads, pagasts, ikviena kultūrvēsturiskā vienība Latvijā neatkarīgi no tā, cik tālu tā ir no Rīgas.

Tieši tādēļ man ir patīams prieks un gandarījums, ka ikvienam no jums varam pasniegt jaunu vēsturisku izdevumu "Latvijas novadu heraldika". Šī grāmata ir īpaša. Tā ietver vērtīgu, es gribētu teikt, unikālu darbu, kas tapis Valsts Heraldikas komisijas un jūsu, tas ir, pašvaldību, ļoti nopietna un rūpīga kopdarba rezultātā. 102 novadi ieguvuši sev spēcīgu simbolu – ģerboni.

Grāmata par Latvijas novadu heraldiku būtībā ir unikāla vēsturiska liecība par administratīvi teritoriālajiem procesiem, par Latvijas novadu problemātiku pēdējā gadu desmitā. Un pašu novadu ļaužu sacerētie ģerboņu apraksti vēsti par vēlmi ne tikai stiprināt savu piederības izjūtu, saikni ar savām vēsturiskajām vērtībām un lepnumu par sasniegto, bet redz sevi, savu novadu nākotnes perspektīvā. Vienlaikus ģerbonis nav pašmērķis, tas jau no saviem pirmsākumiem ir kalpojis konkrētiem mērķiem – paust piederību konkrētai vietai, likt pamanīt sevi, izcelt savu statusu un ziņot par tā izmaiņām.

Godātie svētku dalībnieki! Atceroties Latvijas vēsturei tik būtiskos notikumus pirms 23 gadiem un savus kolēģus Augstākajā Padomē, kuri toreiz nobalsoja par Latvijas valstiskās neatkarības pasludināšanu, vēlos teikt sirsnīgu paldies visiem, kas šo valsti no jauna cēlušī, kas tai uzticas šodien un tic tās nākotnei! Latvija ir mūsu valsts, un tās nākotne ir mūsu rokās. Neviens mūsu vietā to neveidos, nevienam citam tas nav nozīmīgi.

Tik ilgi, cik ticēsim Latvijai, tik tā arī pastāvēs!

Foto autors: **Toms Kalniņš**,
Latvijas Valsts prezidenta kanceleja

Ilze Mutjanko,
LPS padomniece
sabiedrisko attiecību
jautājumos

www.lps.lv

Tikšanās ar Ministru prezidentu

• **26. aprīlī** Latvijas Pašvaldību savienības Valdes pārstāvji tikās ar Ministru prezidentu **Valdi Dombrovski**, lai apspriestu vidēja termiņa budžeta ietvaru, pašvaldību finanšu izlīdzināšanu, kā arī iespējamo veselības nodokli un sabiedriskā transporta organizēšanu plānošanas reģionos.

Jautājumā par **vidēja termiņa budžeta ietvaru** premjers uzdeva Finanšu ministrijai (FM) nosūtīt LPS detalizētu skaidrojumu par finanšu pozīcijām, ko tieši ietver konkrētais FM piedāvātais solījums, ka vidēja termiņa budžeta izstrādes gaitā tiks nodrošināts pašvaldību budžetu pieaugums proporcionāli valsts pamatbudžeta pieaugumam. LPS pārstāvji arī izteica bažas – ja pašvaldību budžeta proporcionālais pieaugums ietver valsts mērķdotācijas pedagogu algām un ES fondu finansējumu, tad diemžēl tas nenozīmēs budžeta pieaugumu pašvaldību pusē proporcionāli valstij.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** izteica gandarījumu, ka FM pārstāvji pauž vienādu nostāju ar pašvaldībām jautājumā par pašvaldību budžetu konkrētāku, paredzamāku un precīzāku plānošanu, jo tas pilnībā sasaucas ar LPS lūgumu Vidēja termiņa budžeta ietvara likumā noteikt pašvaldību patstāvīgo ieņēmumu proporciju attiecībā pret visu nodokļu ieņēmumu kopsummu, tādējādi nepieļaujot pašvaldību finansējumu pēc pārpalikuma principa kārtējā gada budžetā. Nenostiprinot šo principu, pašvaldības nav spējīgas ilgtermiņā plānot savus budžetus, jo nav zināmi konkrēti finanšu apjomi.

Par **iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) sadali** diskusijas vēl turpināsies, tomēr LPS gaida no valdības, ka tā nodrošinās, lai IIN izmaiņas, kas saistītas ar iespējamo veselības nodokļa ieviešanu, neuzliek papildu slogu mazo algu saņēmējiem, kā tas šobrīd izriet no Veselības ministrijas koncepcijas.

Apspriežot **sabiedriskā transporta organizēšanu plānošanas reģionos**, puses vienojās, ka 0,8 miljonu

latu parāds pārvadātājiem tiks segts, līdzko Saeima pieņems lēmumu. Savukārt darbs pie vienota modeļa izstrādes sabiedriskā transporta pārvadājumos vēl jāturpina. LPS uzskata, ka nepieciešams veidot padomi, kuras sastāvā būtu pieci plānošanas reģionu un pieci valsts pārstāvji, kuri var lemt par finanšu nepieciešamību vietējiem reģionālajiem maršrutiem, kā arī ir tiesīgi lemt par reģionālajiem, vietējiem, starppilsētu un dzelzceļa pārvadājumiem un to finansiālo sadalījumu.

LPS sarunas ar ministrijām

Ar Labklājības ministriju

• **26. aprīlī** Labklājības ministrijas (LM) un Latvijas Pašvaldību savienības gadskārtējās sarunās tika panākta vienošanās, ka LM un pašvaldības ciešāk sadarbosies sociālo jautājumu risināšanā un sociālo pakalpojumu pilnveidē.

Ņemot vērā, ka ministrija šobrīd izstrādā **pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.–2020. gadā**, klātesošie diskutēja par turpmāko gadu izaicinājumiem sociālo pakalpojumu jomā, tostarp alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamību pašvaldībās un ilgtspējas nodrošināšanu pašvaldību īstenotajos Eiropas Savienības struktūrfondu projektos.

Pārrunājot pašvaldību lomu, lai nodrošinātu **sociālās rehabilitācijas un sociālās aprūpes pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā**, sanāksmes dalībnieki vienojās par kopīgu redzējumu sociālo pakalpojumu attīstībai, tajā skaitā sociālās aprūpes pakāpeniskai deinstitutionalizācijai, ko plānots iekļaut "Pamatnostādnēs sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.–2020. gadam". Paredzēts, ka nākamgad LM ciešā sadarbībā ar pašvaldībām izstrādās konkrētu un detalizētu rīcības plānu deinstitutionalizācijas reālai īstenošanai ar ES struktūrfondu līdzekļu atbalstu.

Iepazīstoties ar **konstatētajām problēmām pašvaldību sociālās aprūpes centros**, klātesošie pārrunāja iespējamo pašvaldību rīcību problēmu novēršanai. Dalībnieki vienojās, ka pašvaldību sociālās aprūpes centros veiks pašnovērtējumu atbilstoši LM definētajiem kritērijiem un izstrādās un īsteno plānu trūkumu novēršanai. Tāpat pašvaldības ir apņēmušas informēt ministriju par neregistrētiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

Tikšanās laikā puses apsprieda topošās **pamatnostādnes profesionālā sociālā darba attīstībai 2014.–2020. gadā** un tajos iekļauto pasākumu ietekmi uz pašvaldību funkcijām. LPS piekrit LM identificētajām problēmām un konceptuāli atbalsta piedāvātos risinājumus profesionālā sociālā darba attīstībai, ko plānots iekļaut pamatnostādnēs.

Ar Veselības ministriju

• **24. maijā** notika LPS un Veselības ministrijas (VM) sarunas, kurās piedalījās gan veselības ministre **Ingrīda Circene** un ministrijas speciālisti, gan LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** un pašvaldību pārstāvji.

Sarunās apsprieda abu pušu akceptētās **tēmas**: primārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība; sekundārās ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība un neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu skaita samazināšana; sadarbība ar pašvaldībām sociālo pakalpojumu sniegšanā, tajā skaitā veselības aprūpes nodrošināšana mājās; veselības aprūpes finansējuma plānošana un finansējuma sadalījums reģionos un novados; veselības obligātā apdrošināšana un iedzīvotāju ienākuma nodokļa daļēja novirzīšana veselības aprūpei; Eiropas Savienības fondi 2014.–2020. gada plānošanas periodā atbilstoši Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam noteiktajiem uzdevumiem; nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla izveide un attīstība; pašvaldību loma tuberkulozes izplatības ierobežošanā.

Veselības ministre Ingrīda Circene pašvaldību vadītājus un darbiniekus informēja par valdībā atbalstīto veselības apdrošināšanas sistēmas koncepciju, kas paredz pakāpenisku finanšu līdzekļu un veselības aprūpes pakalpojumu apjoma palielināšanu un pieejamības uzlabošanu. *“Pārmaiņu mērķis ir viens – ilgtspējīgas veselības aprūpes finanšu sistēmas izveide, tās paredzamība un stabilitāte, no kā ieguvējs ir patients,”* uzsvēra veselības ministre.

Nacionālā Veselības dienesta (NVD) pārstāvis informēja, ka izstrādāti grozījumi MK noteikumos, lai panāktu augstāku pakalpojuma kvalitāti veselības aprūpes sniegšanai mājās. Tiks uzlabots ekipējums ārstniecības personām, kas veic šo aprūpi, un izstrādās standartu veselības aprūpes nodrošināšanai mājās visaugstākajā iespējamajā līmenī. NVD ir gatavs slēgt līgumu jebkurā brīdī ar speciālistiem, īpaši lauku teritorijās, kuri būtu gatavi sniegt medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus mājās, bet problēma tā, ka trūkst šādu speciālistu.

Sarunas varēja vērot un tajās piedalīties arī tiešsaistē internetā. Sarunu videoierakstu meklējiet LPS mājaslapā www.lps.lv, sadaļā *Semināri un video/Videoieraksti*.

LPS Valdē

• **7. maijā** LPS Valde nolēma 17. maijā Kuldīgā Novadu dienas laikā sasaukt arī LPS Domi, lai pieņemtu lēmumu par LPS 24. kongresa rīkošanu.

Valde arī apstiprināja Latvijas pašvaldību darbinieku veselības, sporta un zināšanu dienas nolikumu. Šogad **sporta diena** notiks **24. augustā Jūrmalā**.

Vēl sēdē akceptēja sadarbības līguma parakstīšanu starp Latvijas Pašvaldību savienību un reģionālajām augstskolām.

LPS komitejās

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

• **23. aprīlī** LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas ārkārtas sēdē izskatīja jautājumu par **pašvaldību attīstības indeksiem** Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) sagatavotajā informatīvā ziņojuma projektā. Jaunās metodikas pamatprincipus raksturoja VARAM Reģionālās politikas departamenta vecākais eksperts **Zintis Hermansons**. Indekss, pateicoties izmantoto rādītāju skaita pieaugumam no četriem uz desmit, precīzāk raksturo attīstību, taču būtu jāvienkāršo indeksa aktualizēšanas kārtība, atsakoties no ikgadējas Ministru kabineta noteikumu pieņemšanas. Komiteja nolēma kopumā atbalstīt metodikas pamatprincipus, tomēr jāturpina darbs pie metodikas precizēšanas. VARAM pārstāvji arī iepazīstināja ar pašreizējo piedāvājumu **investīcijām nākamajā plānošanas periodā** ministrijas atbildības sfērā. Tā kā investīciju kopējais apjoms nedaudz samazinājies, rūpīgāk strādāts pie sadales starp reģionālās attīstības un vides aizsardzības sfēru un to iekšienē. LPS pārstāvji aicināja VARAM domāt par reģionālo attīstību un vienoties par projektu papildinātības un partnerības principu starp ministrijām un pašvaldībām. Tāpat būtu nepieciešams pārskatīt zaļās apziņas veidošanas projektu kritērijus un pieteicējus, lai pašvaldības neizstumtu no pieteicēju loka. Pašvaldību pārstāvji arī vēlas, lai tiktu pārskatītas pilsētvides projektos atbalstāmās aktivitātes un būtu jauts sakārtot ēkas, atvieglojot mazo un vidējo uzņēmumu darbību.

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

Sēdes otrajā daļā tika izskatīts **administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumprojekts**. LPS ir sniegusi VARAM savu atzinumu, bet patlaban top jauna redakcija ar dažām izmaiņām.

LPS padomniece **Gunta Lukstiņa** iepazīstināja ar Ainavu politikas pamatnostādņēm, uzsverot, ka nav atbalstāma jaunas aizsardzības ainavu saglabāšanas sistēmas veidošana, pareizāk būtu to integrēt ar divām esošajām – īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un kultūrvēsturisko vērtību aizsardzības sistēmu. Šādu viedokli pauž arī LPS savā atzinumā, ko komiteja atbalstījusi.

Tehnisko problēmu komitejā

• **23. aprīlī** LPS Tehnisko problēmu komitejas sēde notika **Jelgavā**, kur dalībniekiem bija iespēja iepazīties ar **Pašvaldības operatīvās informācijas centru (POIC)** un tā rīcību ikdienas un ārkārtas situācijās. Jelgavas pilsētas pašvaldības iestādes "Pilsētsaimniecība" vadītājs **Andrejs Baļčūns** pastāstīja, ka sākotnēji šī sistēma veidota kā krīzes vadības sistēma, bet vēlāk pārņemtas arī Dispečerdienesta, Satiksmes vadības nodaļas, pašvaldības policijas Operatīvās vadības nodaļas un Krīzes situācijas vadības nodaļas funkcijas. POIC ir visaptverošs saziņas un informācijas apkopošanas mehānisms, kas nodrošina tiešu komunikāciju starp Jelgavas pilsētas iedzīvotājiem, infrastruktūras uzturētājiem, operatīvajiem dienestiem, valsts un pašvaldības iestādēm, komercsabiedrībām un civilās aizsardzības komisiju. Sanāksmes dalībnieki iepazīs arī ar inteligēnto satiksmes vadības jeb gudro luksoforu sistēmu un atzinīgi novērtēja Jelgavas pieredzi šāda centra izveidē.

Jelgavas autobusu parka vadītājs **Pēteris Salkazanovs** iepazīstināja ar bezkontakta kartes izmantošanu Jelgavas pilsētas sabiedriskajā transportā. Tā saucamā **sīkmaksājumu karte** Jauj atteikties no mēnešbiļetēm, un šobrīd to veiksmīgi izmanto Jelgavas skolēni, taču šo sistēmu var piemērot arī pārējām pasažieru kategorijām, kurām noteikti valsts vai pašvaldības atvieglojumi.

Sanāksmes noslēgumā LPS padomnieks **Aino Salmiņš** informēja par Satiksmes ministrijas piedāvāto sabiedriskā transporta pakalpojuma modeli un LPS pozīciju šajā jautājumā.

Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejā

• **28. maijā** LPS Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejas sēdē tika skatīti vairāki jautājumi – kases aparātu pielāgošana *euro* (par kases aparātu noteikumu grozījumiem un praktiskajām vadlīnijām), sagatavotie grozījumi Ministru kabineta 1999. gada 13. jūlija noteikumos Nr. 250 "Kārtība, kādā veicami pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītības iestāžu vai sociālās aprūpes iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem" un Finanšu ministrijas izstrādātais informatīvais ziņojums "Priekšlikumi ienākumu nevienlīdzības mazināšanai". **Grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 250 "Kārtība, kādā veicami pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītības iestāžu vai sociālās aprūpes iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem"** paredz būtisku izmaiņu izdevumu aprēķinā uz vienu audzēkni – paredzēts, ka izmaksu aprēķins par audzēkni konkrētā izglītības iestādē balstīsies uz iepriekšējā budžeta gada faktiskajām izmaksām, nevis uz sagaidāmajām izmaksām budžeta gadā, kā tas bijis līdz šim. Tāpat precizētas aprēķinā iekļaujamās izdevumu pozīcijas. **Informatīvais ziņojums "Priekšlikumi ienākumu nevienlīdzības mazināšanai"** rosina no 2014. gada 1. janvāra minimālo darba algu palielināt līdz 225 latiem, atvieglojumu par apgādībā esošu personu noteikt 98 latu apmērā, bet neapliekamo minimumu – robežās no 45 līdz 84 latiem. Neapliekamais minimums 84 latu apmērā paredzēts tiem strādājošajiem, kuriem darba samaksa ir minimālās darba algas apmērā, savukārt 45 latu apmērā tiem darbiniekiem, kuru ienākumi ir 400 latu vai vairāk. Šo pasākumu fiskālā ietekme uz pašvaldību budžetu aprēķinata šāda (ar nosacījumu, ka pašvaldībām piekrīt 80% IIN ieņēmumu): minimālās darba algas paaugstināšana: +2,04 miljoni latu; atvieglojuma par apgādībā esošu personu noteikšana: -9,79 miljoni latu; diferencēta neapliekamā minimuma ieviešana: -18,17 miljoni latu.

Citi notikumi

• **8. maijā** LPS organizēja **informatīvo semināru pašvaldību finanšu un grāmatvedības speciālistiem** par pašvaldību budžetiem, administratīvo izdevumu plānošanu un uzskaiti un aizņēmumiem. Semināra videoieraksts pieejams vietnē: <http://www.lps.lv/Pasakumi/Videoieraksti/>.

• **10. maijā** Pašvaldību savienībā notika **uzņēmējdarbības atbalsta tīkla diskusija**, kurā piedalījās

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārstāvji. Diskusijas dalībnieki apsprieda ES fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda projektos konstatētās problēmas. Diskusijas ierakstu varat noskatīties LPS mājaslapā: <http://www.lps.lv/Pasakumi/Videoieraksti/>.

Informācijai

- **Senioriem nodrošinās bezmaksas datorapmācības trīs līmeņos**

Pieslēdzies, Latvija!

50 gadiem, nodrošinot nepieciešamās prasmes konkurētspējas celšanai darba tirgū un digitālās plaiss mazināšanai.

Balstoties uz līdzšinējo pieredzi un senioru vajadzībām, šogad būtiski papildināts mācību saturs, piedāvājot trīs līmeņu apmācības atbilstoši dalībnieku līdzšinējai pieredzei un prasmēm. Pirmais līmenis paredzēts tiem, kas ar datoru saskaras pirmo reizi, savukārt trešajā līmenī iekļauta padziļināta apmācība par programmu lietošanu, e-pakalpojumu izmantošanu un datu apstrādi.

Bezmaksas datorapmācībām visā Latvijas teritorijā var pieteikties ikviens interesents pēc 50 gadu vecuma, zvanot pa tālruni **80000822** vai aizpildot reģistrācijas anketu internetā: www.piesledzieslatvija.lv. Mācības notiks latviešu un krievu valodas grupās, kas tiks komplektētas pēc iespējas tuvāk senioru dzīvesvietai.

Zvanot uz norādīto tālruni, aicināti pieteikties arī skolotāji.

- **Atklāta “E-prasmju skola” digitālās plaiss mazināšanai**

“E-prasmju skola”, kurā ikviens var apgūt, kā izmantot e-risinājumus savām naudas lietām. Tā ir iespēja mazināt digitālo plaiss, lai veicinātu e-pakalpojumu lietošanu, kas ir ne vien ātrāki un ērtāki, bet arī finansiāli izdevīgāki.

Plānots, ka ik mēnesi visā Latvijā notiks vidēji 20 apmācības, kur e-prasmes apgūs aptuveni 200 dalībnieku. “E-prasmju skolas” apmācības notiks sadarbībā ar reģionu bibliotēkām, skolām un pašvaldību iestādēm, kā arī “Swedbank” filiālēs.

Plašāk lasiet šeit: <http://www.swedbank.lv/zinas>.

Sociālās iniciatīvas “Pieslēdzies, Latvija!” bezmaksas datorapmācību laikā 2013. gadā visā Latvijā plānots apmācīt septiņus tūkstošus cilvēku vecumā pēc

- **Piedāvā radošo darbnīcu “Bērna emocijas un audzināšana”**

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija (VBTAI) piedāvā **radošo darbnīcu “Bērna emocijas un audzināšana”**.

Radošās darbnīcas paredzētas pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem un viņu palīgiem. Radošo darbnīcu laikā tiks piln-

veidotas zināšanas par bērnu emocionālo audzināšanu, apzinātas robežas, kas atbilst bērnu vecumam un vajadzībām, un saprasta bērnu uzvedība un tās mērķis. Tāpat arī praktisko nodarbību laikā darbnīcu dalībniekiem būs iespēja pilnveidot emociju atpazīšanas prasmes un iemaņas.

Radošo darbnīcu nodarbības notiek **Rīgā, VBTAI tel-pās Ventspils ielā 53, 3. stāva zālē**.

Dalība radošajās darbnīcās ir **bez maksas**.

Lai pieteiktos dalībai radošajās darbnīcās, zvaniet: **76359147** vai rakstiet: amanda.gruze@bti.gov.lv.

- **Konkurss apdāvinātu bērnu muzikālajai attīstībai**

**RIETUMU
LABDARĪBAS FONDS**

Rietumu bankas labdarības fonds pieņem pieteikumus **konkursam**

“**Apdāvinātu bērnu muzikālajai attīstībai**”, kura mērķis ir pilnveidot muzikālās izglītības iespējas apdāvinātiem bērniem, veicināt dalību konkursos un festivālos, piedāvāt bērniem pilnveidot zināšanas un paplašināt attīstības iespējas muzikālajā jomā.

Projektu pieņemšana dalībai konkursā turpināsies līdz **30. jūnijam**, un tos var iesniegt **mūzikas skolas** no visas Latvijas. Projektos iespējams iekļaut gan piedalīšanos meistarklasēs,ursos, semināros, starptautiskos konkursos un festivālos, gan arī apmācības pie labākajiem Latvijas un ārzemju pasniedzējiem.

Kopējais projektu konkursam piešķirtais finansējums – 12 000 latu, un viena projekta maksimālais finansējuma apjoms ir 1000 latu.

Plašāka informācija pieejama Rietumu bankas labdarības fonda mājaslapā: <http://rbfonds.lv>.

Apsveicam!

- **Valsts apbalvojumi**

Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienā 4. maijā Melngalvju namā notika valsts apbalvojumu svinīgā pasniegšanas ceremonija.

Triju Zvaigžņu ordenis par nopelniem valsts darbā un ilggadēju ieguldījumu lauksaimniecības attīstībā Latvijā un Jaunpiebalgas novada izaugsmē piešķirts politiķim un lauksaimniekam **Jānim Dūklavam**.

Triju Zvaigžņu ordeņa Zeltītu goda zīmi saņēma Dundagas vidusskolas skolotāja un teātra pulciņa vadītāja **Vaira Kamara** un Jūrmalas pilsētas pašvaldības SIA “Veselības un sociālās aprūpes centrs – Sloka” ilggadējā medicīnas māsa **Tamāra Žurova**.

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

Godināmo vidū bija arī ilggadējais pašvaldības, kultūras un sabiedriskais darbinieks **Raitis Apalups**, kurš apbalvots ar Atzinības krustu par izcilu Tēvijas mīlestību un mūža ieguldījumu pašvaldības, kultūras un sabiedriskajā darbā un pilsoniskas sabiedrības un kultūrvides veidošanā Ziemeļvidzemes reģionā. Tāpat Atzinības krusts piešķirts ilggadējai Valkas novada Kārķu pamatskolas direktorei **Vallijai Ābelei** par mūža ieguldījumu izglītības darbā un lielo personīgo ieguldījumu lauku kultūrvides kopšanā un kultūras tradīciju saglabāšanā. Par Atzinības krusta kavalieriem iecelti Latgales sabiedriskais un kultūras darbinieks fotogrāfs **Igors Pličs**, Jēkabpils Valsts ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotāja **Anita Vītola**, Madonas novada Degumnieku pamatskolas direktora vietniece audzināšanas darbā un veselības mācības un sporta skolotāja **Edīte Zaube** un Aglonas novada domes Attīstības un plānošanas nodaļas vadītāja **Ineta Valaine** par nozīmīgo ieguldījumu pašvaldības un sabiedriskajā darbā, pilsoniskas sabiedrības veidošanā un Aglonas novada izaugsmes veicināšanā. Ar Atzinības krusta Zeltītu goda zīmi apbalvots Ogres novada pašvaldības Madlienas pagasta pārvaldes Madlienas būvvaldes būvinspektors **Egils Vilnītis** par mūža ieguldījumu celtniecības nozares attīstībā Latvijas lauku reģionos.

• Pateicības raksti Latvijas muzeju darbiniekiem

24. maijā Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā Rīgā notika Latvijas Muzeju biedrības rīkotā **Starptautiskajai muzeju dienai veltītā darbinieku sanāksme**, kurā kultūras ministre **Žaneta Jaunzeme-Grende** pasniedza Kultūras ministrijas Pateicības rakstu darbiniekiem, kuri nostrādājuši muzejā 25 gadus.

Kultūras ministrijas Pateicības raksts par nozīmīgu ieguldījumu nozares izaugsmē piešķirts pavisam 18 valsts un pašvaldību muzeju darbiniekiem no visas Latvijas.

Pateicības rakstu saņēma vairāki muzeju pārstāvji no pašvaldībām – Memoriālo muzeju apvienības Andreja Upīša memoriālā muzeja muzejpedagoģe **Ināra Odiņa**, Gulbenes novada Vēstures un mākslas muzeja dekoratore **Valentīna Brūniņa**, Jaunmoku pils muzeja vadītāja **Daiga Šmitenberga**, Kārļa Ulmaņa piemiņas muzeja “Pikšas” direktors **Gunārs Ulmanis**, Kuldīgas novada muzeja galvenā krājuma speciāliste **Elita Pūrite**, Rundāles pils muzeja galvenā speciāliste **Iveta Ārmane**, galvenā speciāliste – fotogrāfe **Velta Leijere** un ekspozīciju uzraudze **Vēsma Štelmahere** un Valmieras muzeja Krājuma nodaļas vadītāja **Indra Vilistere**.

• Piešķirtas pirmās kultūras zīmes “Latviskais mantojums”

10. maijā Latviešu biedrības namā Rīgā 12 lauku tūrisma saimnieki svinīgā pasākumā saņēma pirmās **kultūras zīmes “Latviskais mantojums”**, ko pasniedza kultūras ministre **Žaneta Jaunzeme-Grende**, klātesot Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdim **Andrim Jaunsleinim**, kultūras ekspertiem un to pašvaldību vadītājiem, kurās saimnieko jaunie zīmes saņēmēji. “Latviskā mantojuma” zīme izveidota pēc asociācijas “Lauku ceļotājs” iniciatīvas, lai godinātu un rādītu latviskās kultūras un sadzīves mantojumu. Latviskā man-

LATVISKAIS
MANTOJUMS
LATVIAN HERITAGE

tojuma zīmes uzdevums – saglabāt latviskās identitātes saikni ar mūsdienu dzīvi, demonstrējot to tūrisma. Pēc šīs zīmes varēs pazīt vietas, kur saimnieki ir gatavi apmeklētājiem rādīt un stāstīt, cienāt ar latviskiem ēdieniem, mācīt amatus un prasmes, svinēt latviskos svētkus.

Zīmes “Latviskais mantojums” pasniegšanas svētkos smaržoja pēc īstiem lauku labumiem. Pasākuma dalībnieki varēja nobaudīt Rucavas kartupeļu kukuļiņus ar mērci, sklandraušus, Valmiermuižas alu, kaņepju aizdaru, nēģus, “Tēva rausi”, dziedētu graudu maizītes un citus lauku labumus, ko bija sagādājuši zīmes “Latviskais mantojums” saņēmēji: **Mekes krogs, lauku sēta “Ūši”, tradīciju nams “Zvanītāji”, Valmiermuižas alus darītava, zemnieku saimniecība “Adzelveši”, Vienkoču parks, Ludzas Amatnieku centrs, Salacgrīvas nēģu tači, lauku sēta “Dzirņupes”, zemnieku saimniecība “Vaidelotes”, lauku mājas “Donas” un viesu nams “Lantus”.**

Lauku tūrisma uzņēmēji var pieteikties zīmes piešķiršanas otrajā kārtā, kas notiks rudenī.

Vairāk par “Latviskā mantojuma” zīmi gan Latvijas apceļotāji, gan lauku saimnieki – iespējamie zīmes pretendenti – var uzzināt “Lauku ceļotāja” mājaslapā: <http://www.celotajs.lv>.

• Paldies “zaļajiem” bērnodārzniem!

Biedrība “Dzīvosim zaļi!” un kompānija “Greenwalk” pateicas par sadarbību un aktīvu dalību **pētījumā**

“**Ekoloģiska un ekonomiska saimniekošana pirmsskolas izglītības iestādē**” un jo īpaši Salacgrīvas PII “Vilnītis” (vadītāja Baiba Kotāne), Saulkalnes PII “Daugaviņa” (vadītāja Inga Čēgere), Jēkabpils PII “Zvaniņš” (vadītāja Silvija Bērziņa), Rēzeknes PII “Rūķītis” (vadītāja Irina Tukiša), Liepājas PII “Delfīns” (vadītāja Nora Strode), Liepājas PII “Saulīte” (vadītāja Dina Jaunzeme), Valmieras PII “Sprīdītis” (vadītāja Sarmīte Indrikšone), Jelgavas PII “Rotaļa” (vadītāja Ilze Putniece), Valmieras SPII “Bitīte” (vadītāja Guntra Kukjāne), Rūjienas SPII “Vārpiņa” (vadītāja Lidija Budaha), Rojas PII “Zelta zivtiņa” (vadītāja Iveta Pastore) un Rīgas 220. PII (vadītāja Silvija Linaberga). 100 latu dāvanu karte videi saudzīgu “Greenwalk” tīrīšanas līdzekļu iegādei piešķirta **Jēkabpils PII “Zvaniņš”** (vadītāja Silvija Bērziņa).

EIROPAS ZIŅAS

Agita Kaupuža,
LPS pārstāvniecības Briselē
vadītāja

“Energētikas salu” iemītnieki joprojām neziņā

24. aprīlī Beļģijas galvaspilsētā **Briselē** notikušajā **Eiropas Savienības Reģionu komitejas (RK) Vides, klimata pārmaiņu un enerģētikas komisijas sanāksmē** skatītajā jautājumā par **ES iekšējo enerģētikas tirgu** atbalstīti vairāki Latvijas delegācijas priekšlikumi saistībā ar ES iekšējā enerģijas tirgus funkcionēšanu un patērētāju lomu tajā.

Diskutējot par Eiropas Komisijas paziņojumu “Kā panākt, lai iekšējais enerģijas tirgus patiešām funkcionētu”, Latvijas delegācijas pārstāvis Reģionu komitejā Ogres novada domes priekšsēdētājs **Edvīns Bartkevičs** uzsvēra, ka, patērētājam izvēloties energopakalpojumu piegādātāju, vienlīdz svarīga ir gan cena, gan arī citi kritēriji, tāpēc būtu jāatstāj iespēja izvēlēties ne tikai lētāko, bet gan saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu. Tam pilnībā piekrita arī atzinuma sagatavotājs – Nīderlandes Groningenas provinces izpildpadomes loceklis **Pīts de Vejs Mestdags**, norādot, ka *“enerģijas tirgus veidošanā patērētājiem nākotnē būs centrālā loma, jo viņu rokās būs ražotāju izvēle”*. Tāpat patērētāja lomu enerģētikas politikā atzīst arī Eiropas Komisija, kuras pārstāvis Reģionu komitejas sanāksmē vienlaikus norādīja uz nepieciešamību ES dalībvalstīm aizstāvēt mazaizsargātos patērētājus: *“Pašlaik bumba ir dalībvalstu pusē – tām jāgādā par patērētājiem kā mērķgrupu, kas jāaizsargā. Taču cenu regulējums nedrīkst arī traucēt tirgus funkcionēšanu, jo daudzos gadījumos dalībvalstis iet pārāk tālu.”*

Domājams, ka jautājums par cenu regulējumu nākotnē kļūs vēl aktuālāks, jo ES plānota esošo tīklu modernizēšana un viedo tīklu izveide, kam nepieciešams gan finansējums, gan ieguldījumi jaunas infrastruktūras izveidē. Ņemot vērā Latvijas situāciju un patērētāju maksātspēju, Edvīns Bartkevičs izteica bažas par Reģionu komitejas ierosinājumu sniegt dalībvalstu regulatoriem iespēju atļaut operatoriem iekļaut tarifā nepieciešamos finanšu līdzekļus pārejai uz viedajiem tīkliem. Reģionu komitejas pārstāvji piekrita, ka šādas izmaiņas noteikti palielinātu patērētāju izmaksas un vēl nevar spriest par ieguvumiem pēc šādām izmaiņām. Tāpat var izteikt tikai hipotēzes, cik veiksmīgi ES iekšē-

jais enerģijas tirgus funkcionēs tā sauktajās enerģētikas salās un valstīs, kur vēsturiski izveidojusies enerģētiskā atkarība, tostarp Latvijā un citās Austrumeiropas valstīs, kas atkarīgas no Krievijas energoresursu piegādēm. Šajos gadījumos visiem tirgus dalībniekiem, arī jaunienācējiem, būs īpaši grūti nodrošināt līdzvērtīgu konkurences apstākļus. Jāatzīmē, ka mūsu valsts ekonomikas ministrs Daniels Pavļuts 26. martā paziņoja, ka vairs nav gatavs valdībā virzīt jautājumu par elektroenerģijas tirgus atvēršanu māsaimniecībām no 1. septembra, kā tas tika plānots iepriekš.

RK Latvijas delegācijas sagatavotie priekšlikumi tapuši sadarbībā ar Latvijas Republikas Pastāvīgās pārstāvniecības ES Ekonomikas ministrijas nozares padomnieku **Dzintaru Kauliņu**.

Baltijas valstu uzmanības lokā – struktūrfondu izmantošana

2. un 3. maijā Lietuvas pilsētā **Zarasos ES Reģionu komitejas Baltijas valstu delegāciju pārstāvji** dalījās pieredzē par **ES struktūrfondu līdzekļu izmantošanu pašvaldībās** šajā plānošanas periodā, kā arī ieskatījās nākotnes prioritātēs 2014.–2020. gadam.

Lietuvā nākamajā plānošanas periodā iecerēts pievērst uzmanību **piecām prioritārajām aktivitātēm**, proti, īstenot programmu piecām lielākajām pilsētām, kā arī vēl vairāk iesaistīt plānošanas padomes, ko veido vēlētie pārstāvji. Tieši desmit plānošanas padomēm 2007.–2013. gada plānošanas periodā bija liela loma ES struktūrfondu piesaistē, jo tās plānoja un apstiprināja pašvaldību ES struktūrfondu līdzfinansētos projektus. Tāpat nākamajos septiņos gados paredzēts īpašu uzmanību pievērst kompleksai attīstības plānošanai un finansējuma piešķiršanai izmantot konkrētus kritērijus, piemēram, efektivitāti vai īpašumu. Lietuviešu kolēģi arī secinājuši, ka ir būtiski mērķa teritorijas izvēlēties no vienāda apmēra pilsētām un pagastiem.

Savukārt **Igaunijas** pašvaldību pārstāvji atklāja, ka 2007.–2013. gadā īstenoti daudzi investīciju projekti izglītības, sporta un kultūras jomā un šo objektu uzturēšanai tagad nepieciešams liels finansējums, kas vairākām pašvaldībām rada smagu finansiālu nastu. Tāpēc nākamajā plānošanas periodā igauņi vēlētos akcentēt nepieciešamību veikt labāku plānošanu un

LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ

veicināt pašvaldību sadarbību. Līdzīgi kā Latvijā, arī Igaunijas uzstādījums nākamajam plānošanas periodam ir virzīt struktūrfondu finansējumu ceļu un ielu stāvokļa uzlabošanai, gādāt par satiksmes drošību, kā arī veicināt ilgtspējīgu sabiedriskā transporta attīstību. Latvijas delegāciju Zarasos pārstāvēja delegācijas vadītājs Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, Valmieras pilsētas domes priekšsēdētājs **Inesis Boķis**, Rīgas domes deputāts **Dainis Turlais** un delegācijas koordinatore LPS ģenerālsēkretāre **Mudīte Priede**.

Baltijas valstu delegācijām bija iespēja apmeklēt slēgto Ignalinas atomelektrostaciju un dabā skatīt īstenoto ES struktūrfondu līdzfinansēto projektu piemērus.

“Svētes maize” Maizes svētkos Briselē

4. maijā Briselē notika pilsētas svētki, kuros Eiropas Savienības institūciju ieskaustajā Šumaņa aplī norisinājās “Maizes svētki”. Tajos, atsaucoties Eiropas Komisijas, vietējās asociācijas “Eiropas kvartāls” un Latvijas Pašvaldību savienības aicinājumam un pateicoties Jelgavas novada domes atbalstam, piedalījās arī vienīgais Latvijas pārstāvis – maizniekmeistars **Jānis Dāvids** ar savu “Svētes maizes” komandu. Visas dienas garumā vietējie iedzīvotāji priecājās par garšīgo Latvijas maizi, kas atšķiras no Beļģijā nopērkamajām atšķirīgo sastāvdaļu – rudzu miltu – dēļ.

“Maizes svētki” norisinājās vienlaikus ar *Atvērtajām dienām*, kad Eiropas Savienības institūcijas atver savas durvis jebkuram interesantam, kurš vēlas apskatīt ēkas un iepazīties ar to darbību tīri praktiski, ne tikai pastarpināti caur ziņām un dokumentiem. Šogad Eiropas Komisija vēlējās arī vizualizēt saukli “Vienoti dažādībā”, parādot, cik dažādi ir dalībvalstu maizes izstrādājumi, taču vienlaikus šis produkts vieno visas

valstis. “Maizes svētkos” tika aicināti piedalīties visu dalībvalstu pārstāvji – maizes un to produktu ražotāji, lai popularizētu savas valsts īpašos produktus, to gatavošanas veidus un tradīcijas.

Maizniekmeistars Jānis Dāvids atklāja, ka šis “Svētes maizes” divu gadu darbības laikā ir jau otrais starptautiskais pasākums, kurā viņa nelielais uzņēmums veiksmīgi piedalās. “*Man gribas parādīt mūsu maizi arī citās valstīs, un cilvēki to novērtē,*” motivāciju savai enerģiskajai darbībai atklāja meistars.

Par Latvijas maizes garšu bija sajūsmināta arī pasākuma organizētāja **Mariona Volfersa**: “*Latviešu maizes garša ir brīnišķīga! Pacienāju arī savus draugus, un viņi visi ir sajūsmā!*” Viņa izteica cerību nākamgad plānotajos “Maizes svētkos” atkal tikties ar latviešu maizniekmeistaru.

Attīstības sadarbības izglītība Latvijas pašvaldībās

Vai diskusijas par attīstības izglītību sasniedz vietējo kopienu un aktivitātes, jo īpaši krīzes laikā un vai uzrunā tieši vietējos iedzīvotājus? Šis retoriskais jautājums vairākreiz izskanēja 17. maijā Dublinā (Īrijā) notikušajā seminārā “Attīstības izglītība – atbildot globālajai krīzei?”. Tajā piedalījās nevalstiskās organizācijas, kas īsteno attīstības sadarbības aktivitātes un piedāvā attīstības izglītības apmācības, kā arī akadēmiski.

Gluži kā Latvijas augstākā izglītība piedzīvo pārmaiņu laikus, šķiet, ka arī attīstības sadarbības izglītība nonākusī krustcelēs, meklējot jaunus veidus, lai ekonomiskās lejupslīdes laikā tiešāk uzrunātu un iesaistītu Eiropas valstu sabiedrību. Īpašas cerības tiek liktas uz jauniešiem un viņu patieso vēlmi palīdzēt ne tikai vienaudžiem, bet arī citām sabiedrības grupām.

Apvienotās Karalistes De Montfortas Universitātes pasniedzējs **Momodu Salla** norādīja, ka attīstības izglītību varētu izmantot kā pedagoģisku metodi, lai jauniešus rosinātu uz atbalstu attīstības sadarbības valstīs. Tāpat viņš uzsvēra, ka panākumu atslēga rezultātu sasniegšanai attīstības izglītībā ir tieši darbs vietējā līmenī: “*Strādājot ar cilvēkiem vietējā līmenī, mēs varam viņus iedvesmot ticībai, ka viņu rokās ir iespēja radīt pārmaiņas.*”

To, ka šai iniciatīvai jārodas tieši vietējā līmenī, integrējot diskursu par attīstības izglītību un katram indivīdam vienkārši saprotamām un ikdienišķām problēmām, norādīja Eiropas valstu pārstāvji, daloties savā pieredzē. Tā, piemēram, Vācijā nav iespējams cilvēkus ieinteresēt tikai ar globālo krīzi, diskusiju neuzsākot vietējā kopienā un to nesasaistot ar vietējo situāciju un problēmām. Tieši patlaban aizsākusies Tūkstošgades attīstības mērķu pārskatīšana, kurus 191 ANO dalībvalsts apņēmusies sasniegt līdz 2015. gadam. Lai panāktu sabiedrības līdzdalību to apspriešanā un jaunu mērķu definēšanā, diskusijas sākumpunkts bija vietējā līmenī, sākumā iesaistot jauniešus un tad politiķus, no vietējā diskursa par katra personīgo un savas valsts labklājību pakāpeniski virzoties uz globālo perspektīvu.

Arī Latvijas Pašvaldību savienība un vairākas pašvaldības projekta “Strādājot kopā attīstībai” ietvaros iesaistījušās attīstības izglītības veicināšanā vietējā

līmenī, stāstot interesentiem par labās prakses pieredzi attīstības sadarbības jomā. Tāpat projektā vietējās pašvaldības tiek mudinātas gūt jaunu pieredzi un zināšanas attīstības sadarbībā, jo īpaši tādās jomās kā informēšanas kampaņas par attīstības sadarbības jautājumiem, jauniešu un brīvprātīgo darbs, kā arī tīklu veidošanas aktivitātes attīstības sadarbības īstenošanai. Kopumā projektā iesaistījušies partneri no septiņām Eiropas Savienības valstīm un asociētie partneri no deviņām valstīm ārpus ES robežām.

Semināra laikā tapa "Vizuālais ražas lauks", kurā tika ietvertas atziņas par attīstības izglītības rezonansi vietējā sabiedrībā globālās krīzes laikā.

Austrumu valstu pašvaldībās joprojām problēmas ar finanšu neatkarību

14. maijā Briselē Reģionu komitejas, Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa un Austrumu partnerības pilsoniskās sabiedrības foruma organizētajā konferencē "Fiskālā decentralizācija Austrumu partnerībā – izaicinājumi un iespējas" atzinīgi tika novērtēts Latvijas pašvaldību panāktais fiskālās decentralizācijas veicināšanā Latvijā.

Latvijas Pašvaldību savienība iepazīstināja Reģionu komitejas Austrumu partnerības valstu un ES valstu reģionālo un vietējo pašvaldību konferencēs (CORLEAP) biedrus ar fiskālās decentralizācijas līmeni Latvijā patlaban, kā arī LPS Domes rezolūciju palielināt pašvaldību nodokļu ieņēmumu daļu no kopbudžeta nodokļu ieņēmumiem par vienu procentu gadā, 2020. gadā sasniedzot 25%. "Tādējādi mēs spētu panākt mūsu pašvaldību budžetu stabilitāti ilgtermiņā," plānotās izmaiņas skaidroja LPS padomniece finanšu un ekonomikas jautājumos **Sanita Šķiltere**.

Šādu stratēģiju ļoti atzinīgi novērtēja Reģionu komitejas biedrs Dānijas Koldingas pašvaldības mēra vietnieks **Pers Bedkers Andersens**: "Esmu sekojis līdzī pašvaldību attīstībai Latvijā vēl pirms jūsu iestāšanās Eiropas Savienībā un ļoti pozitīvi vērtēju fiskālās decentralizācijas progresu šo gadu gaitā."

Fiskālās decentralizācijas joma izvirzīta kā viena no svarīgākajām, kurā Austrumu partnerības valstīs vēlētos gūt labās prakses pieredzi no Eiropas Savienības valstīm, jo tā ir pamats pašvaldību pakalpojumu nodrošināšanai vismaz minimālā apmērā un ievērojot vismaz minimālus kvalitātes standartus.

Tā, piemēram, ienākumu sadale pašvaldībām no nodokļiem patlaban ir centrālais jautājums Azerbaidžānas,

Armēnijas un Gruzijas pašvaldībās. Šajās valstīs ir centralizēta finanšu sistēma, un pašvaldību finanšu neatkarība – tikai šķietama. Tā kā pašvaldībām nav tiešas pieejas finanšu tirgiem, lai iegūtu aizņēmumus un kredītus, tās ir ļoti atkarīgas no centrālajām subsīdijām, kas kavē stabilas finanšu decentralizācijas sistēmas izveidi.

Fiskālās decentralizācijas pozīcijas ir vājas arī Moldovā. Moldovas Vietējo pašvaldību kongresa programmu vadītājs **Aleksandru Osadci** atklāja, ka pašvaldību darbības neatkarība praktiski nepastāv, jo pašvaldību struktūras un darbinieku algu līmeni nosaka likumi vai centrālā valdība. Tāpat daudz pašvaldību pašu resursu tiek izlietoti konkrētu deleģēto funkciju īstenošanai, piemēram, izglītības jomai tērē aptuveni 90% no finansējuma. "Mēs nebijām mierā ar šo situāciju, tāpēc pašvaldību mēri gada sākumā organizēja demonstrācijas pie parlamenta un ieguva visu prasīto – gan augstākas algas mēriem, gan fiskālo decentralizāciju. Taču patlaban visas reformas, par kurām esam vienojušies, ir "iesaldētas", jo divas varas partijas iesaistījušās cīņā par varu, radot valdībā pilnīgu haosu," Moldovā notiekošo raksturo Osadci. Diskusijas par fiskālo decentralizāciju turpināsies CORLEAP ikgadējā konferencē, kas norisināsies septembra sākumā Viļņā.

Reģionu komitejā karstas diskusijas par piena kvotu sistēmas izbeigšanu

30. maijā Briselē (Beļģijā) notikušajā Eiropas Savienības Reģionu komitejas plenārsēdē Latvijas delegācijas pārstāvis Mālpils novada domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs** aizstāvēja Latvijas pozīciju par nepieciešamību izbeigt piena kvotu sistēmu 2015. gadā. Viņš asi kritizēja atzinuma sagatavotāja, Overņas reģiona (Francija) padomes priekšsēdētāja **Renē Sušona**, priekšlikumu saglabāt piena kvotu sistēmu vismaz līdz 2019. vai 2020. gadam. Lielmežs uzsvēra, ka Latvijas lauksaimnieki gatavojušies kvotu atcelšanai, ticot, ka tā būs laba tiesiskā paļāvība un nodrošinās konkurenci pasaules tirgū. "Kvotu sistēmas turpmāka saglabāšana bremsēs lopkopības attīstību un Eiropas Savienības ietekmi piena ražošanā pasaulē," uzsvēra Latvijas delegācijas pārstāvis.

Jau iepriekš ziņots, ka Eiropas Komisija 2012. gada nogalē publicētajā paziņojumā rosinājusi atcelt piena kvotas 2015. gadā.

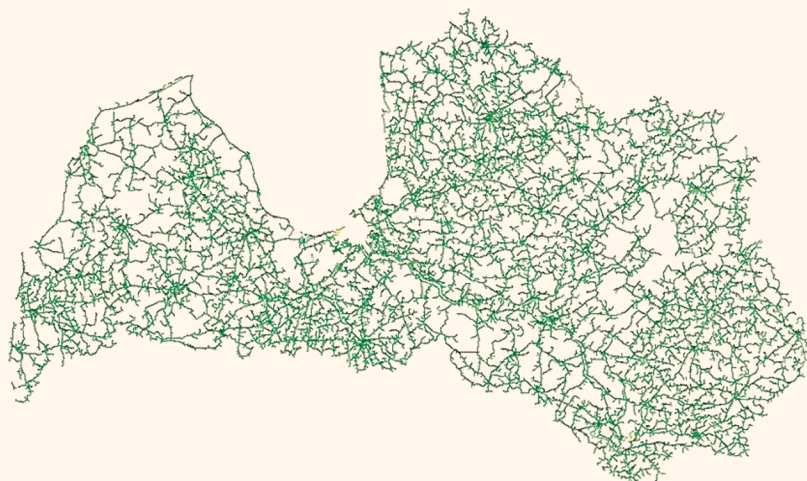

Ilze Rubene,
AS "Sadales tīkls" preses
sekretāre

Nemot vērā pašvaldību būtisko lomu ikviena Latvijas iedzīvotāja dzīvē un sadzīvē, elektroapgādes uzņēmums AS "Sadales tīkls" (ST) turpina sadarbības un komunikācijas pilnveidošanu ar Latvijas pašvaldībām, piedāvājot jaunas sadarbības formas.

Kopš šāgada marta pašvaldību pilnvarotām kontaktpersonām tiek sniegta **operatīvā informācija par elektroapgādi attiecīgajā administratīvajā teritorijā**, kā arī AS "Sadales tīkls" šobrīd sadarbībā ar pašvaldībām veido **datubāzi par sabiedrībai svarīgiem objektiem**, kuriem elektroapgādes traucējumu gadījumos prioritāri jāatjauno elektroenerģijas piegāde, piemēram, slimnīcām, izglītības iestādēm, komunālās saimniecības objektiem.

Lai nodrošinātu klientus ar nepārtrauktu, drošu un kvalitatīvu elektroenerģijas piegādi, AS "Sadales tīkls"

AS "Sadales tīkls" elektrotīkls

veic **uzlabojumus** gan **0,4–20 kV** (kilovolti) **elektriskajā tīklā**, gan arī **pilnveido bojājumu novēršanas procesu**, realizējot vairākas **investīciju programmas**: gaisvadu elektrolīniju pārbūvi kabeļu līnijās, elektrolīniju un transformatora apakšstaciju rekonstrukciju un modernizāciju, līniju automatizāciju, dispečervadības sistēmas modernizāciju, kā arī elektrolīniju trašu uzturēšanas un sakārtošanas darbus.

Tomēr elektroapgādi bieži ietekmē dažādi dabas stihiski gadījumi un trešo personu radīti avārijas atslēgumi – ielu rekonstrukcijas darbos pārrauti kabeļi, mežizstrādes laikā uz gaisvadu līnijām uzgāzti koki u.c. Lai saīsinātu neplānoto atslēgumu radīto elektroenerģijas piegādes pārtraukumu ilgumu klientiem, vidējā sprieguma elektrolīnijas tiek aprīkotas ar attālināti vadāmiem jaudas slēdžiem un bojājumu vietas uzrādītājiem, kas ļauj ST dispečeriem saņemt informāciju par bojājumiem tīklā un operatīvi uzsākt bojājuma lokalizāciju.

Kopš 2009. gada ST dispečeri savu darbu veic elektroniskajā vidē, tādējādi nodrošinot iespēju informēt visus Latvijas klientus par situāciju vidējā sprieguma tīklā ar **īsziņas (SMS) palīdzību**.

Šāgada martā AS "Sadales tīkls" uzsācis tieši **pašvaldību informēšanu ar mobilā telefona īsziņu (SMS) palīdzību par masveida bojājumu gadījumiem**. Pašvaldību norādītajām atbildīgajām personām tiek sūtītas divu veidu īsziņas. Pirmā – preventīvās informācijas ziņa brīdina, ka nelabvēlīgu laikapstākļu dēļ varētu rasties elektroapgādes traucējumi konkrētā novada teritorijā un AS "Sadales tīkls" attiecīgie dienesti ir gatavi operatīvi novērst bojājumus elektrotīklā, ja tas būs nepieciešams. Otrā īsziņa tiek nosūtīta gadījumos, ja tiešām ir iestājusies masveida bojājumu situācija. Šīs ziņas mērķis ir informēt attiecīgo pašvaldību pārstāvjus par masveida bojājumiem elektrolīnijās un par pašvaldību iespēju lūgt palīdzību, ja tas nepieciešams.

Turklāt AS "Sadales tīkls" dispečeru darba elektroniskajā sistēmā radīta

iespēja ievadīt katras pilsētas vai novada **vitāli svarīgos klientu objektus**, kam neplāna atslēgumu gadījumos primāri ir jāatjauno elektroapgāde, piemēram, objektus, kas var apdraudēt daudzu cilvēku dzīvību vai nodarīt lielus, neatgriezeniskus ekoloģiskos kaitējumus. Šobrīd notiek šo svarīgo objektu apzināšana un izvērtēšana, ņemot vērā pašvaldību iesniegto individuālo redzējumu par būtisko objektu nodrošināšanu ar elektroapgādi ārkārtas situācijās. AS "Sadales tīkls" ir gandarīts par pašvaldību atsaucību, sniedzot nepieciešamo informāciju.

AS "Sadales tīkls" Centrālā reģiona dispečeru centrā.

Uzņēmuma AS "Sadales tīkls" ciešāka **sadarbība ar vietējām pašvaldībām** aizsākās 2010./2011. gada ziemā, kad snieglauses radīto bojājumu dēļ Vidzemes un Latgales reģionos bez elektroapgādes palika apmēram 65 000 klientu. Tas skaidri parādīja komunikācijas nozīmi ārkārtas situācijās un veicināja dialogu starp AS "Sadales tīkls" kā elektroenerģijas sadales pakalpojumu sniedzēju un pašvaldībām kā klientiem,

kas visprecīzāk zina savās administratīvajās teritorijās izvietotos objektus un pieejamo infrastruktūru.

AS "Sadales tīkls" apkalpo 35 235 km vidējā sprieguma līnijas (6–20 kV), 59 466 km zemsprieguma līnijas (0,4 kV) un 26 052 sadales transformatoru apakšstacijas.

Eiropas **2013**
Gada pašvaldība

LĪDZ 1. JŪLIJAM VAR PIETEIKTIES KONKURSAM "EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013"

Uzklausot pašvaldību lūgumus un apzinoties saspringto darba gaitu pirms pašvaldību vēlēšanām un pēc tām, konkursam "Eiropas Gada pašvaldība 2013" pieteikšanās termiņš pagarināts līdz **1. jūlijam**. Pašvaldībām, kuras vēlas startēt konkursā, jāpiesakās savā plānošanas reģionā.

Arī plānošanas reģioniem, kas izvērtēs sava reģiona dalībpašvaldības un trīs labākās izvirzīs konkursa otrajai kārtai valsts mērogā, vērtēšanas termiņš pagarināts līdz 14. augustam (rezultātu paziņošanas diena).

Plašāka informācija šeit: http://www.lps.lv/Eiropas_Gada_pasvaldiba/.

Konkursa ģenerālsponsors

Konkursa sadarbības partneri

Konkursu atbalsta arī AS "Grindeks", Taipejas misija Latvijā, AS "Valters un Rapa", AS "Latvijas valsts meži" un AS "Laima".

Koncerns "Latvijas dzelzceļš" sastāv no vadošā uzņēmuma VAS "Latvijas dzelzceļš" un piecām meitassabiedrībām – AS "LatRailNet", kas veic infrastruktūras maksas noteikšanu un dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, SIA "LDz Cargo", kas nodrošina dzelzceļa kravu pārvadājumus un starptautiskos pasažieru pārvadājumus; infrastruktūras būvniecības un uzturēšanas uzņēmuma SIA "LDz Infrastruktūra", ritošā sastāva remonta un uzturēšanas uzņēmuma SIA "LDz Ritošā sastāva serviss", kā arī apsardzes uzņēmuma SIA "LDz Apsardze".

LDZ LDZ CARGO

LDZ LDZ CARGO LOĢISTIKA

LDZ LDZ INFRASTRUKTŪRA

LDZ LDZ RITOŠĀ SASTĀVA SERVISS

LDZ LDZ APSARDZE

LRN LatRailNet

IZEJOT CAURI ČETRU GADU VĒJIEM

Ilze Mutjanko un Daina Oliņa

17. maijā Kuldīgā notika **Novadu diena**, kurā piedalījās novadu un arī pilsētu pašvaldību pārstāvji. Viesmīļie saimnieki todien bija sarūpējuši lielisku laiciņu, kas nodrošināja optimisma pilnu noskaņojumu gan nopietnajās sarunās pirms šāgada izšķirošā notikuma pašvaldību dzīvē – vēlēšanām, gan iespēju bez lietus draudiem izstaigāt Kurzemes pērli – ne vien ziedoņa, bet arī vietējās varas sarūpētajā plaukumā.

Saimnieku vārdā ciemiņus sveica Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja **Inga Bērziņa**. Atskatoties uz

četrus gadu veikumu, viņa gandarīta teica, ka novadā investēti aptuveni 40 miljoni latu, kas atbilst šā laikposma nodokļu ieņēmumiem novadā. Vadmotīvs bija un paliks nemainīgs: lai ļaudis vēlētos te dzīvot, strādāt un palikt. I. Bērziņa uzsvēra, ka iedzīvotāji, deputāti

un domes darbinieki ļoti mīl savu seno pilsētu un novadu, tāpēc cer arī ciemiņiem to parādīt iespējami daudzpusīgi.

Novadu apvienības valdes priekšsēdētājs Ogres novada domes vadītājs **Edvīns Bartkevičs** savu uzrunu sāka ar situācijai atbilstošām dzejas rindām par izjūtām, izejot cauri visiem vējiem. Novadu veikums četros gados bijis gana bagāts, nākamajam posmam plāni ir vēl lielāki.

Grūtākais – atrast tam visam naudu. Tas arī izvirzīts kā viens no sapulces diskusiju problēmjautājumiem.

Novadu dienas sākumā notika **Latvijas Pašvaldību savienības Domes sēde**, jo līdzšinējās Domes iecerēto tikšanos ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski līdz 1. jūnijam valdības vadītājs atteicis. Domes sēdes vadītājs **LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis** izklāstīja pašreizējās aktualitātes. Pašvaldību pārstāvji uzskata, ka nav korekti vainot pašvaldības par nepietiekamo pieslēgumu skaitu īstenotajos ūdenssaimniecības projektos. Nākamajam plānošanas periodam būtiski noslēgt atbilstošu partnerības līgumu, kurā tiktu pienācīgi pārstāvētas pašvaldību intereses. Visus satrauc pasažieru pārvadājumi. Pašlaik top priekšlikums par sabiedriskā transporta padomes izveidošanu (pa pieciem pārstāvjiem no valsts un pašvaldību puses), kas kontrolētu gan dzelzceļa pārvadājumus, gan vietējo un starppilsētu autobusu satiksmi. LPS ir sagatavots modelis, kā padomi veidot (līdzīgi ostu padomēm). Protams, abām pusēm vēl nāksies meklēt kompromisus. LPS priekšsēdis izskaidroja arī administratīvo tēriņu problēmu, jo nereti domēm pārmet lielus izdevumus, kas iedziļinoties izrādās tikai neprecīzas grāmatvedības uzskaites rezultāts. Tiem grāmatvežiem, kas nepiedalījās LPS organizētajā seminārā (klātienē vai neklātienē vērojot videotranslāciju), to noteikti der noskatīties LPS videoarhīvā, lai Starptautiskā Valūtas fonda vizītēs nenāktos uzklaut pārmetumus par lielajiem administratīvajiem izdevumiem, bet aina vērstos precīza un atbilstoša. A. Jaunsleinis mudināja pašvaldības maksimāli izmantot interneta tiešraīžu iespēju, netērējot laiku pārbraucieniem, tomēr gūstot jaunāko informāciju.

Klātesošie vienbalsīgi pieņēma **LPS Domes lēmumu par LPS 24. kongresa sasaukšanu 9. augustā**, kā arī **LPS Dome deleģēja funkcijas un kongresa sagatavošanu LPS Valdei**.

Domes sēdes noslēgumā Andris Jaunsleinis, izmantojot izdevību, pateicās šim pašvaldību deputātu sasaukumam par smago darbu četrus gadus posmā, kas ir bijis sarežģītākais un grūtākais pēc deviņdesmito gadu sākuma, bet Latvijas iedzīvotājiem novēlēja izdarīt pareizo izvēli 1. jūnijā.

NOVADU DIENĀ

Novadu dienas sapulce turpinājās **trīs darba grupās**: finanšu, uzņēmējdarbības attīstības un normatīvisma novērtēšanas un apkaršanas darba grupā.

Finanšu darba grupā Novadu dienas dalībnieki izskatīja pēdējā laika aktuālo jautājumu virzību. Galvenais no tiem ir pašvaldībām pieejamais finanšu resursu apjoms pašvaldību funkciju un uzdevumu izpildei

vidējā termiņā – 2014. gadā un turpmākajos gados, kur LPS prasa noteikt pašvaldībām piekritošo nodokļu ieņēmumu proporciju attiecībā pret visu nodokļu ieņēmumu kopsummu, tādējādi nepieļaujot pašvaldību finansējumu pēc pārpalikuma principa. LPS arī sekos līdzi valdības solījumam, ko Valde saņēma, tiekoties ar Ministru prezidentu V. Dombrovski, ka pašvaldību budžets turpmākajos gados pieaugs līdzvērtīgi valsts pamatbudžeta valsts pamatfunkciju izdevumu pieaugumam.

LPS finanšu padomniece **Lāsma Ūbele** analizēja koncepcijas projektu "Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas uzlabošanu", kas izsludināts valsts sekretāru sanāksmē, sniegti atzīnumi, bet tālākas virzības pagaidām nav, tāpēc atreferējumā to detalizēti neatspoguļosim. VARAM atbalstītais modelis diemžēl nozīmētu to, ka 94 novadiem (85%) ieņēmumi, salīdzinot ar pašreizējo sistēmu, samazinātos. Darba grupā apsprieda arī savstarpējos norēķinus par izglītības iestāžu pakalpojumiem un pašvaldību budžeta iespējamo iedalījumu pamata un speciālajā budžetā, kā arī citas aktualitātes.

Uzņēmējdarbības darba grupas dalībnieki apsprieda pašvaldību lomu un iespējas, atbalstot uzņēmējdarbību savā teritorijā. LPS padomniece uzņēmējdarbības jautājumos **Andra Feldmane** prezentācijā atskatījās uz LPS veikumu 2013. gadā, organizējot vairākus uzņēmējdarbības atbalstam veltītus seminārus un veidojot uzņēmējdarbības tīklu. Klātesošajiem viņa atgādināja jautājumus, kas tika izvirzīti pirmajā tikšanās reizē 10. janvārī, piemēram, pašvaldību tiešs

atbalsts kooperācijas organizēšanā, klasteru veidošana dažādos tautsaimniecības sektoros, valsts un pašvaldību finanšu fonda/bankas izveide, zemes iegādes tiesības uzņēmējdarbības attīstībai pašvaldībā, izmaiņu iekļaušana pašreizējā nodokļu sistēmā u.c.

LPS notikušās uzņēmējdarbības atbalsta tīkla diskusijas un iniciatīvas:

- * zaļais iepirkums un Zemkopības ministrijas ieteikumi par vietējo pārtikas produktu izmantošanu pārtikas produktu iepirkumos;
- * kā atbalstīt draudzīgu un ekonomisku attiecību veidošanos starp visu veidu ražotājiem, pakalpojumu sniedzējiem un kooperatīviem – gan pašvaldību, gan nacionālā līmenī;
- * ES struktūrfondu jautājumi, kā ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteikt atbildību par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu, tajā skaitā finanšu korekciju piemērošanu, finanšu korekcijas apjoma noteikšanu un piemērošanas iespējas atkarībā no pārkāpuma būtiskuma.

Noslēdzot prezentāciju, A. Feldmane aicināja domāt par to, ka nacionālās ekonomikas attīstība un ilgtspēja ir atkarīga no Latvijas vietējiem uzņēmējiem. Pašvaldības ir tās, kas, pagaidām palīdzot tikai organizatoriski, var atbalstīt uzņēmējus, veidojot klasterus un kooperatīvus, taču vairāki normatīvie akti aizliedz tos atbalstīt finansiāli. Tāpēc kopīgiem spēkiem nepieciešams meklēt ceļus, kā visdažādākajos veidos atbalstīt savus uzņēmējus, kā arī svarīgi ir pirkt vietējo produkciju, lai nodokļi paliktu Latvijā.

Normatīvisma novērtēšanas darba grupā apsprieda galvenos izaicinājumus normatīvo aktu daudzuma un birokrātijas mazināšanā. Par normatīvisma ierobežošanas perspektīvu referēja LPS vecākais padomnieks Dr.oec., Dr.phys. **Māris Pūķis**. Viņš analizēja LPS ieteikumus Pašvaldību likuma grozījumiem, paredzot, ka gadījumos, ja valsts nefinansē pašvaldībām uzdotās funkcijas, pašvaldības to izpildi nodrošina atbilstoši sava budžeta iespējām. Galvenā problēma ir normatīvisma un birokrātijas ierobežojošā ietekme

uz pašvaldību darbu, attīstību un iniciatīvu. Tāpēc, atsaucoties uz LPS vairākkārtējiem aicinājumiem ilgākā laikposmā, Valsts prezidents ir izdevis rīkojumu Nr. 7 – līdz 2013. gada beigām Tieslietu ministrijai jāsagatavo plāns, kā samazināt likumu grozījumu, likumu, noteikumu un normu augošo skaitu.

Šopavasār LPS organizēja aptauju internetā par likumu un Ministru kabineta noteikumu normām, kuru izpildei nav paredzēti līdzekļi vai paredzētais finansējums ir nepietiekams, kā arī par pārāk sīkumaini regulētām autonomajām funkcijām. Aptaujā piedalījās un informāciju jau sniegušas 20 pašvaldības (15 novadi un piecas republikas pilsētas). Iebildumi galvenokārt skar normatīvos aktus ģeotelpiskās informācijas, zemes ierīcības un būvniecības, izglītības, sociālās palīdzības, dzīvokļu palīdzības un invaliditātes, bibliotēku un muzeju darbības un citās jomās. Aptauju aizvien var aizpildīt Latvijas Pašvaldību savienības interneta mājaslapā. **LPS aicina arī citas pašvaldības iesūtīt savus priekšlikumus normatīvisma, noteikumu un likumu mazināšanā!** Aptauju varat atrast šeit: <http://www.lps.lv/LPS/Aptauja/>.

Atkal satiekoties plenārsēdē, Novadu sanāksmes dalībnieki uzklāusīja darba grupu ziņojumus par diskusiju secinājumiem. Uzņēmējdarbības grupas secinājumus īsi apkopoja Andra Feldmane, un ar sava novada pieredzi kooperācijas attīstībā tos papildināja Beverīnas novada domes priekšsēdētājs **Māris Zvirbulis**. Visai skarbo ainu pašvaldību finanšu tagadnē un nākotnē ar sev raksturīgo humoru vieglāku vērtā Andris Jaunsleinis. Trešās darba grupas secinājumi apkopo priekšlikumus cīņai ar birokrātijas “pūķi”, kuram kā

pasakās vienas nocirstās galvas vietā uzaug deviņas. Viens no tiem – sagatavot rezolūciju LPS kongresam.

Pēcpusdienā, sadalījušies četrās grupās, novadu pārstāvji domes vadošo amatpersonu pavadībā savām acīm novērtēja Kuldīgas novada prāvo investīciju ieguldījumu un atdevi. Kuldīgas novadā jau pabeigti deviņi ar ES fondiem saistīti projekti, trīs vēl tiek īstenoti.

Viesi izstaigāja romantisko Vecpilsētu, apskatīja atjaunoto Rātsnamu – domes mājvietu, mūsdienīgo bibliotēku kādreizējās sinagogas ēkā, nesen atklāto pieminekli hercogam Jēkabam “Teleport”, daļēji uzbūvēto koģenerācijas staciju, nobruģētās ietves un pat ielas. Pretēji gaidītajam, daži izdevās savām acīm skatīt arī aizkavējušās “lidojošās” vimbas.

No pagastiem mājinieki “izrādīšanai” bija izvēlējušies Ēdoli – ne tikai slavenās pils, bet arī Ēdoles ekopamatskolas dēļ. Pērn tās kolektīvs nosvinēja 190. dzimšanas dienu. Ēdoles pakalnā Piņķa gravas ielokā – īstā dabas šūpulī – esošajā skolā valda “zaļā domāšana”, 2011./2012. mācību gadā tā bija izpelnījies MammāsDabas vēstnieces godu.

Gunta Lukstiņa,
LPS padomniece vides jautājumos,
un **Gunta Klismeta**

26. aprīlī piejūras pašvaldību pārstāvji pulcējās Mērsragā, lai kopīgi atskatītos uz Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienības (LPPA) veikumu un apspriestu LPPA nākotnes virzību un darbības prioritātes.

Sanākumi atklāja mājastēvs – Mērsraga novada domes priekšsēdētājs **Lauris Karlsons** un Latvijas Pašvaldību savienības ģenerālsēdētāre **Mudīte Priede**, vēlot visiem dalībniekiem klausīties un ieklausīties, dzirdēt un paturēt prātā, vērot un iegaumēt un dienas gaitā gūto likt lietā savā turpmākajā darbā.

Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienības valdes priekšsēdētājs **Edmunds Pētersons** sniedza atskaiti par LPPA paveikto deviņu gadu laikā un ieskicēja turpmākos darbības virzienus, norādot, ka apvienībai ir būtiski sadarboties ar partneriem, gatavojoties nākamajam programmēšanas periodam, kas ilgs no 2014. līdz 2020. gadam. Par to plašāk varēsiet lasīt žurnāla nākamajā numurā.

Šoreiz tikai par aktualitāti, kas saistās ar **piekrastes pārņemšanu valdījumā**, un turpmākajām prioritātēm, jo līdz galam nav izdevies atrisināt piekrastes joslas un pludmales apsaimniekošanu – tiesa, Zemes pārvaldības likuma izstrāde pagaidām apturēta, un uzsākts piekrastes pārņemšanas process. Pērn valstī sākās publisko ūdeņu pārņemšana valdījumā gan piekrastē, gan iekšzemē. Šobrīd publiskie ūdeņi pašvaldību valdījumā jau ir Burtnieku un Ogres novadā, ar to patlaban nodarbojas arī piejūras pašvaldības – Ādažu un Carnikavas novads, kā arī tiek gatavoti dokumenti par Lielupes un pludmales pārņemšanu Jūrmalas pilsētas valdījumā.

Turpmākajā darbībā Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienība par savu prioritāti izvirzījusi LPPA nozīmes palielināšanu un valsts, nevalstisko organizāciju un piekrastes pašvaldību sadarbību, gatavojot normatīvo ietvaru nākamajam ES fondu periodam, uzsverot šādas **darbības līnijas**:

- projektu un rīcību sinerģija piekrastē (atbalsts uzņēmējdarbību veicinošas publiskās infrastruktūras attīstībai;

- tūras attīstībai; Zivsaimniecības fonda aktivitātes; LEADER projekti; dabas aizsardzības projekti);
- piekrastes publiskās infrastruktūras tematiskais plānojums – pamatojums ES fondu apguvei (aktivitāte “Atbalsts uzņēmējdarbību veicinošas publiskās infrastruktūras attīstībai piekrastē”);
- dalība citās jūras un piekrastes plānošanas aktivitātēs un rīcībās (jūras vides stratēģija; jūras telpiskais plānojums; Igaunijas–Latvijas projekts par piekrastes un jūras plānošanu, metodisko materiālu apspriešana u.c.);
- līdzdalība piekrastes un jūras projektos un to pasākumos;
- jautājumi saistībā ar zveju piekrastē;
- starptautiskās sadarbības attīstība.

Ieskatu par Eiropas Savienības fondu investīcijām vides resursu pārvaldībā un reģionālajā attīstībā 2014.–2020. gadā sniedza Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Investīciju politikas departamenta Programmas vadības nodaļas vadītājs **Ritvars Timermanis**, bet Telpiskās plānošanas departamenta Telpiskās plānošanas politikas nodaļas vadītāja **Kristīne Rasiņa** un vecākā eksperte **Dace Granta** iepazīstināja ar speciālo aktivitāti “Atbalsts uzņēmējdarbību veicinošas publiskās infrastruktūras attīstībai piekrastē”, kuras mērķis ir veicināt ekonomisko aktivitāti Baltijas jūras piekrastē. Šai aktivitātei paredzēts finansējums 33,25 miljonu latu apmērā, tajā skaitā 26,2 miljoni no ERAF. Pirms aktivitātes īstenošanas šogad tiks uzsākta piekrastes publiskās infrastruktūras ilgtermiņa tematiskā plānojuma izstrāde, un tam finansējumu nodrošinās Norvēģijas finanšu instrumenta ietvaros.

Prioritātes “Specifisko mērķteritoriju attīstība” ietvaros uz finansējumu **uzņēmējdarbību veicinošai publiskajai infrastruktūrai Baltijas jūras piekrastē** varēs pretendēt 13 novadu pašvaldības, kuru administratīvās teritorijas robežojas ar Baltijas jūru, un Liepāja, Ventspils un Jūrmala. Līdz 2022. gadam ar šā atbalsta palīdzību piekrastē būs iespējams veidot, rekonstruēt un paplašināt uzņēmējdarbību veicinošās teritorijas, rekonstruēt un paplašināt ielas un ceļus, saglabāt vai radīt darba vietas uzņēmumos, kuru ražošanas vai pakalpojuma sniegšanas vieta ir Baltijas jūras piekraste, paaugstināt nakšņojumu skaitu piejūras novadu viesnī-

cās un citās tūristu mītnēs, tāpat finansējums paredzēts autostāvlaukumiem, ceļiem, nobrauktuvēm uz jūru un apgriešanās laukumiem, glābšanas dienestam nepieciešamajai infrastruktūrai, velociņiem un marķētiem velomaršrutiem, informācijas stendiem un norādēm un objektiem krasta erozijas ierobežošanai. Ministrija uzskata, ka piekrastes publiskās infrastruktūras objekti jāsadala kārtās, nosakot prioritāri atbalstāmos, kā arī jāveicina plānu izstrāde cilvēku glābšanas un drošības nodrošināšanai piekrastē, tehniskie projekti un prioritāri atbalstāmo vietu un objektu attīstīšana.

Darbības programmas un partnerības līguma iesniegšana apstiprināšanai Eiropas Komisijā paredzēta jūlijā. Tālāk sekos programmas papildinājumu gatavošana (līdz šāgada beigām), apstiprināšana Ministru kabinetā (nākamā gada janvārī) un normatīvo aktu sagatavošana ES fondu atbalsta administrēšanai (līdz 2014. gada 31. decembrim). Plānots, ka projektus sāks pieņemt pēc 2014. gada 1. jūnija.

Uzklausot šos ziņojumus, raisījās spraigas diskusijas un sekoja daudzi ierosinājumi VARAM paredzētajām aktivitātēm. Piejūras pašvaldību pārstāvji uzsvēra, ka nepieciešamas pašvaldību kvotas un analīze par iepriekšējo periodu, kā arī jāņem vērā pašvaldību attīstības stratēģijās un programmās noteiktās prioritātes un rīcības.

Savukārt Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības departamenta Zivsaimniecības atbalsta nodaļas vadītāja **Edīte Kubliņa** informēja par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) prioritātēm. **Zivsaimniecību** Latvijā raksturo šādi skaitļi: uzņēmumu skaits – 460; nodarbināto skaits – 8087; produkcijas kopējā vērtība – 109 miljoni latu. Galvenās problēmas saistās ar zemu produktivitāti, bruto pievienoto vērtību un jo īpaši salīdzinājumā ar citām ES valstīm, zemu inovāciju līmeni, vāji attīstītu zinātnes un ražošanas sadarbību, sadrumstalotu ražošanu,

kooperācijas trūkumu, mazattīstītu tirgu un novecojušu un energoneefektīvu zvejas floti.

Piekrastes vietējo varu pārstāvjus visvairāk interesē pašvaldību iespējas, ko paver **Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds** zvejas ostās, izkraušanas vietās un patvēruma vietās, un galvenās no tām ir investīcijas zvejniecībai nepieciešamajā infrastruktūrā, lai uzlabotu zvejas produktu kvalitāti, palielinātu energoefektivitāti, veicinātu vides aizsardzību un uzlabotu drošību un darba apstākļus, un publisko tiesību subjektiem paredzētā atbalsta intensitāte līdz 90%. Pārspriežot EJZF prioritātes, LPPA biedri izvirzīja priekšlikumus nākamajam posmam, norādot, ka prioritāriem jābūt tiem projektiem, kas vajadzīgi katrā konkrētajā teritorijā nozares uzņēmējdarbības attīstībai, lai saglabātu un attīstītu zvejniecību Latvijā.

Ieskatu **LEADER** aktivitātēs un jaunajos nosacījumos sniedza Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta nodaļas vecākā referente **Sanita Vanaga**. Periodā no 2014. līdz 2020. gadam vietēja mēroga iniciatīvām tiks piesaistīts ELFLA finansējums (45 miljonu latu apmērā), kā arī līdzekļi EJZF. Turklāt vietējās rīcības grupas varēs īstenot LEADER projektus visā Latvijas lauku teritorijā un arī pilsētās, kur ir līdz 15 tūkstošiem iedzīvotāju.

Interesants un rosinošs bija Vēja enerģijas asociācijas valdes priekšsēdētāja **Pauļa Barona** stāstījums par vēja enerģijas izmantošanas iespējām piekrastē. Starp citu, vēja ģeneratori redzami arī Mērsraga ainavā.

Savukārt **Kārlis Maulics** no Vides attīstības biedrības iepazīstināja ar Baltijas jūras reģiona transnacionālās programmas projektiem "Submariner", "Aquabest" un "Aquaforma" un INTERREG IV A programmas projektu "Baltic EcoMussel", kas vērsti uz jūras resursu inovatīvām izmantošanas iespējām – gliemju audzēšanu, makroalgū vākšanu u.c.

MĒRSRAGS – IESPĒJU RAGS

Par sava novada attīstību kolēģiem pastāstīja Latvijas visjaunākā novada vadītājs – Mērsraga novada domes priekšsēdētājs **Lauris Karlsons**, kurš arī pats ir viens no gados jaunākajiem pašvaldību vadītājiem Latvijā. Viņa prezentāciju caurvija moto – cienot pagātni, domājot par nākotni, čakli strādājot šodienai!

Kaut gan Mērsraga novads ir tikai gadu vecs (izveidots 2011. gada 3. janvārī) un pagaidām tas ir vienīgais gadījums, kad pēc Latvijā veiktās administratīvi teritoriālās reformas notikusi “pārdale”, izveidojot divus – Rojas un Mērsraga novadu, mērsradznieki lepojas ar daudzu gadsimtu vēsturi un tradīcijām. “Mērsrags ir iespēju rags ne tikai vietējiem iedzīvotājiem, kuru skaudro, stipro un neatkarīgo raksturu veidojusi dzīve pie jūras, bet arī viesiem,” tā ciemiņus Mērsragā uzrunā tā līdzšinējais “vadonis” Lauris Karlsons.

Mērsraga novads

- Kopplatība – 109 km² (gandrīz 64% aizņem meži un vairāk nekā 20% – Engures ezera daļa).
- Novada garums gar jūras krastu ir 12 km.
- Iedzīvotāju skaits – 1888.
- Novada teritorijā ietilpst divi ciemi: Mērsrags un Upesgrīva un apdzīvotas vietas Alksnājciems un Ķipatciems.
- Attīstītākās nozares ir vēsturiski tradicionālās: zvejniecība un zivju apstrāde, kā arī mežizstrāde, tirdzniecība un pakalpojumi, un aizvien nozīmīgāku vietu ieņem ostas tranzītpakalpojumi.
- Novada teritorijā atrodas bērnudārzs, vidusskola, tautasnams, bibliotēka, muzejs “Saieta nams”, jahtu centrs, kempingi un citas atpūtas vietas, tajā skaitā interesanta ežu kolekcija.

No senlaikiem Mērsragu apvij dažādas teikas un nostāsti. Vecos rakstos var lasīt, ka agrāk Mērsrags dēvēts par Mārgrūbi jeb nāves bedri, jo tur dzīvojuši jūras pirāti, kas vilinājuši krastā kuģus un tos izlaupījuši. Ar un ap jūras laupītājiem saistās vairākas vietas Mērsraga pagastā – pie Svētmeitas akmens esot dalīts salaupītais, sena laupītāju dzīvesvieta ir Zepu mājvieta, jūras laupītāji dzīvojuši arī iepretim Sērrāgiem, kur uz kāpas kurinājuši ugunsurus kuģu maldināšanai, bijušajā “Aizsilnieku” izgāztuvē atradusies laupītāju

pils ar aku, kurā paslēpts salaupītais, vēl viena pirātu apmešanās vieta bijusi pie Gocu mājām, kā arī pašā zemesragā ar akmeņaino jūrmaļu.

Mērsrags pirmo reizi vēstures avotos minēts 1495. gadā kā neliels zvejniekiems Rīgas līča piekrastē. Kurzemes hercogistes laikos (16.–18. gadsimtā) tur bijusi lielākā ziepju vārtava hercogistē, bet senajā Uguņciemā jeb Upesgrīvā atradusies zāģētava, mucinieku darbnīca un rūdas raktuves. 1842. gadā no Engures ezera ziemeļu gala uz jūru izraka kanālu četrus kilometrus garumā, kurā vēlāk ierīkoja ostu. Laikā no 1860. līdz 1915. gadam Upesgrīvā uzbūvēja 66 buriniekus. Par Mērsraga attīstības sākumpunktu var uzskatīt 1927. gadu, kad tika uzsākta ostas būve zvejniecības un kuģniecības vajadzībām. Uz jūras krasta uzcēla akmeņu dambi 140 metrus garumā. Darbus pie ostas izbūves, ieskaitot abus molus, pabeidza 1935. gadā.

1945. gadā tika nodibināta Mērsraga zivju konservu fabrika, bet gadu vēlāk atjaunoja zvejnieku kolektīvo saimniecību, nodibinot zvejnieku kolhozu “1. Maijs”, kas ar gadiem izauga. Kolhozam piederēja trīs Atlantijas kuģi un vairāk nekā desmit vietējo zvejas kuģu, un mērsradznieki zvejoja ne tikai Rīgas līcī un Baltijas jūrā, bet devās arī uz Atlantiju. Sešdesmitajos gados Mērsraga zivju konservu fabrikā bija gandrīz pustūkstotis strādājošo, un līdz ar kolhoza “1. Maijs” attīstību Mērsragā strauji uzplauka zvejniecība un zivju apstrāde. Šeit tika uzbūvētas pirmās daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, katlumāja, jauna zivju apstrādes fabrika, tīklu remonta cehs, mehāniskās darbnīcas un kultūras nams. Līdz ar Latvijas neatkarības atgūšanu kolhoza uzņēmumi nomainīja juridisko statusu un turpināja strādāt, veidojās arī jauni uzņēmumi. 90. gadu beigās Mērsraga pagasta teritorijā darbojās pat desmit zivju pārstrādes uzņēmumi, taču gan Krievijas krīze 1998. gadā, gan likumdošanas sakārtošana piespieda vairākus no tiem pārtraukt savu darbību.

Mūsdienu ikdienas steigā vietējie, iespējams, pat nenovertē, ka apkārt notiek tik daudz un Mērsragā sācies jaunlaiku uzplaukums – te cilvēkiem ir darbs, sakārtota apkārtnē un pludmale, kur šķūrētas, līdzinātas un irdinātas smiltis un uzstādītas glītas pārgērbšanās kabīnes, pārvērtušās ielas un ceļi, pateicoties ne vien tradicionālajai metodei – asfaltēšanai, bet liekot lietā arī ar kuģiem no Holandes atvesto otrreizējo asfaltu, īstenots ūdenssaimniecības projekts, turklāt par daudz zemākām izmaksām nekā kaimiņnovados.

Mērsraga centrā vide tiek veidota, paturot prātā, ka tam ir kultūrvēsturiska nozīme. Par to diendienā atgādina arī padomjulaiku liecība – **zvejnieka dēls**

Oskars pie Mērsraga tautasnama, kas ir simbols zvejniecības izaugsmei un pārticībai. Oskars Mērsragā atradies jau padomju laikos, tad 90. gadu sākumā pazudis, bet 2011. gadā atkal atradies un atgriezies Mērsraga novada domes īpašumā.

Kopš Mērsraga novada izveides vietējās varas pārstāvjiem un iedzīvotājiem nācies to aizstāvēt no dažādiem uzbrukumiem, šaubām un vēlmes šo teritoriju pievienot citiem novadiem, lai Mērsraga ekonomika "vilktu" arī vājākos kaimiņus. Pēc uzņēmuma "Lursoft" datiem, Mērsraga novada uzņēmumu saražotais kopprodukts veido aptuveni 11 miljonus latu, kas ir vairāk nekā 6000 latu uz katru iedzīvotāju. Tas nozīmē, ka Mērsraga novads ir viens no vadošajiem ražojošajiem novadiem valstī, turklāt saražotais pamatā nonāk eksporta tirgos.

Mērsrags dzīvo no saviem nodokļiem un ir viena no nedaudzajām pašvaldībām, kas ar katru gadu spēj kāpināt nodokļu ieņēmumus. Šogad mērsradznieki vairs nesaņem izlīdzināšanas fonda dotāciju un atšķirībā no lielas daļas Latvijas mazo un lielo novadu spēj sevi uzturēt un attīstīt tikai ar savu nodokļu ieņēmumiem. Daži skaitļi no Finanšu ministrijas datiem – Mērsraga novads 2012. gadu pabeidza ar pozitīvu budžeta rezultātu (+ 35 953 latu), šajā ziņā apsteidzot vismaz 80 Latvijas novadus. Tikpat daudz novadu palikuši aiz viņiem, rēķinot administratīvos izdevumus uz vienu iedzīvotāju – Mērsragā tie ir 49 latu gadā, un iedzīvotājiem pašvaldība izmaksā lētāk nekā citur.

Eiropas fondu apgūvē Mērsraga novads ir devītajā (!) vietā valstī un 19. vietā Latvijā pēc ārvalstu investoru intereses. 2011. gadā novadā tika piesaistīti 123 tūkstoši latu Eiropas Savienības fondu līdzekļu, pērn – 494 tūkstoši, bet šogad – jau 523 tūkstoši latu. 2013. gadā realizējamo projektu daudzums un apjoms pārsniedz iepriekšējo desmit gadu laikā paveikto. To visu organizē un veic īpaša dažu cilvēku komanda, kas divus gadus daudz mācījusies un cēlusi kvalifikāciju gan projektu vadībā, gan dažādos finanšu, organizatoriskajos un menedžmenta virzienos.

Viņi paši sarēķinājuši, ka Mērsragam desmit projekti par Eiropas līdzekļiem izmaksā tikpat cik viens projekts bez Eiropas naudas. Visa atslēga meklējama efektivitātē. Domes priekšsēdētājs **Lauris Karlsons** uzsver: *"Manuprāt, šie daudzie projekti nav nekas īpašs, ja tos spēj atbilstoši vadīt, koordinēt un organizēt. Domāju, ka šāda attīstība Mērsragā jāpadara nevis par kaut kādu lielu izņēmumu, bet ikdienu. Redzu, ka Mērsragam ir visas iespējas to panākt, un uz to vērsīsim darbu arī nākotnē."*

Mērsraga kredītsaistību apjoms visu laiku turas ap 1,2 miljoniem latu, no kuriem apmēram miljons kredītos tika paņemts 2008. gadā. Protams, ka tas jāatdod, un mērsradznieki to dara nečikstot. Visus kredītu maksājumus, nodokļus un algas pašvaldība šajos gados maksājusi bez kavēšanās, un tā notikšot arī turpmāk. Šī stabilitāte panākta tieši uz Eiropas fondu līdzekļu rēķina. Lai realizētu visus projektus, mērsradznieki

operē ar summām līdz 100 tūkstošiem latu, kas ir ap 10% no kopējām saistībām. Šobrīd Mērsrags pilda visas savas saistības, īsteno dažādus projektus, un kasē joprojām ir pietiekama naudas līdzekļu rezerve.

Par ES līdzekļu ieguldījumu Mērsragā Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienības sanāksmes dalībnieki varēja pārlicināties savām acīm. Pavadot kolēģus tematiskā ekskursijā pa Mērsragu, Lauris Karlsons ik pa laikam pievērša uzmanību te vienam, te citam objektam, komentēdams: *"Kreissajā bortā redzams tas, bet labajā bortā – tas"* – arī valoda viņam kā jau jūras cilvēkam piedien.

Sanāksmes dalībnieki iepazinās ar bērnu rotaļu laukumu, kas ir sākums nākotnes bērnu pilsētiņai, un Informācijas centru, kur rit pēdējie "sapucēšanas" darbi. Šie objekti tapuši ar ELFLA projekta palīdzību. Ciemiņi ar gardu muti nobaudīja kūpinātas zivis un apskatīja Mērsraga ostu, kur pērn kravu apgrozījums

bijis 443,7 tūkstoši tonnu. Kopumā 2012. gada rezultāti ļaujot prognozēt, ka Mērsraga ostas pārvalde Jāņa Budreikas vadībā arī turpmāk varēs sekmīgi apsaimniekot Mērsraga ostu un turpinās virzību uz ilgtermiņa mērķa sasniegšanu – kļūt par Austrumkurzemes reģiona industriālās un ekonomiskās attīstības centru.

LPPA dalībnieki uzkāpa arī Mērsraga simboliskajā vietā – bākā, kas ir 21,3 metrus augsta, un bija patīkami pārsteigti par todien redzēto un dzirdēto – gan par to, ka uz novada uzņēmumiem brauc strādāt no apkaimes un attālākām vietām, gan par mērsradznieku tuvākajiem sapņiem – skatu torni, skvēru ar strūklaku Mērsraga centrā, servisu, saietu namu Upesgrīvā, vairākām jaunām ielām un stāvlaukumiem ar krāsainu bruģi un vēl citām lielākām un mazākām iecerēm.

Pašvaldības vadītājs savā stāstījumā uzsvēra nākotnes vīziju – Mērsraga novads ir piemērota vieta darbam un izaugsmei, kā arī tūrismam, bet lielākā vērtība un bagātība ir **bērni**. To spilgti apliecina arī domes

PIEKRASTES APVIENĪBĀ

priekšsēdētāja piemērs – Laura Karlsona ģimenē aug trīs zeperi un meitiņa – pečiņa.

Katru gadu 6. februārī vārda dienu svin ne tikai visas Dārtnas gan novadā, Latvijā un pasaulē, gan arī **Mērsraga novada pirmsskolas izglītības iestāde “Dārtna”**, un šī tradīcija mērāma jau vairāku gadu garumā. Arī šogad Dārtas vārda svētkus bērnodārzā kuplināja tēli no pasaku pasaules.

Par ieguldījumu nākotnē vietējā vara un iedzīvotāji uzskata **Mērsraga Mūzikas un mākslas skolas** izveidi, kas vēl ne tik sen likās tāls sapnis, bet nu pēc pirmā darbības gada audzēkņi jau varēja sabraukušajiem ciemiņiem koncertā atrādīt apgūtās prasmes.

Bērni un jaunieši ir viena no Mērsraga pašvaldības prioritātēm. Tālab patlaban notiek lielas pārmaiņas **Mērsraga vidusskolā**, to siltinot un rekonstruējot, un tiek gudrots, ko darīt pēc pāris gadiem, jo novadā pieaug bērnu skaits, bet skola ir piepildīta un drīzumā var pietrūkt telpu. *“Skolas jautājums bija pēdējā dzirkstele mūsu attiecībās ar rojeniekiem, jo viņi gribēja Mērsraga vidusskolu slēgt, atstājot šeit tikai deviņas klases – mūsu skolai neesot perspektīvas. Kā var nebūt, ja vidusskola ir pilna, bērni katru gadu nāk klāt – gan dzimst vairāk, gan uz dzīvi Mērsragā apmetas jaunas ģimenes, un pašvaldība palīdz viņiem atrast dzīvesvietu. Mērsraga vidusskolas “rozīnīte” ir jūrniecības klase,”* dedzīgi sava novada nākotni aizstāv Lauris Karlsons. *“Pēc lielajiem remontdarbiem Mērsraga vidusskola,*

iespējams, būs vislabākā visā reģionā. Zinu, ka būvniekiem neklāsies viegli, jo projektā iekļāvām ļoti stingras prasības, piemēram, līgumā paredzētā būvdarbu garantija ir 48 mēneši. Kāpēc tas nepieciešams? Tāpēc, ka Mērsragā ikviens darbs ir jādara ne tikai atbildīgi, bet arī pēc augstākajiem Eiropas standartiem.”

Īpašs prieks pašvaldības vadītājam ir par **Jauniešu domes izveidi**, kas būs pašvaldības partneris sadarbībā ar jauniešiem gan dažādos projektos, gan kopīgi risinot viņiem aktuālus jautājumus. Jaunā paaudze Mērsragā kļūst aizvien aktīvāka – piedalās koncertos un pasākumos, sporto un gatavojas šovasar uzņemt II valstu delegācijas.

18. maijā novada saimnieks aicināja visus vietējos uz **Mērsraga ģimenes svētkiem**, lai atkal pabūtu kopā un veidotu daudz ciešākas saites lielajā Mērsraga novada ģimenē. Svētki ieskanējās jau ar skolas, bērnodārza un

mūzikas skolas koncertiem un “Dziedošā autobusa” tūri pa novadu. “Dziedošais autobuss” ir jauna tradīcija, kurā par godu valsts neatkarības pasludināšanas 23. gadadienai iesaistījās arī mērsradznieki, un vidusskolas jaunāko klašu koris ar savu vadītāju Daigu Lazdiņu apciemoja gan Ķīpatus, gan Upesgrīvu, gan Mērsragu un katrā vietā veltīja muzikālu sveicienu svētkos.

Mērsragā ir stipras **kultūras tradīcijas**, un ik gadu notiek dažādi svētki. Arī šovasar 1. jūnijā Mērsragā pulcēsies Kurzemes kori, lai ieskandinātu Latvijas Dziesmu svētkus. Katru gadu jūnijā priežu mežu ieskaudais un ūdeņiem bagātais Mērsrags aicina uz kopīgu līgošanu. 5. jūlijā vietējos un ciemiņus priecēs jūras ziņģu koris “Shanty” no Vācijas, un tad jau aiz kalniem vairs nav Jūras svētki. Bet augustā Mērsraga svētkos, zvejnieksievām lāpot tīklus, var klausīties teiksmas un nostāstus par maldugunīm kāpās, par pirātiem, par to, kā nu tur ir vai nav bijis.

“Es saprotu, ka visi kolēģi dzīvo pie jūras, bet tā kā Mērsragā, nav nekur,” todien sacīja Lauris Karlsons. *“Te ir vieta, kur vari aiziet līdz jūrai un izvēlēties, uz kuru pusi iet – ja iesi pa labi, būs akmeņainā jūrmala, bet, ejot pa kreisi, pēdas sildīs balta, tīra smiltis. Man liekas, ka Mērsraga bāka ir vis-skaistākā Latvijā. Un, stāvot krastā pie bākas un vērojot saulīti, var redzēt divainu parādību, kas arī sastopama tikai šeit – saule gan nogrimst jūrā, bet no rīta uzlec nevis turpat jūrā, bet aiz muguras,”* tā, atvadoties no kolēģiem un aicinot atbraukt citureiz, sacīja Mērsraga novada saimnieks.

Jāpiebilst, ka Mērsragā kļūst par šauru ne tikai vidusskolā, bet arī ostā, tāpēc plānots ievērojami paplašināt tās robežas jūras virzienā. Jau izsludināti normatīvo aktu grozījumi par Mērsraga ostas robežu paplašināšanu no līdzšinējiem 78 līdz 600 hektāriem. Ostas zemes platība paliks nemainīga, bet tiks paplašināta ūdeņu teritorija. Būs iespējams pagarināt pieejas kanālu ostai, ietvert padziļināšanu, krastu nostiprināšanu un piestātņu rekonstrukciju, lai varētu ostā apkalpot lielākas tonnāžas kuģus. Tiks izveidota jauna grunts novietne, kurā izvietos smiltis no ikgadējiem ostas padziļināšanas darbiem.

“Esmu pārliecināts, ka mazajam Mērsragam jau šobrīd ir un arī būs nākotnē un svarīga loma visās Latvijas attīstībā, bet, lai to panāktu, viss atkarīgs no mums pašiem, no mūsu neatlaidības, mērķtiecības un spējas nospraust mērķus un tos arī sasniegt. Mēs esam stiprs novads, tikai vēl jākļūst lielam,” šie Mērsraga novada pašvaldības vadītāja Laura Karlsona teiktie vārdi ir laba ceļamaize katram no mums.

Madaras Brāles un Guntas Klismetis foto

NAMEJA BRUŅINIEKI SAULAINAJĀ NAMEJĀ ZEMĒ

Daina Oliņa

Latvijas Pašvaldību izpildītāju asociācijas (LPIA) izbraukuma sēde 3. maijā – dienu pirms valstiskās neatkarības atjaunošanas – notika saturiski radniecīgā vietā **Dobelē**. Gan tāpēc, ka maija sākumā arvien domās pārstaigājam Latvijas vēstures notikumus, kur īpašas lappuses ierakstītas par zemgaļu brīvības cīņām, gan tāpēc, ka viens no slavenākajiem zemgaļu ķēniņiem bija Namejs, kura “stipruma gredzens” izvēlēts par LPIA zīmolu. Turklāt Dobeles novadā atrodas arī Kārļa Ulmaņa dzimtās mājas.

Mājas tēvs – Dobeles novada domes izpildītājs **Agris Vilks** – uzrunā pieminēja ne tikai gaidāmos svētkus, bet arī faktu, ka šī ir pēdējā kopāsānākšana pirms pašvaldību vēlēšanām. (Kolēģus viņš īpaši pārsteidza vēlāk, aizpildot starpbrīdi ar muzikālo pauzi

– akordeonu trio azartiski virtuozu priekšnesumu.) Pie vēlēšanu tuvuma pakavējās arī novada “galva” **Andrejs Spridzāns**, īsā ekskursā atgādinot klātesošajiem četrus aizvadīto gadu gājumu – novadu izveides

sarežģījumus, krīzes radītās problēmas, likumdošanas nesakārtotību un pretrunas. Priekšsēdētājs mudināja aplaudēt – katram sev pašam un citu pašvaldību izpild-

diriņiem, kas godam izturējuši šim sasaukumam lemtās peripetijas. A. Spridzāns raksturoja izpildītājus kā vienu no domes darba stabilitātes garantiem. Dobeles pašvaldības vadītājs arī lepnī atgādināja – oficiāli pētījumi liecina, ka Dobele ir vissaulainākā Latvijas vieta un droši vien tāpēc šajā pusē dzīvo vislaimīgākie ļaudis.

Izpildītāju uzticamais sadarbības partneris AS “Latvijas valsts meži” (LVM) valdes loceklis **Edvīns Zakovics** šoreiz dalījās pārdomās par novadu teritorijas plānojumiem un LVM interesēm, izsakot pateicību pašvaldību darbiniekiem par labo sadarbību, īpaši kompromisu meklējumos (E. Zakovica un citas prezentācijas atrodamas vietnē: http://www.lps.lv/izpilditaju-asociacija/?task=sessions&committee_id=1489). Tomēr runātājs vēlējas norādīt **raksturīgākās kļūdas**, lai meža apsaimniekošana nenāktu pretrunā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentu prasībām.

! Kādā pašvaldībā nācies saskarties ar **apmežošanas sarežģījumiem** – plānojumā nav skaidrības par to, ka vērtīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes jāsaudzē, ainava jāveido, bet plānojumā rodas pretrunas starp atļauto un aizliegto.

! Citur problēmas rada **ciršanas aizliegumi**. Vai tie vienmēr ir pamatoti? Vai aizliegums attiecas uz visiem mežiem visā novadā? Vai tiešām gribēts apturēt jebkādu saimniecisko darbību mežā? Vai vainojams tikai neapdomīgs ieraksts plānošanas dokumentos? Kopā ar pašvaldību jāmeklē iespēja aizliegumu mīkstināt, nemainot visu plānojumu.

! Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes **ierobežotās saimnieciskās darbības joslas paplašināšana** –

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos nosakot, ka šajā joslā iekļauta visa novada teritorija, bet grafiskajā daļā atstājot līdz šim spēkā esošo piecu kilometru aizsargjoslas teritoriju. Jānovērš nesaskaņa savos dokumentos!

! Šopavasār plūdi nesaudzēja ne pašvaldību, ne meža teritorijas, sevišķi meža ceļus. Tad arī atklājās sarežģījumi ar rekonstrukcijas darbiem pēc plūdiem, jo dažviet plānojumā atļauta tikai būve. Taču vajadzētu paredzēt arī **ikdienas uzturēšanu un rekonstrukciju**. ! Dažos plānos iestrādāti pasākumi, kas liedz **atbilstoši uzturēt meliorācijas sistēmas**, citur strikti noteikts, ka grāvji jātīra reizi trijos gados. Drošāk paredzēt grāvjus pārtīrīt **pēc vajadzības** (citur tas nepieciešams ik gadu, citur – pēc pieciem sešiem gadiem).

Agris Vilks prezentēja Dobeles novadu, iepazīstinot ar tā moto – **“Novads iespējām”**. Ar iespējām domāta nevis visa gatava piedāvāšana iedzīvotājiem, bet uzdevums – radīt tādas dzīves un sadzīves iespējas, lai katrs pats varētu kļūt savas laimes kalējs. Stāstījums sniedza nelielu ieskatu Dobeles apkārtnes daudzu gadsimtu vēsturē (pirmoreiz dokumentos tā minēta 1254. gadā) un zemgaļu cīņās. Seno zemgaļu apmetni vēlāk nomainīja mūra pils. Kalnā redzamās pilsdrupas kā vācu iekarotāju piemiņas zīmi nolemts neatjaunot. Iepretim tām – par ziedojumiem atjaunotais padomju varas uzspriecinātais Kārļa Zemdegas pieminekļs, kuru no oriģināla atšķir tikai granīta izcelsmes vieta.

Dobeles novadā pilsēta un desmit pagasti savienoti diezgan harmoniski, jo no 23,5 tūkstošiem iedzīvotāju 46 procenti dzīvo pilsētā, bet 54% – pagastos. Sīkāk analizējot “iespeju novada” piedāvājumu, Agris Vilks minēja gan izdevīgo ģeogrāfisko novietojumu trīs lielo ostu (Rīga, Ventspils, Liepāja) tuvumā, gan novada 450 aktīvos uzņēmumus (80% no tiem ir mikrouzņēmumi, 5% mazo uzņēmumu, bet ir arī lieli “spēlētāji”, viens no tiem – “Dobeles dzimavnieks”). Graudu pārstrādes veiksmes nosaka jau kopš seniem laikiem zināmais fakts, ka Zemgalē ir pati auglīgākā augsne, te joprojām ir varenas zemnieku saimniecības. Zemei šeit ir Latvijā augstākā kadastrālā vērtība un arī atbilstoša cena. Par spīti tam, galvenie zemes pircēji vis nav svešzemnieki, bet pašmāju zemnieki. Dobeli var uzskatīt arī par sveču un ķīmijas pilsētu (no “Spodrības” atvasinājušies vairāki uzņēmumi). Kaut arī “Spodrība” tagad ir Īslandes uzņēmums, tomēr te ir darbavietas 70 vietējiem. A. Vilks palepojās, ka “Spodrība” nesen pirmā Baltijā ieguvusi ekomarķējuma tiesības. Dobeles novada uzņēmumos 20 neatkarības gados ielplūduši 6,2 miljoni latu ārvalstu kapitāla, līderi ir Dānija, Igaunija un Austrija.

Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošā vidusskola, kuras zālē notika sanāksme, ir vēl viena iespēju kalve, kur jaunieši apgūst automehāniķa, friziera, viesnīcu darbinieka un ēdināšanas pakalpojumu specialitātes (to, ka divu pēdējo arodu iemaņas apgūtas vēl pirms skolas absolvēšanas, todien pārliecinājās

izcili aprūpētie ciemiņi). Novada iedzīvotāju iespējas neaprobežojas tikai ar darbu, tās bagātina plašais pašdarbības un sporta piedāvājums. Viens no populārākajiem sporta veidiem te ir handbols. Tūrisma iespējas jūtami paplašinājusi oriģinālā ideja gadu mijā Dobeli pārvērst par “sniegavīru galvaspilsētu”. Arī uzņēmēju iespējas – kļūt par kāda sniegavīra sponsoru vai ražot preces ar šo simboliku. Novada teritorijā atrodas lielākais ceriņu dārzs un noslēpumainais Pokaiņu mežs.

Sanāksmes turpmākā daļa bija veltīta pamattēmai – **informāciju tehnoloģiju attīstībai pašvaldībās**.

Par IT infrastruktūras attīstību un e-pakalpojumiem Dobeles novadā pamatīgu prezentāciju bija sagatavojis izpilddirektora vietnieks **Gunārs Kurlovičs**. Lai neņem jaunā referents un zinātkārie lasītāji, bet šo izsmejošo stāstījumu vērts izpētīt prezentācijā jau minētajā interneta vietnē, jo asprātīgās ilustrācijas, shēmas, tabulas, diagrammas un naudas tēriņu analīzi pārstāstīt nav iespējams. Kur nu vēl sievieša cilvēkam! Tomēr vislabāk pēc vēlēšanu drudža, uzsākot jauno četr gadu laikmetu, pieteikties un aizbraukt pie dobelniekiem viesos. Kārtīgai ēsmai vien izmetīšu G. Kurloviča stāstījuma “apakšvirsrakstu”

– **Kā no akmens laikmeta trīs gados nokļūt civilizācijā.** Tātad – ja tāds ir arī jūsu pašvaldības mērķis, pie darba! Dobeļnieki jums sīki izstāstīs gan pagastu līdzšinējās saimniecības inventarizācijas secinājumus, gan to, kādu serveri un pat kādus telefona aparātus izvēlēties, kā notiek videonovērošana un e-talona izmantošana (pagaidām gan novadā izmanto tikai vienu iespēju – kā braukšanas biļeti skolēniem; te ietaupījums ir grandiozs, jo beidzot, validējot talonus, atklājusies reālā braucēju statistika). Vēlāk G. Kurloviča runas laikā teorētiski izzinātos civilizācijas sasniegumus ciemiņi novērtēja savām acīm domes sēžu zālē un APIC (apmeklētāju pieņemšanas un informācijas centrā).

Administratīvās nodaļas vadītāja **Irēna Eidmane** skaidroja elektronisko dokumentu uzskaites sistēmas (EDUS) risinājumus Dobeles novadā. Par galveno

priekšnoteikumu EDUS veismēm viņa uzskata pašu pirmo – sākt lietot šo sistēmu, bet ne mazāk svarīga ir pašvaldības vadības attieksme, kas Dobeļē esot visnotaļ atbalstoša jauninājumiem. EDUS ieviešanas mērķi: informācijas aprites uzlabošana; izdruku/kopiju skaita samazināšana; dokumentu aprites un to atrašanas laika samazināšana; dokumentu strukturēšana/grupēšana; dokumentu izpildes kontroles nodrošināšana; vienmēr aktuālās versijas pieejamība; dokumentu publicēšana visiem darbiniekiem un lietvedības centralizēšana, kas bija svarīga, organizējot EDUS jaunā novada robežās. Parādot dažādu tabulu fragmentus (tās lasītāji var izpētīt prezentācijā), I. Eidmane izskaidroja dokumentu reģistrācijas ieguvumus, dokumentu apriti un izpildes kontroli. Turklāt Dobeles novadā EDUS neietver tikai dokumentu vadību, bet arī iespēju publicēt aktuālo informāciju pašvaldības darbiniekiem, izmantot darba organizatoru un prombūtnes tāfeli, nozīmīgāko notikumu attēlu galeriju un resursu rezervāciju (četras zāles, prezentāciju tehnika, koplietošanas auto).

EDUS ieguvumi

* Sistēmā strādā visas novada iestādes, pagasti un kapitālsabiedrības.

* Tikko dokuments iereģistrēts sistēmā, APIC to redz un nekavējoties nosūta rezolūcijai vai tūlītējai izpildei attiecīgajai nodaļai vai darbiniekam.

* APIC, saņemot iesniegumu, to iereģistrē un nosūta

izpildei. Izziņu vai jebkuru citu dokumentu pagasta iedzīvotājam var nosūtīt nekavējoties ar elektronisko parakstu sistēmā.

* Saziņai ar iestādēm un kapitālsabiedrībām neizmanto ne pasta, ne kurjera pakalpojumus, visas darbības tiek veiktas EDUS.

* Dokumentu vizēšana, saskaņošana un viedokļu izziņāšana notiek tikai caur EDUS.

* Domes komiteju un domes sēžu sagatavošana tiek veikta EDUS u.c.

Prezentācijā (16.–20. lpp.) varat izsekot arī skrupulozajiem aprēķiniem, salīdzinot laika un līdzekļu tēriņus tam, lai, piemēram, 50 darbiniekus iepazīstinātu ar darba kārtības noteikumiem 50 lappušu apjomā. Ar “sentēvu metodēm” tas izmaksātu 15,50 latus, bet, izmantojot EDUS – tikai 25 santīmus! “*Ja kas, zvaniet vai rakstiet man!*” tik iedroši savu prezentāciju beidza I. Eidmane. Uzskatiet to par vēl vienu uzaiicinājumu visu novērtēt ne tikai prezentācijās, bet klātienē.

SIA “Rīgas karte” pārstāve **Ilona Zaiceva** un SIA “Transporta telemātikas sistēmas” klientu menedžeris **Ojēgs Žižins** iepazīstināja ar e-talonu kā multifunkcionālu līdzekli. Pašlaik to jau izmanto skolēnu pārvadājumu uzskaitē Alūksnes un Dobeles novadā. Alūksnes ģimnāzijā un vidusskolā ar e-talonu nodrošina dotējamo skolēnu ēdināšanu. Klients ir arī Rīgas domes Labklājības departaments, kas e-talonu izmanto mazturīgo klientu bezmaksas ēdināšanas uzskaitē. Katrai pilsētai un reģionam ir iespējams ieviest individuāla dizaina personalizētās kartes. Uzņēmuma pārstāvji pastāstīja, ka tagad esot gatavi arī aktualizēt talonu kā elektronisko “maciņu” norēķiniem. Runātāji sīkāk analizēja Dobeles pieredzi un paskaidroja, kā sistēma darbotos citās pašvaldībās, kur ir nevis viens, bet vairāki pārvadātāji. Katram no tiem nepieciešams tikai viņu firmas kases aparāts. Ieviešot e-talonu Rīgā, pretenzijas radīja augstās izmaksas. Tagad sistēma jau apgūta, tāpēc būs krietni lētāka.

SIA “ZZ Dats” direktora vietnieks **Edžus Žeiris** raksturoja uzņēmuma 18 darbības gados uzkrāto pieredzi, piedāvājot pašvaldībām vienotu datu sistēmu un e-pakalpojumus. Izpildedirektorus interesēja aktuālais jautājums – pāreja uz eiro. E. Žeiris neslēpa, ka pašlaik tā sagādā grūtības, jo nākas strādāt daudz vairāk, lai visas programmas laikus pārkārtotu atbilstoši noteiktajām pārejas perioda prasībām. Pēc viņa domām, Latvijas likumdevēji varēja izvēlēties vienkāršāku pārejas modeli. Viņaprāt, iebildumi par to, ka liela daļa izmaiņu jāfinansē pašvaldībām, ir pamatoti. Pareizāk būtu meklēt citu risinājumu un finansējuma avotu, bet...

Sanāksmes pēdējā sadaļa skāra pavisam citu jautājumu loku, jo AS “Sadales tīkls” (ST) Dispečervadības direktors **Gunārs Kacēns** un Dispečervadības un analīzes daļas vadītājs **Ivars Bičkovskis** stāstīja par

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

pašvaldību prioritārajiem objektiem elektroapgādei un par pašvaldību informēšanu masveidīgu bojājumu situācijās. Tieši otrā sadalā liecināja, ka arī te savas tiesības pieteikuši IT jauninājumi. Tās gan ir tikai īsziņas, kuru saturs daudzām pašvaldībām labi zināms (ja ne, tā ir jūsu laime, nevis nediena): *“Nelabvēlīgo laika apstākļu rezultātā ir radušies masveida bojājumi elektropārvades līnijās, kas skar arī jūsu pašvaldības teritoriju. Papildu informācijai, lūdzu, sazinieties ar attiecīgo AS “Sadales tīkls” kontaktpersonu!”*

Pērnā gada beigās ST pašvaldībām lūdza iesūtīt ziņas par svarīgākajiem objektiem, kam stabila energoapgāde ir vitāli svarīga. ST saņēma informāciju no 64 novadiem un pilsētām un izveidoja kopējo sarakstu, kurā pagaidām iekļauts 2421 pašvaldību objekts. Lielā dažādība objektu skaita ziņā (visvairāk Rīgā – 380, Alūksnes novadā – 202 un Dobeles novadā – 138, bet Daugavpils pilsētā – tikai viens!) liecina, ka pašvaldībām ir dažādi skatījumi uz objektu elektroapgādi, tāpēc nav iespējams izstrādāt vienotu sistēmu. Sadalot pa virzieniem, trīs prioritārās objektu grupas ir attīrīšanas ierīces, ūdensapgāde un izglītības iestādes.

Analizējot datus, ST pārstāvji **ierosina**:

- * iesaistot pašvaldību civilās aizsardzības komisijas pārstāvjus un ST ekspluatācijas nodaļas vadītājus, turpināt precizēt pašvaldību iesūtīto svarīgāko objektu sarakstus;
- * ST noslēgt vienošanos par savstarpējo sadarbību ar reģionālajām ārstniecības iestādēm, kuras izteikušas šādu vēlmi;
- * ST noslēgt vienošanos par savstarpējo sadarbību ar pilsētu pašvaldībām, kurām ir centralizētais dienakts dežurants.

Katrs piekritīs, ka pēdējos gados daba nav bijusi pret mums pārāk toleranta, jo Latvijas energoapgādē bieži piedzīvota ārkārtas situācija. Ikdienā ST saņem aptuveni 600 zvanu, bet masveida bojājumu situācijā šis skaits sasniedz pat desmit tūkstošus. Bojājumus var izsaukt negaiss, vētras, apledījums, snieglauzes, plūdi. Pat lēnais pavasaris, ko strauji nomainīja vasaras tveice ar draudīgiem negaisiem un plosošām vētrām, jau paspējis bojāt ne tikai elektrotīklus, bet arī iedzīvotāju (un, protams, pašvaldību atbildīgo darbinieku) nervus. Turklāt ST jauninājumi paredz paš-

valdībām nosūtīt arī preventīvās īsziņas pašvaldības kontaktpersonai, ja meteoroloģijas ziņas liecina par gaidāmiem apdraudējumiem. Lai nodrošinātu informācijas operativitāti, ST lūdz **samazināt iesniegto mobilo telefona numuru skaitu līdz diviem vai trim** (pašvaldības izpilddirektors, pašvaldības CA priekšnieks un centralizētais dienakts dežurants).

Tomēr izpilddirektoru iebildes radīja fakts, ka gadījumos, ja ST plānoto remontdarbu dēļ atslēdz elektrību, uzņēmums negādā par aizstājēju – ģeneratoru. ST pārstāvji atbildēja, ka MK noteikumi paredz par tiem gādāt pašiem klientiem. Bet... vai tas ir godīgi, ka pašvaldībām jāiegulda lieli līdzekļi ST infrastruktūras uzlabošanai? Sanāksmes dalībnieki nolēma, ka par šo problēmu **jāturpina diskutēt** LPS Tehnisko problēmu komitejā.

Pēc sanāksmes izpilddirektori izstaigāja **Dobeles Amatniecības un vispārizglītojošās skolas** mūsdienīgās telpas. Šo mācību iestādi var uzskatīt par nākotnes skolu, jo tajā jau īstenoti pašreiz aktuālie plāni par skolas un praktiskās darbādžīves tuvināšanu. Audzēkņiem prakses ir jau pirmajā kursā, tāpēc parasti skolas beidzēji mācību laikā sev atraduši darba vietas. Tikai viens absolvents bijis reģistrēts bezdarbnieku skaitā.

Dobele jau izsenis bijusi auglīkopības karaļvalsts, kuras slavu gadiem kaldināja neparastā un izcilā personība selekcionārs Pēteris Upītis un **Latvijas Valsts auglīkopības institūts**. Pretēji daudziem radniecīgiem institūtiem, direktore **Edītes Kaufeldes** stāstījumā nedzirdēja žēlabas par grūtajiem laikiem, nepietiekamo finansējumu un panīkumu. Tieši otrādi – daudzie projekti, kuros veiksmīgi startējuši institūta darbinieki, paver arvien jaunas iespējas 63 zinātniskajiem darbiniekiem, no kuriem 43% ir jaunāki par 35 gadiem! Te mūsdienīgi līdzsvaro

fundamentālos pētījumus (ģenētikā, fizioloģijā u.c.) ar auglīkopības nozarei vajadzīgajām praktiskajām zināšanām (piemēram, uzglabāšanas un pārstrādes iespējas). Ar pārstrādes sekmēm izpildedirektori varēja iepazīties, apskatot un nobaudot dažādu sulu un žāvējumu paraugus. E. Kaufelde minēja vairākas jaunas šķirnes, taču par lielāko sasniegumu uzskatāma **pasaulē pirmā krūmciidoniju šķirne "Rasa"**. Šis veikums iekļauts arī Latvijas Zinātņu akadēmijas 2012. gada desmit izcilāko zinātnes sasniegumu sarakstā! Cerību un ķiršu ziedēšanas laikā uz Dobeli allaž plūst sevišķi daudz ciemiņu, jo institūta ļaudis organizē īpašus svētku pasākumus. Rudenī kopā ar Dobeles novada pašvaldību notika Ābolu diena, kad pirmoreiz tika pasniegts Ābolu ordenis – slavenajai selekcionārei Mārai Skrīvelei.

Latvijā lielākajā ārstniecības augu un zāļu tēju saimniecībā. Čaklie "rūķīši" turpina dažādot savu produktu klāstu, piedāvājot arī oriģinālu dāvanu noformējumu – linu maisiņos, kartona dāvanu mājīnās, ar īpašām uzlīmēm utt.

Pirmssvētku darbīgā diena noslēdzās Dobelei tuvajā Krimūnu pagastā pie "rūķīšiem". Latvijas dabas bagātīgi sarūpēto veselīgo ārstniecības līdzekļu klāstu ar savdabīgo marku "**Rūķīšu tēja**" pazīst daudzi tējas cienītāji. Zemnieku saimniecības galvenie "rūķi" **Iveta un Raimonds Lignicki** labprāt uzņem pie sevis ciemiņus, izrādot, kas notiek

gi sarūpēto veselīgo ārstniecības līdzekļu klāstu ar savdabīgo marku "**Rūķīšu tēja**" pazīst daudzi tējas cienītāji. Zemnieku saimniecības galvenie "rūķi" **Iveta un Raimonds Lignicki** labprāt uzņem pie sevis ciemiņus, izrādot, kas notiek

VIENOTS RESURSU UN FINANŠU VADĪBAS RISINĀJUMS VISĀM LATVIJAS PAŠVALDĪBĀM

Vita Jekimova,
“ZZ Dats”
mārketinga speciāliste

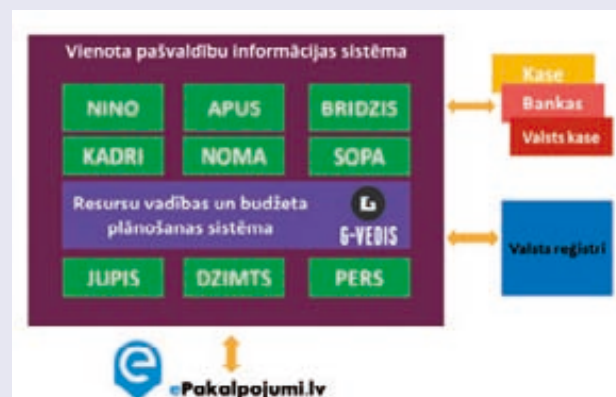
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “ZZ Dats” jau ilgstoši un veiksmīgi sadarbojas ar pašvaldībām to funkciju nodrošinājuma programmatūru uzturēšanā un attīstībā. Pateicoties šādai abpusējai sadarbībai nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas, sociālās palīdzības un iedzīvotāju uzskaites jomā, kā arī balstoties uz SIA “ZZ Dats” ilgstošo pieredzi tieši pašvaldību programmatūras nodrošinājumā, sabiedrība esošo pašvaldību programmatūru ir integrējusi vienotā sistēmā ar **resursu vadības un plānošanas sistēmu G-VEDIS**.

Agrāk pašvaldības meklēja sev atbilstošākās resursu vadības un plānošanas datorprogrammas, lai atvieglotu grāmatvežu darbu, taču šobrīd uzmanība tiek pievērsta tam, lai datorprogramma piedāvātu ne tikai grāmatvedības datu uzskaiti, ņemot vērā pašvaldību specifiku, bet vienlaikus programma arī iekļautos vienotā pašvaldību funkciju nodrošinājumu sistēmā, tādējādi maksimāli efektīvizējot pašvaldības darbu.

ZZ Dats pašvaldību vienotas sistēmas mērķis ir pakāpeniski pilnībā automatizēt visus pašvaldības funkciju nodrošinājuma procesus, lai ievērojami samazinātu procesu atbalstam nepieciešamos resursus. Rezultāts tiks panākts, cieši integrējot un automatizējot pašvaldību finanšu ieņēmumu (nekustamā īpašuma nodoklis, nekustamā īpašuma iznomāšana, valsts un pašvaldību nodevas, maksas pakalpojumi, administratīvie sodi, valsts dotācijas u.c.) un izdevumu (sociālā palīdzība, infrastruktūras projekti, iepirkumi u.c.) administrēšanas sistēmas ar grāmatvedības uzskaiti, nodrošinot pilnīgi precīzu un automatisku visu saistību uzskaiti, izdevumu kontroli un plānošanu.

Attēlā atainota vienota pašvaldību informācijas sistēma ar resursu vadības un plānošanas sistēmu G-VEDIS kodolā. Lai nodrošinātu pilnīgi precīzu un automatisku visu saistību uzskaiti un automatizētu visus pašvaldības funkciju nodrošinājuma procesus, vienotas pašvaldību informācijas sistēmas apakšsistēmas – nekustamā īpašuma administrēšanas NINO, pašvaldības sociālās palīdzības administrēšanas SOPA, personu dzīvesvietas reģistrēšanas PERS, personas dzimtsarakstu reģistrācijas DZIMTS, personāla vadības KADRI,

administratīvo pārkāpumu uzskaites un pašvaldību administratīvo komisiju lietvedības APUS, juridisko un fizisko personu datu pārlūkošanas JUPIS, pašvaldības dzīvokļu uzskaites un izīrēšanas BRIDZIS, pašvaldības nekustamā īpašuma iznomāšanas uzskaitē NOMA – ir integrētas ar resursu vadības un plānošanas sistēmu G-VEDIS un portālu www.epakalpojumi.lv, kura galvenais uzdevums ir padarīt pašvaldību, valsts iestāžu un uzņēmēju pakalpojumus pieejamākus un ērtāk lietojamus iedzīvotājiem un uzņēmējiem. Sistēma saistīta ar dažādiem valsts nozīmes reģistriem (Kadastra, Iedzīvotāju, Adrešu, Uzņēmumu u.c.) un ar tiešsaistes banku risinājumiem, kas nodrošina datu iegūvi no Valsts kases un Latvijas bankām.

Daži piemēri no vienotas sistēmas priekšrocībām.

• Integrācija ar pašvaldības informācijas sistēmām

Vienota pašvaldību informācijas sistēma, pateicoties horizontālajai datu integrācijai, nodrošina starppašvaldību informācijas apmaiņu, piemēram, sociālais dienests redz citās pašvaldībās izsniegtos pabalstus, kas ļauj novērst to, ka viena persona varētu nepamatoti saņemt pabalstus vairākās pašvaldībās vienlaicīgi. Vai cits piemērs – pašvaldības policija redz administratīvos pārkāpumus kaimiņu pašvaldībās, kas ļauj identificēt vairākkārtējus pārkāpējus un pieņemt adekvātus lēmumus.

Resursu vadības un plānošanas sistēma G-VEDIS saistīta ar pašvaldības sociālās palīdzības administrēšanas informācijas sistēmu SOPA, komunālo maksājumu sistēmu, administratīvo pārkāpumu uzskaites un pašvaldību administratīvo komisiju lietvedības sistēmu APUS un citām vienotas pašvaldību informācijas sistēmas apakšsistēmām, nodrošinot precīzu datu analīzi, prognozi un plānošanu reģionālos griezumos.

Nākotnē paredzēta G-VEDIS ciešāka sasaiste ar nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas sistēmu NINO un pašvaldības nekustamā īpašuma iznomāšanas uzskaites sistēmu NOMA. NINO sistēmā veikto aprēķinu, pārrēķinu un maksājumu automātiska grāmatošana resursu vadības un plānošanas sistēmā G-VEDIS nodrošinās pilnīgi precīzas atskaites Valsts kasei, kā arī izslēgs papildu roku darbu un kļūdišanās iespēju nodokļa grāmatošanā. Automātiski tiks nodrošināta nekustamā īpašuma nodokļa grāmatošana pēc uzkrājuma principa. Savukārt NOMA nodrošinās automātisku nomas objektu un nomnieku reģistrāciju nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas sistēmā NINO, kā arī nomas līgumu, rēķinu un maksājumu uzskaiti resursu vadības un plānošanas sistēmā G-VEDIS.

Sistēma saistīta ar portālu www.epakalpojumi.lv, kura mērķis ir padarīt pašvaldību, valsts iestāžu un uzņēmēju pakalpojumus pieejamākus un ērtāk lietojamus gan iedzīvotājiem, gan uzņēmējiem. Šobrīd portālā izstrādāti vairāki pakalpojumi, kas tieši saistīti ar nekustamā īpašuma nodokli, maksāšanas licenču iegādi un skaitītāju rādījumu iesniegšanu namu apsaimniekotājiem. Portāla unikālo lietotāju skaits pārsniedzis 100 000 robežu.

Portāls www.epakalpojumi.lv

• Integrācija ar valsts nozīmes reģistriem

Sasaiste ar visiem nepieciešamajiem valsts reģistriem ļauj automātiski tiešsaistē iegūt visus pašvaldībai nepieciešamos datus. Papildus esošām reģistru sasaistēm tiek nodrošināta bezmaksas piekļuve Uzņēmumu reģistram.

• Vienots pašvaldības debitoru un kreditoru reģistrs

Vienota pašvaldības debitoru un kreditoru uzskaites tiek nodrošināta, pakāpeniski iedarbinot ieņēmumu un izdevumu administrēšanas sistēmas un panākot visu saistību automātisku reģistrēšanu grāmatvedībā. Pašvaldība tiek nodrošināta ar iespēju jebkurā brīdī iegūt pilnīgi precīzu personalizētu debitoru un kreditoru sarakstu.

• Parādu piedziņas process

Vienota parādu piedziņas procesa vadība ļauj juridiski pareizi, lietvediski korekti un finansiāli precīzi vadīt debitoru parādu piedziņu.

• Tehniskais atbalsts

Tiek nodrošinātas konsultācijas pa tālruni un klātienē jebkurā vietā Latvijā. Tematiskos semināros lietotāji iegūst informāciju par jaunumiem, saņem atbildes uz neskaidrajiem jautājumiem darbā un piedalās viedokļu apmaiņā ar citām pašvaldībām.

• Droša informācijas uzglabāšana un augsta pieejamība

G-VEDIS un ZZ Dats izstrādāto sistēmu dati tiek izmitināti ZZ Dats datu centrā, un pašvaldībai vairs nav jāuzņemas rūpes par servera, servera programmu licenču iegādi un ikmēneša serveru uzturēšanas izdevumiem. ZZ Dats datu centrā tiek nodrošināta pakalpojuma pieejamība 24/7 režīmā.

• Klientu datu drošība

Kopš 2010. gada jūnija "ZZ Dats" ieviesta informācijas drošības pārvaldības sistēma, kas sertificēta atbilstoši starptautiskajam standartam "ISO/IEC 27001:2005 Information technology – Security techniques – Information security management systems – Requirements". Šāds sertifikāts apliecina uzņēmuma spēju nodrošināt saviem klientiem sistēmanalīzes, programmatūras projektēšanas, izstrādes un ieviešanas, datubāzu un informācijas sistēmu izmitināšanas, klientu apkalpošanas, kā arī programmatūras lietotāju apmācības pakalpojumus starptautiskajam standartam atbilstošā drošības līmenī.

• Licenču politika

"ZZ Dats" licenču politika nodrošina piekļuves tiesības neierobežotam skaitam lietotāju G-VEDIS un citām sistēmām.

• Risinājums pielāgojams pašvaldībām

"ZZ Dats" vienmēr atvērts sarunām un jaunām idejām! Uzņēmuma piedāvātie risinājumi konfigurējami tā, lai tos varētu maksimāli pielāgot konkrētās pašvaldības procesiem. ZZ Dats resursu vadības un plānošanas sistēma nodrošina augstāku darba produktivitāti, jo visi sistēmas moduļi ir savstarpēji integrēti, nav nepieciešamības datus uzturēt dažādās sistēmās.

ZZ Dats pašvaldību vienotas sistēmas izmantošanas galvenais ieguvums – nozīmīgs pašvaldības līdzekļu ietaupījums programmatūras un IT infrastruktūras uzturēšanai, jo uzturēšanas gada maksa ZZ Dats pašvaldību vienotajai sistēmai, iekļaujot resursu vadības un plānošanas sistēmu, ir ievērojami mazāka nekā pašvaldības pašreizējās izmaksas par dažādām atsevišķām sistēmām.

Web klienta bāze.

Sistēmas izmantošana bez lokālas instalācijas lietotāja darbstacijā.

Centralizēta sistēmas pārvaldība.

Item Security Level piešķiršana vienam dokumentam.

Drošības risinājumu izstrāde atbilstoši MoReq2 prasībām.

Pilna auditācijas pierakstu uzturēšana par lietotāju darbībām sistēmā (piekļuves laiks, aplikācijas, darbības).

1 SYSTEMS
One®

www.onesystems.lv

MoReq2 – lietotāja darbību auditācijas pierakstu pilna reģistrācija un grāmatošana.

Risinājums atbalsta LR oficiāli atzītos standartus, kā arī Eiropas Savienības standartus – ISO 15489-1&, Latvijas standarta adaptētos starptautiskos standartus ISO/IEC 17799, drošības pārvaldības ISO/IEC 15408 un ISO/IEC TR 13335 un MoReq2 standarta prasības.

Lietvedības, elektronisko dokumentu vadības un CRM apvienotā risinājuma versija padara ikdienas darbu ar dokumentiem vēl ērtāku, caurskatāmāku un vienkāršāku.

Šis risinājums ne tikai nodrošina darbu ar dokumentiem, bet arī piedāvā pilnu CRM funkcionalitāti ar biznesa un finanšu funkciju kopumu.

Lietvedības un elektronisko dokumentu vadības apvienotais risinājums

- Lietvedības dokumentu aprites organizācija un vadība.
- Procesu vadība, darba plūsmu izveide un noslodzes analīze.
- Pavēļu, rīkojumu, aktu, pilnvaru, līgumu, sūdzību, pretenziju u.c. neierobežotu dokumentu veidu reģistru izveide, organizācija un vadība.
- Daudzveidīgu atskaišu izveide, tai skaitā grafisko formu atskaites.
- Dokumentu versiju uzskaitē un uzkrāšana.
- Informācijas meklēšana un pilna datu indeksācija (tai skaitā e-pasts un skanētie dokumenti).
- CRM – biznesa procesu vadība un analīze.
- Elektronisko parakstu un laika zīmogu pielietojums (integrēts risinājums).
- Elektronisko bibliotēku izveide, organizācija un strukturēšana.
- Visu darbību auditācijas pierakstu uzturēšana un uzskaitē.
- Elektronisko dokumentu arhivēšana.
- Dokumentu tiešsaistes publicēšana mājaslapā.

Dace Rumba
Projektu vadītāja
OneSystems

Tālrunis: +354 588-1050 • Fakss: +354 588-1057
Mob. +354 660-8555
E-pasts: dace@onesystems.is

Pieteikties uz dokumentu vadības sistēmas demonstrāciju jūs varat, rakstot uz e-pastu: dace@onesystems.is vai zvanot: 354 6608555.

1 SYSTEMS
One®
www.onesystems.lv

16. GAUJAS PLOSTNIEKU SVĒTKI STREŅČOS

Ginta Gailīte,
Strenču novada domes
sabiedrisko attiecību
speciāliste

Reizē ar ieviedu īslaicīgo skurbumu krastmalas ievās starptautiskajā plostnieku pilsētā Strenčos izskanējuši **16. Gaujas plostnieku svētki**. Kā katru gadu, arī šoreiz plostnieki sēja plostu, lai dotos divu dienu ekspedīcijā lejup pa viltīgo un likumoto Gauju. Plosta siešanas prasmes arī šogad ar interesi vēroja un darbos iesaistījās jaunieši no Strenču novada vidusskolas. Ekspedīcijas dalībnieki atzina, ka šogad Gauja ir mierīga un nobrauciens noritējis bez starpgadījumiem.

Plostnieku svētku ietvaros notika **Eiropas Savienības programmas “Eiropa pilsoņiem” projekta “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Eiropas pilsoņu aktivitātei” konference**, kurā piedalījās sadraudzības pilsētu **Saidas (Vācija), Rosices (Čehija) un Rimocas (Ungārija) delegācijas**. Konferencē projekta partneri dalījās pieredzē par kultūras tradīciju saglabāšanu un uzturēšanu.

Projekta partneru tikšanās reizē tika noslēgts **sadraudzības līgums starp Strenču novada pašvaldību Latvijā un Rimocas pašvaldību Ungārijā**, ko parakstīja Strenču novada domes priekšsēdētājs **Jānis Pētersons** un Rimocas pašvaldības vadītājs **Andors Beskids**.

Svētku ietvaros tika iezīmēts koši krāsains akcents pilsētas sejā – iestādīta **dzelteni oranža samteņu dobe pie plosta maketa**, ko paveica biedrības “Šūpolēs” aktīvisti kopā ar Strenču iedzīvotājiem. Dobe stādīšanā piedalījās arī viesi no sadraudzības pilsētas Saidas.

Visu valstu pārstāvji bija organizējuši delegācijas ne tikai vadības līmenī, bet arī atveduši iepazīstināšanai savu valstu nemateriālo kultūras mantojumu. Sedas iedzīvotājiem bija iespēja pirmajiem baudīt sadraudzības pilsētu viesu kolektīvu priekšnesumus, jo 17. maija vakarā pie Sedas kultūras nama notika **sadraudzības koncerts**, kurā piedalījās ungāru dejojāji, čehu bruņinieki un pašmāju ansamblis “Sudaruška”.

Plostnieku svētku dienas rītā Strenčos notika kārtīga **andele – svētku tirdziņā** pie brīvdabas estrādes bija iespējams nopirkt visu, ko sirds kāro – dārkopji varēja iegādāties dažādus dēstus un puķes, skaistuma lietu tīkotāji – rotaslietas un greznuma priekšmetus, mājsaimnieces – dažādas saimniecībā noderīgas lietas un priekšmetus. Savs labums tika arī tiem, kas gribēja jauties vēderpriekiem – tirdziņā bija nopērkami visdažādākie kārumi – gan sāļi, gan saldi.

Iegūt informāciju par svētku norisēm un iegādāties suvenīrus ar plostnieku un Strenču novada simboliku varēja **informācijas teltī**, kur čakli kā bitītes strādāja novada bibliotēku darbinieces.

Svētku dienā – 18. maijā – **plosts** ar pūtēju orķestra maršu tika sagaidīts krastmalā pie Vecā ozola. Plostniekiem uzmanību izrādīt bija ieradusies simtiem sagaidītāju. Gaujas plostnieku svētkos allaž gaidīti ir vecie plostnieki, kuru atmiņas vēl glabā tos laikus, kad koku pludināšana pa upēm bija viena no smagākajām profesijām. Viņi tika sumināti, dāvājot

piemiņas suvenīrus. Sveicienus saņēma arī biedrības "Gaujas plostnieki" biedri un plostas ekspedīcijas dalībnieki.

Kamēr tika gaidīts plostas, Gaujas krastā vārījās milzīgs katls, kurā šefpavārs Lauris Aleksejevs gatavoja **Plostnieku šostes zupu**. Ja mežcirtēji vāra zupu no cirvja kāta, kāpēc gan plostnieki to nevarētu gatavot no šostes? Tas, protams, ir joks, jo zupa izdevās varen garda, un, kaut gan katls bija milzīgs, visiem gribētājiem nepietika. Taču noskumt par to nebija pamata, jo svētku laikā varēja nogaršot daudzko citu. Bonus pie šostes zupas bija plostnieku pasniegtais "plostas prieks".

Nacionālo ēdienu stundā viesi no sadraudzības pilsētām gatavoja savus nacionālos ēdienus. Apmeklētājiem bija iespēja nogaršot ungāru gulašu un cepumus, baudīt īstus ungāru vīnus, izgaršot "Freiberger" un citu šķirņu alu, klāt piekožot grilētas desiņas, ko laipni piedāvāja draugi no Vācijas. Interesenti varēja vērot čehu bruņinieku pankūku cepšanas procesu un cūkas cepeti, kas kārdinoši grozījās virs ugunsкура liesmām. Tam visam klāt, protams, derēja nogaršot čehu alus šķirnes. Īstus Sibīrijas pelmeņus krievu gaumē gatavoja un pasniedza saimnieces no Sedas. Un kur tad vēl Laura Aleksejeva gatavotais atspirdzinošais vasaras kokteilis, kurā brīnišķīgas garšas nianšes veidoja zemenes, laima sula, piparmētras, brūnais cukurs, ledus un gāzētie dzērieni "Sprite" un "Tonic".

Šajā dienā bija padomāts ne tikai par vēderpriekiem vien. Svētku dalībnieki un viesi varēja vērot atraktīvus

balķu zāģēšanas paraugdemonstrējumus un piedalīties vīru spēlēs plostnieku garā.

Svētkus kuplināja arī kompānija "Dansukker" ar informāciju par saviem produktiem, reizē demonstrējot, ko no tiem var pagatavot. Apmeklētāji iesaistījās šokolādes keksiņu "brauniju" cepšanā, vasaras kokteiļu "Panna Cotta" gatavošanā un figūriņu veidošanā no cukura masas. No tālienes pamanāma bija kompānijas "Oriflame" koši zaļā telts, kur varēja iegriezties skaistuma cienītāji, bet zilajā "Viasat" teltī bija iespējams noskaidrot informatīvus jautājumus, kas saistīti ar televīziju.

Bērni draiskojās kopā ar Pekausi un lapsu Alisi **bērnu pilsētiņā**, kur varēja izlēkāties piepūšamajās atrakcijās un spēlēt dažādas spēles. Bērnu priekam bija arī izjādes ar zirgiem.

Tiem, kas interesējas par vēsturiskajām lietām, interesanti bija viesoties **Strenču psihoneiroloģiskās slimnīcas muzejā**, kur ar nosaukumu "Satikšanās priedēs" varēja izbaudīt Starptautiskās muzeju nakts aktivitātes – dažādu veidu terapijas.

Dienas izskaņā brīvdabas estrādē **sadraudzības koncertā** satikās vairāku valstu kultūras – ungāru mūzikas un deju ritmus demonstrēja Rimocas folkloras deju grupa, viduslaiku cīņas mākslu demonstrēja Rosices bruņinieku grupa "Taranis", krievu romances dziedāja ansamblis "Sudaruška" no Sedas, bet sarežģītos latvju deju rakstus izdejoja Strenču novada deju kolektīvi.

Romantisku noskaņu radija **vakara mūzika** – pa Gauju slidošā laivā skanēja populāras melodijas pūtēju izpildījumā, bet, izskanot mūzikai, Gaujā uzplauka ugunsziedi un notika svētku ugunošana.

Mūzikas cienītājiem izskanēja Muzeju nakts **koncerts** Strenču evaņģēliski luteriskajā baznīcā – “Šūpuļdziesma vakara lūgšanai”, kurā piedalījās ērģelnieki no Vācijas un Latvijas, Strenču Mūzikas skolas un vidusskolas muzicējošie skolēni un viesi.

Svētki turpinājās līdz rītausmai, sadancojot šīsvasaras pirmajā **zajumballē** Strenču brīvdabas estrādē kopā ar grupu “Brāļi Optimisti”.

Svētki izdevās godam, pateicoties daudzajiem sponsoriem un atbalstītājiem, brīvprātīgajiem palīgiem un pašvaldības darbiniekiem, kuri ieguldīja milzu darbu to sagatavošanā un norisē. Organizatori jau sākuši domāt par nākamo gadu, kad maija trešajā sestdienā Strenčos pulcēsies plostnieki un notiks Starptautiskās koku pludinātāju asociācijas Ģenerālā asambleja.

Sadraudzība starp Strenčiem un Rimocas pašvaldību Ungārijā

16. Gaujas plostnieku svētku ietvaros 17. maijā Strenču kultūras namā notika Eiropas Savienības programmas “Eiropa pilsoņiem” projekta “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Eiropas pilsoņu aktivitātei” **konference**. Tajā piedalījās projekta partneri no Rosices pilsētas pašvaldības Čehijā, Saidas pilsētas pašvaldības Vācijā un Rimocas pilsētas pašvaldības Ungārijā.

Projektu “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Eiropas pilsoņu aktivitātei” prezentēja Strenču

novada Plānošanas un attīstības nodaļas starptautisko projektu vadītāja **Ilona Pinzule**. Konferencē dalībnieki uzklaušīja eksperta viedokli par tradīciju saglabāšanu un integrēšanu tūrismā – to prezentēja Vidzemes Augstskolas Tūrisma un viesmīlības vadības fakultātes lektore Mg.art., Mg.oec. **Linda Lotiņa**.

Konferencē projekta partneri dalījās savā pieredzē par kultūras tradīciju saglabāšanu un uzturēšanu. Dalībnieki iepazinās ar Rosices (Čehijā), Saidas (Vācijā), Rimocas (Ungārijā) un Strenču novada pašvaldības prezentācijām. Viesi tika iepazīstināti ar nelielu videoprezentāciju par Gaujas plostnieku svētkiem.

Projekta partneru tikšanās reizē tika noslēgts **sadraudzības līgums starp Strenču novada pašvaldību Latvijā un Rimocas pašvaldību Ungārijā**. To parakstīja Strenču novada domes priekšsēdētājs **Jānis Pētersons** un Rimocas pašvaldības vadītājs **Andors Beskids**. Viens no sadraudzības līguma virzieniem ir radīt iespējas abu pašvaldību iedzīvotājiem labāk iepazīt otras puses kultūru, mākslu un profesionālās aktivitātes.

Esam ieguvuši vēl vienu sadraudzības partneri un ceram, ka sadraudzības aktivitātes aptvers plašas un atšķirīgas jomas, sākot ar kultūru un beidzot ar dažādu veidu pakalpojumiem, ko sniedz pašvaldības. Lai mums izdodas savstarpēji apmainīties ar labās prakses piemēriem – gan daloties pieredzē, gan arī mācoties ko jaunu no saviem draugiem.

Raksts sagatavots ar ES programmas “Eiropa pilsoņiem” finansiālu atbalstu.

JAUNIEŠI – 13–25 UN SIRDĪ JAUNIE

Saruna ar
Izglītības un zinātnes
ministrijas
Sporta un jaunatnes
departamenta direktores
vietnieci jaunatnes jomā
DIĀNU SĪMANSONI

Žurnāla “Logs” sarunā ar Diānu Sīmansoni piedalījās Latvijas Pašvaldību savienības padomniece bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos Ināra Dundure, žurnāla “Logs” redaktore Gunta Klismetā un redaktora vietniece Daina Oliņa.

– Vai jaunatnes politika Latvijā ir valsts vai pašvaldību pārziņā vai arī šī atbildība tiek dalīta?

– Jaunatnes likumā ir skaidrs funkciju definējums – valsts Izglītības un zinātnes ministrijas personā uzņemas koordinējošo funkciju darbā ar jaunatni, savukārt pašvaldības ir atbildīgas par šā darba plānošanu un īstenošanu. Ministrijas un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras kā padotības iestādes uzdevums ir atbalstīt un veicināt darbu ar jaunatni un ar dažādu Eiropas Komisijas jaunatnes programmu finansējuma palīdzību stimulēt pašvaldības vairāk pievērsties šai jomai.

– Kā jūs raksturotu jaunatnes politiku mūsu valstī un tās galvenos virzienus turpmākajos gados?

– Jaunatnes politika centrā izvirza jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem un viņu dzīves kvalitātes veicināšanu – lai jauniešiem būtu maksimāli daudz iespēju attīstīt savus talantus un personību, lietderīgi izmantot brīvo laiku, iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas

un kompetences, lai būtu droša pāreja no izglītības darba tirgū un viņš nepaliktu kaut kur ārpusē. Darbu ar jaunatni īsteno gan valsts pārvaldes un pašvaldības iestādes, gan biedrības un nodibinājumi, tajā skaitā jaunatnes organizācijas un jauniešu iniciatīvas grupas. Diemžēl fakti liecina, ka to jauniešu procents, kas nepabeidz skolu un ir ārpus aprites, nespējot atrast sevi un savu vietu, ir ļoti augsts un ar katru gadu palielinās. Tāpēc jaunatnes politikas uzdevums ir gādāt par iespējām, ko sava striktā formāta dēļ nevar piedāvāt ne formālā izglītības sistēmā, ne arī darba tirgus. Tā, piemēram, apmācības – ja jauniešiem trūkst motivācijas vai kādas sociālās prasmes, tad ar apmācību palīdzību un individuālu pieeju katram konkrētam jauniešim viņa palīgi – jaunatnes darbinieki un jaunatnes lietu speciālisti – cenšas viņu, tā teikt, atvērt. Uzsveršu, ka jaunatnes darbinieks nav sociālais darbinieks, tas ir jauniešu līderis vai cilvēks, kuru viņi pieņem un atzīst par savu autoritāti. Šis cilvēks motivē jauniešus pievērsties konkrētām jomām vai iespējām, ko piedāvā dzīve, tajā skaitā arī valsts.

– Jaunatnes politikā tālād noteiktas jomas, kurp jaunieši tiek virzīti. Mūsuprāt, galvenās prioritātes, kas jauniešiem vissvarīgākais viņa gados, ir trīs: vispirms izglītība, pēc tam darbs un paralēli brīvais laiks – vai piekristat?

– Pēc būtības tie arī ir trīs pīlāri. Eiropas Savienības kontekstā gan min astoņas darbības jomas, taču tās visas ir līdzvērtīgas. Es pirmām kārtām uzsvertu izglītību un apmācības, pēc tam veselību un labklājību, kas ir īpaši svarīgas jomas, jo veselības rādītāji Latvijā slīd

uz leju un jauniešiem trūkst informācijas par elementārām lietām. Svarīga arī nodarbinātība, tāpat kultūra, sports un veselīgs dzīvesveids. Būtiska joma ir arī brīvprātīgais darbs un līdzdalība, lai jauniešiem mācītos un mācētu paust savu nostāju – piedaloties skolēnu pašpārvaldē, jauniešu domē, vēlāk varbūt Latvijas Jaunatnes padomē vai Jaunatnes parlamentā, prastu

formulēt to, kas viņam ir vajadzīgs, un nebaidītos runāt ar politiķiem un atbildīgiem cilvēkiem. Jaunatnes politikas jomas uzskatāmi redzamas grafiskajā "kokā", kas "izaudzis" pirms četriem gadiem apstiprinātajā Eiropas jaunatnes stratēģijā ar nosaukumu "Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija – ieguldīt jaunatnē, iesaistīt jauniešus". Stratēģija aptver dažādas jaunatnes politikas jomas, kas ietekmē jauniešu ikdienas dzīvi, un tās mērķis ir radīt vidi ES dalībvalstu jauniešiem, lai tie varētu uzlabot prasmes, īstenot savu potenciālu, strādāt un aktīvi piedalīties sabiedrībā.

– Vai var atsevišķi izcelt jaunatnes politiku pašvaldībās?

– Darba ar jaunatni plānošana un īstenošana ir viena no pašvaldības funkcijām, kas jāveic, ievērojot jaunatnes politikas pamatprincipus un valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Saskaņā ar Jaunatnes likumu pašvaldības plāno vietējo darbu ar jaunatni un izstrādā pašvaldības jaunatnes politikas plānošanas dokumentus, piemēram, darba ar jaunatni stratēģiju. Šāda dokumenta izstrādē būtiska ir vietējo jauniešu līdzdalība – viņi iesaka savas idejas pašvaldības jaunatnes politikas vīzijai, prioritātēm vai uzdevumiem, kas ilgtermiņā tieši ietekmēs jauniešu ikdienu un viņu aktivitātes pašvaldībā. Katra pašvaldība veido savu institucionālo sistēmu darbam ar jaunatni, nosakot atbildīgo institūciju vai atbildīgos darbiniekus šā darba veikšanai. Pašvaldība ir tiesīga pieņemt darbā jaunatnes lietu speciālistu, izveidot jauniešu centru, jaunatnes lietu konsultatīvo komisiju vai jauniešu domi, iespējams paredzēt arī citu kārtību.

– Kādi dokumenti reglamentē pašvaldības jaunatnes politikas stratēģijas izstrādi?

– Pareizāk būtu teikt – nevis reglamentē, bet palīdz to izveidot. Lai veicinātu kvalitatīvu plānošanas dokumentu izstrādi, kā arī atvieglotu pašvaldību darbu, izstrādāti vairāki palīginstrumenti jaunatnes darba sistēmas attīstības plānošanai pašvaldībās. 2008. gadā tika izveidoti metodiskie ieteikumi "[Vispārējie rādītāji darba ar jaunatni vērtēšanai pašvaldībās](#)". Tos pašvaldība var izmantot, lai izvērtētu pašreizējo situāciju darbā ar jaunatni un noteiktu jomas, kurās nepieciešams veikt uzlabojumus. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija piedāvā [metodiskos ieteikumus par attīstības programmu izveidi reģionālā un vietējā līmenī](#), kas sniedz skaidrojumu kvalitatīvas attīstības programmas izstrādei pašvaldībās un atklāj šādas programmas struktūru.

– Cik pašvaldībās ir šāda jaunatnes stratēģija?

– Pagājušā gada sākumā stratēģija darbam ar jaunatni bija izstrādāta 18 pašvaldībās, 50 pašvaldībās notika darbs pie tās izveides, bet 51 pašvaldībā tas vēl nebija uzsākts. Savukārt pēc datiem uz 2013. gada sākumu, jaunatnes politikas stratēģija bija pieņemta jau 30

pašvaldībās, 44 pašvaldībās tā bija tapšanas stadijā, un tikai 27 pašvaldības vēl nebija ķērušās pie stratēģijas izstrādes. Gribu piebilst, ka jaunatnes politikas stratēģiju var veidot arī nevis kā atsevišķu dokumentu, bet iekļaut sadaļu par jaunatni pašvaldības attīstības programmā jeb rīcības plānā. Ar pašvaldību izstrādātajām stratēģijām var iepazīties interneta vietnē jaunatneslietas.lv.

– Vai stratēģija nozīmē to pašu, ko pašvaldība uzskata par prioritāti šajā darbā?

– Parasti tas sakrīt ar pašvaldības mērķiem. Tā, piemēram, Ventspils vēlas, lai viņu pilsētā būtu demogrāfiskā izaugsme un mājvieta jaunām ģimenēm, tāpēc pašvaldība, akcentējot ģimenisko aspektu, arī jaunieci redz caur šo prizmu un finansē atbilstošas programmas, kas to sekmē. Tādējādi darbs ar jaunatni tiek pakārtots pašvaldības kopējam mērķim. Citur galvenā problēma ir tā, ka jaunieši brauc projām, jo nesaredz savu vietu dzimtajā novadā, tādēļ šādu pašvaldību jaunatnes politika tiek veidota kā reemigrācijas jeb

palikšanas politika. Valstiski mēs nosakām standartus un kritērijus, bet pašvaldība pati uz vietas redz problēmas, ar kurām jāstrādā. Vai cits piemērs – tā Valmiera sevi pozicionē kā studentu pilsēta, tāpēc viņi vairāk domā par to, kā nodrošināt gan darba vietas, gan arī brīvā laika pavadīšanas iespējas un studentu iekļaušanu pilsētas aktīvajā dzīvē. Vēl citur, kur jauniešiem nav pat telpu kopāsanākšanai, nemaz nerunājot par jaunatnes darba stratēģiju vai citiem plānošanas dokumentiem, būtu jāsāk ar to, ka pašvaldībai jāierāda kāda vieta jauniešiem, lai viņi zina, ka tiek tur gaidīti un vietvarai jaunieši rūp, kaut viņu tur tikai knaps simts.

– Vai jaunatnes stratēģijas sakrīt ar to, ko vēlas paši jaunieši?

– Šāgada sākumā Izglītības un zinātnes ministrija veica pašvaldību anketēšanu. Interneta tiešsaistē izveidoto veidlapu aizpildīja 109 pašvaldības un sniedza informāciju par pašvaldības jaunatnes lietu speciālistiem, jauniešu centriem, biedrībām, kas veic darbu ar jaunatni pašvaldībā, izveidotajiem līdzdalības

JAUNATNE

mehānismiem un jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes vai īstenošanas gaitu. Kopumā vērtējot šāgada iegūtos rezultātus salīdzinājumā ar 2012. gadā iesūtītajiem datiem, vērojama pozitīva tendence saistībā ar jaunatnes stratēģijas un attīstības programmas izstrādi. Šogad jaunatnes stratēģijas izstrādāta jau 27 pašvaldībās, kas ir par deviņām pašvaldībām vairāk nekā pērn, un tikpat – 27 – pašvaldības vēl nav uzsākušas darbu pie jaunatnes politikas attīstības programmas, tomēr visas pārējās ir darba procesā vai plāno drīzumā sākt izstrādi. Cita starpā pašvaldības sniedza atbildi uz jautājumu, vai pašvaldībā jau strādā jaunatnes lietu speciālists. 54% pašvaldību (59) aizpildītajās anketās norādīja, ka pašvaldībā jau strādā jaunatnes lietu speciālists, savukārt 50 pašvaldības (46%) norādīja, ka pašvaldībā nav pieņemts darbā jaunatnes lietu speciālists, bet deviņās no šīm 50 pašvaldībām jaunatnes lietu speciālista pienākumus veic cits darbinieks, piemēram, sabiedrisko attiecību speciālists vai jauniešu centra vadītājs. Manuprāt, vissvarīgākie ir viņu pašu ierosinājumi turpmākajai jaunatnes politikas attīstībai vietējā mērogā:

- vairāk skaidrot jaunatnes darbiniekiem un ar jaunatni saistītajiem par jaunatnes politikas nepieciešamību un tās veidošanas pamatprincipiem;
- metodiskais atbalsts jaunatnes lietu speciālistiem, kā arī apmācības jaunatnes darbiniekiem;
- stiprināt jauniešu līdzdalību vietējā mēroga politikas veidošanā;
- palielināt vietējo jauniešu biedrību, organizāciju un neformālo grupu kapacitāti un atbalstīt jaunu izveidi;

- vairāk piedāvāt jauniešiem izglītoties ārpus formālās izglītības;
- piešķirt mērķdotācijas no valsts budžeta jaunatnes darbiniekiem;
- jaunatnes politikas attīstības plāna veidošanas papildu kursi un informatīvie semināri jaunatnes lietu speciālistiem pašvaldībās;
- jārod finansējums jaunatnes lietu speciālista algošanai;
- noteikt pašvaldībām obligāti izstrādāt attīstības dokumentus un plānot budžetā atbalstu jaunatnes jomai;

- nepieciešami jauni un enerģiski cilvēki laukos, kuriem interesē politika, lai varētu piesaistīt pārējos jauniešus;
- jaunatnes politikas īstenošanas indeksa ieviešana, lai varētu izmērīt darba rezultātu un attīstību un izvērtētu līdzšinējās darbības un uzlabotu nākotnē;
- institucionālās sistēmas pilnveidošana darbā ar jaunatni un šā darba koordinēšana;
- rīkot vairāk un plašākus projektu konkursus, kuros finansējumu varētu iegūt aktivitātēm, kas saistītas ar jauniešiem, veicināt jauniešus pašus pieteikties šiem konkursiem. Konkurso finansējums varētu būt, piemēram, 500 latu apmērā, jo lauku teritorijās par šādu projektu varētu paveikt salīdzinoši daudz;
- apvienojoties vairākām mazām pašvaldībām, veidot jaunatnes aktīvu;
- nepieciešama daudz lielāka politiku, tajā skaitā vietējo pašvaldību politiku izpratne un atbalsts šīs jomas attīstībai;
- viens no būtiskākajiem faktoriem ir novada jauniešu vēlme darboties biedrībā, piemēram, rakstot un īstenojot projektus, organizējot pasākumus;
- jāiesaista vairāk jauniešu un jāaktivizē Jauniešu padome, jo tikai jaunieši ar savu degsmi un entuziasmu spēs ieinteresēt mazāk aktīvos jauniešus;
- ir grūti kaut ko attīstīt laukos, ja valsts politika paredz, ka laukiem jāizmirst. Mēs darām, ko varam, bet atduramies pret jauniešu aizplūšanu uz lielajām pilsētām un ārzemēm uz neatgriešanos. Ar jaunatnes politikas attīstīšanu šeit vien ir par maz;
- jaunieši aktīvi jāiesaista pašvaldības vides organizēšanā, līdzdarbojoties dažādu projektu realizēšanā;
- vajadzētu vairāk informatīvo kampaņu vai pasākumu reģionos, kur tiktu iesaistīti gan jaunieši, gan pašvaldība un vēl kāds no Rīgas. Būtiski, ka tas tiek organizēts no "augšas", jo tad tam ir lielāks svars;
- Krāslavas novada dome jau divus gadus pēc kārtas organizē vietējo projektu konkursus jauniešiem "Jauniešu iniciatīvas Krāslavas novadā" un "Es to varu", kuru ietvaros jaunieši izstrādā savus projektus, veiksmīgākie saņem finansējumu 200 latu apmērā – šāda tipa projektu konkursi aktivizē vie-

- tējos jauniešus;
- nepieciešams strādāt pie starptautiskas sadarbības, īstenojot šāda veida projektus;
- rosināt un izstrādāt pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentu;
- ierosinājums turpināt veidot komunikācijas un informācijas apmaiņas sistēmu jaunatnes lietu attīstībai novadā;
- skatīties uz visu konceptuāli un saistīti ar citām nozarēm, iekļaujot jaunatnes lietas un plānošanu arī lielajās attīstības stratēģijās. Jāraugās uz visu kompleksi, jo jaunatnes lietas tāpat kā visas pārējās ir starpinstitucionālas, par kurām ilgtermiņā pilsētā un novadā ir jābūt vienotam redzējumam.

Ceru, ka šos ierosinājumus izlasīs gan pieredzējušie, gan jaunievēlētie pašvaldību vadītāji un deputāti.

– Ja mēs tāpat kā vietējā sasaukuma deputāti atskatītos uz paveikto iepriekšējā četrgadē, tad kas šajos gados jaunatnes jomā Latvijā mainījies uz labu un kādas ir turpmākās attīstības tendences?

– 2008. gadā tika veikta jaunatnes darba analīze Eiropas mērogā un arī sniegti Eiropas savienības vērtējumi un ieteikumi. 2008. gadu pieņemot par atskaites punktu, Latvijā jaunatnes politika bija tikai iedīgļa stadijā, nebija ne Jaunatnes likuma, ne kāda plānošanas dokumenta, vispār nebija neviena ietvara. Pa šiem gadiem radīts fundamentāls dokuments – Jaunatnes likums, kas nosaka funkciju sadalījumu, un 2011. gadā pieņemtie grozījumi paredz šajā svarīgajā darbā arvien vairāk integrēt arī pašvaldības. Pamatdokumentu valsts līmenī papildina plānošanas dokumenti un programmas, kas iezīmē rīcības virzienus un, protams, arī finansējumu. Salīdzinājumā ar citām jomām jaunatnei atvēlētais finansējums ir niecīgs, tomēr aug – līdz šim jaunatnes iniciatīvām tika iedalīti 106 tūkstoši latu gadā, bet šogad finansējums dubultots. Ministrija rīko atklātos konkursus pašvaldībām un jaunatnes organizācijām. Šogad pašvaldību konkursiem jau apgūti 80 tūkstoši no piešķirtajiem 216 tūkstošiem. Iepriekšējā gadā mūsu rīcībā bija tikai 40 tūkstoši, tāpēc nevarējām finansēt lielus projektus, bet šogad gradācija palielināta un uz vienam projektam var piešķirt līdz pieciem tūkstošiem latu.

– Kas pa šo naudu tiek darīts?

– Tikko noslēdzās konkurss, un 21 pašvaldība saņems simtprocentu valsts finansējumu kādā no četriem virzieniem: jauniešu centra darbības aktivitāšu nodrošināšanai, lietderīga brīvā laika, sporta laukumu un infrastruktūras pielāgošanai jauniešu vajadzībām, piemēram, skeitparku un velotaciņu ierīkošanai, informācijas punktu izveidei bibliotēkā vai kādā īpaši jauniešiem iekārtotā stūrītī, kur viņi var sameklēt vajadzīgo informāciju vienviet.

– Un cik pašvaldības bija pieteikušās uz šo konkursu?

– Projektu pieteikumus saņēmām no 78 pašvaldībām. Vēlos atzīmēt, ka projektu kvalitāte aug, pašvaldības māk tos gatavot un būtiskākais – vairāk domā par saturu un kvalitāti. Pirms trīs četriem gadiem ar jaunatnes politiku pārsvarā domājām interešu izglītību un pulciņus, kas, protams, ir labi, taču deļošana un dziedāšana nav vienīgais, ar ko piesaistīt jauniešus. Mūsdienās jauniešiem vajadzīgs plašāks piedāvājums, un labi, ka pašvaldības to apzinās arī, gatavojot projektus. Jāatzīmē, ka pašvaldībās izpratne par jaunatnes lietām un nozīmi aug un ar katru gadu pieaug arī jaunatnes lietu speciālistu skaits pašvaldībās.

– Jūs iepriekš minējāt, ka viens no atspēriena punktiem darbā ar jauniešiem ir viņiem piemērotas telpas vai vietas ierādīšana. Tagad daudzviet pašvaldībās tiek atklāti jaunatnes centri – cik pavisam Latvijā to ir?

– Laikā no 2004. līdz 2008. gadam tika izveidoti 39 jauniešu centri ar valsts finansējumu. Pirmais šāds centrs tika atklāts Saulkrastos. Pēc tam, pateicoties Izglītības un zinātnes ministrijas informatīvi metodiskajam dar-

bam, pašvaldības atvērušas vēl 47 centrus, kas darbojas atbilstoši jauniešu centru koncepcijai. Kopā Latvijā šobrīd ir 86 jauniešu centri. Tajos notiek aktīvs darbs ar jauniešiem, nodrošinot viņiem lietderīga brīvā laika izmantošanas iespējas, sekmējot nepieciešamo zināšanu un prasmju apgūšanu ārpus formālās un interešu izglītības ar dažādu neformālās izglītības pasākumu, projektu un programmu palīdzību, radot labvēlīgus apstākļus jauniešu intelektuālai un radošai attīstībai, veicinot jauniešu līdzdalību jaunatnes organizācijās, jauniešu iniciatīvu grupās un brīvprātīgajā darbā, nodrošinot piekļuvi jauniešu vajadzībām un interesēm atbilstoši informācijai, sekmējot sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iekļaušanu vienaudžu vidū, sekmējot starpkultūru dialogu jauniešu mērķauditorijā, organizējot jauniešu individuālās un grupu konsultācijas par aktuālām tēmām, veicinot sadarbību ar jaunatnes darbā iesaistītajām personām vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā mērogā, sekmējot pašvaldības jauniešu iesaistīšanos vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā mēroga pasākumos, projektos

un programmās jaunatnes jomā. Tagadējie centri pilda plašas funkcijas – tie vairs nav tikai interešu pulciņi bērniem, bet mājvieta gan skolas, gan pēcskolas vecuma jauniešiem. Turpmāko gadu izaicinājums ir neapstāties un šos centrus piepildīt ar jaunu saturu.

– Patlaban visu jomu speciālisti ir norūpējušies par nākamo plānošanas periodu – kas 2014. – 2010. gadā gaida jaunatni un par viņiem atbildīgos?

– Struktūrfondu sakarā nākamajā daudzgadu budžetā, no 2014. gada sākot, viena no aktivitātēm paredzēta tieši jauniešu centru atbalstam, īpaši plānojot neformālās izglītības programmas, ko skola vai interešu pulciņš nepiedāvā. Ar to domāta dažādu sociālo prasmju, komunikācijas prasmju attīstīšana, motivācijas metožu izmantošana līdzdalības veidošanai un tamlīdzīgi. Plānotais finansējums jaunatnes jomai izmērīs ap diviem miljoniem.

– Vai ir vēl citas iespējas piesaistīt finansējumu jauniešu centriem un aktivitātēm?

– Jaunieši atbalstu var iegūt, startējot Sabiedrības integrācijas fonda konkursos un citur, bet pārsvarā viss būs saistīts ar apmācībām. Turpmāk semināri un mācības vairs nenotiks viesu namos, bet gan jauniešu centros, tātad centralizētāk.

– No iepriekšējo gadu pieredzes – kādas tēmas Latvijas mērogā bija populārākās un veiksmīgākās?

– Jauniešiem ļoti patika apmācības, kas bija orientētas uz sociālās atstumtības riskam pakļautajiem un tiem, kas nonākuši atkarībās vai grūtā situācijā. Šajās nodarbībās viņi mācījās izveidot katrs savu dzīves zīmolu, noskaidroja psiholoģiskās īpašības, vājās un stiprās puses, ko gribētu mainīt, un saņēma lielu psiholoģisko atbalstu.

– Kā darbu ar jauniešiem organizē mūsu kaimiņi Lietuvā un Igaunijā?

– Lietuvā jaunatnes koordinatori tiek apmaksāti no valsts. Viņu nav daudz, tikai daži, un šiem koordinatoriem piemērots pedagoga statuss. Koordinatori darbojas reģiona ietvaros. Lietuvā ar struktūrfondu palīdzību jau ieviests jaunatnes koordinators un arī jaunatnes darbinieka standarts. Mēs arī patlaban ar to nodarbojas, tikai par valsts, nevis struktūrfondu naudu. Vēl Lietuvā atšķirībā no mums ir stipra Lietuvas Jaunatnes nacionālā padome, kuras priekšsēdētāju arī finansē no valsts līdzekļiem. Lietuvieši ļoti aktīvi pauž savas valsts jauniešu viedokli Eiropas Savienības institūcijās un Eiropas Padomē, kas Latvijas kontekstā diemžēl ir vājais posms. Savukārt Igaunijā visu koordinē līdzīga iestāde kā mūsu bijušais Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs. Igaunijas jaunatnes darbinieki skaitās pedagogi, un viņiem ir vairākas sistēmas un līmeņi, sākot no zemākā – jauniešu līdera, kurš darbojas ar jauniešiem, līdz augstākajam – pedagogam ar augstāko izglītību. Viņiem izdodas veiksmīgāk organizēt arī finansējuma piesaisti – tā šajā plānošanas periodā Igaunija atšķirībā no mums tikusi pie prāviem līdzekļiem infrastruktūras attīstībai.

– Un kas ir jūsu lielā prioritāte vai sapnis, strādājot šajā amatā?

– 2013. gada izaicinājumi jaunatnes politikas attīstībai Latvijā ir šādi: jaunatnes lietu speciālista profesijas standarta grozījumi; jaunatnes darbinieka profesijas standarta izveide; metodiskā atbalsta pilnveide darbā ar jaunatni (apmācības, nacionālais forums, kvalitātes standarti); Jaunatnes politikas rīcības plāna 2014. – 2016. gadam izstrāde; strukturētā dialoga īstenošana – konsultāciju sistēmas ar jauniešiem pilnveidošana un gatavošanās Latvijas prezidentūrai ES Padomē 2015. gadā. Manā personīgajā darbu sarakstā ierakstīts mērķis ieviest Izglītības likumā skaidru definīciju par neformālo izglītību un tieši jauniešu neformālo izglītību, jo attiecībā uz pieaugušo izglītību un atsevišķi interešu izglītības programmām likumā tas nedefinēts. Manuprāt, jaunietim tas būtu svarīgi, lai, apmeklējot apmācības un tur iegūstot konkrētas zināšanas vai prasmes, to varētu rezumēt un veidot savu portfolio, ko pēc tam var izmantot darba meklējumos.

– Kā jums liekas – cik vecam jābūt pašam jaunatnes lietu speciālistam, vai arī jauniešu vecumā?

– Manuprāt, ir jābūt garā jaunam cilvēkam. Īstenībā pastāv ļoti dažādi viedokļi, jo jauniešu akceptētais līderis ne vienmēr spēj dot, piemēram, viedu padomu par turpmākās dzīves izvēli, savukārt gados vecāks speciālists ar gadu pieredzi iedos jaunietim plašāku skatījumu un bagātāku informāciju. Patlaban tiek izstrādāts jauns standarts – jauniešu profesionālā darba standarts ar mērķi nošķirt jaunatnes lietu speciālistu, kas ir vairāk pārraug, uzraugs, koordinators, arī politikas veidotājs un plānotājs savā pašvaldībā, no jaunatnes darbinieka, kurš var būt arī jaunietis līderis, jo viņa galvenais uzdevums ir darboties ar jauniešiem.

PROGRAMMĀ "JAUNATNE DARBĪBĀ" PROJEKTUS ŠOGAD VARĒS IESNIEGT VĒL VIENU REIZI

Programma
Jaunatne
darbībā

Rasa Lazdiņa,
Jaunatnes starptautisko
programmu aģentūras
Eiropas Savienības
programmu daļas
vadītāja

Viena no Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras (JSPA) funkcijām ir **Eiropas Savienības programmas "Jaunatne darbībā" (2007–2013)** administrēšana.

Šāgada **1. oktobrī** tiks izsludināts pēdējais projektu konkurss programmas "Jaunatne darbībā" ietvaros. Tā ir iespēja pašvaldībām, to iestādēm, nevalstiskajām organizācijām un jauniešiem iesniegt neformālās izglītības projektus Eiropas finansējuma saņemšanai gan nacionāla mēroga iniciatīvām (jauniešu iniciatīvu projekti), gan starptautiskiem projektiem (jauniešu un jaunatnes politikas veidotāju tikšanās projekts, jauniešu apmaiņas projekts, Eiropas brīvprātīgā darba projekts).

Īpaši aicinām pašvaldības un to iestādes gatavot **jauniešu un jaunatnes politikas veidotāju tikšanās projektus!** Ar to palīdzību iespējams organizēt kopīgus starptautiskus vai nacionālus seminārus jauniešiem un jaunatnes darbā iesaistītajām un par jaunatnes politiku atbildīgajām personām, lai veidotu dialogu starp jauniešiem un jaunatnes politikas veidotājiem. Tā, piemēram, šādu projektu ietvaros jaunieši var paši veikt izpēti savā pašvaldībā par situāciju jaunatnes jomā un izstrādāt ieteikumus vietējai jaunatnes politikas attīstībai – savas dzīves uzlabošanai.

Jauniešu un jaunatnes politikas veidotāju tikšanās projektos iesniedzējam jānodrošina **līdzfinansējums** vismaz **25%** apjomā. Līdz ar to, plānojot 2014. gada budžetu, pašvaldībai būtu jāparedz finansējums jauniešu aktivitātēm nākamajā gadā. Iesniedzot projektu uz 2013. gada 1. oktobra termiņu, to īstenot varēs laikā no 2014. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam.

Šogad projektu īstenošanai programmā "Jaunatne darbībā" Latvijai piešķirtie līdzekļi ir lielāki nekā jebkad – finansējums visiem projektu veidiem palielināts aptuveni par 20 procentiem. Projektu īstenošanai 2013. gadā programmā "Jaunatne darbībā" pieejamā summa ir 2 798 738 eiro jeb 1 966 964 lati.

Programma "Jaunatne darbībā" sniedz iespēju darboties neformāli, veidot un īstenot projektus nacionālā un starptautiskā līmenī, sadarboties ar citu valstu jauniešiem un iegūt nozīmīgas prasmes un iemaņas, attīstot jaunatnes jomu Eiropā un Latvijā. Programmas mērķis ir veicināt Eiropas pilsonības apzināšanos un iesaistīt jauniešus Eiropas nākotnes veidošanā. Programma "Jaunatne darbībā" cenšas sekmēt visu jauniešu iekļaušanu neatkarīgi no viņu izglītības, sociālā stāvokļa vai kultūras vides.

Atkarībā no projekta veida programmā var piedalīties jaunieši vecumā no 13 līdz 30 gadiem. Atsevišķi projektu veidi paredzēti arī skolotājiem, atbalsta personām, jaunatnes darbiniekiem un citiem jaunatnes jomā iesaistītajiem neatkarīgi no vecuma.

Tuvākās **apmācības** programmas ietvaros paredzētas par āra aktivitātēm kā metodi līdzdalības veicināšanai – tās **jūlijā** notiks **Latgalē** un **Zemgalē**, bet sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju organizētās **apmācības** pašvaldībām paredzētas **decembra** sākumā.

Informācijai: www.jaunatne.gov.lv.

JAUNATNES INICIATĪVU IESPĒJAS LATVIJAS REĢIONOS

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Šveices Konfederācija

LATVIJAS-ŠVEICES SADARBĪBAS PROGRAMMA
LATVIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME

Aija Riba,
Jaunatnes starptautisko
programmu aģentūras
Starptautiskās sadarbības
programmu daļas vadītāja

Lai palielinātu sociāli aktīvo jauniešu skaitu Latvijas reģionos, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra (JSPA) kopš 2011. gada jūnija īsteno **Latvijas-Šveices sadarbības programmas projektu "Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos"**.

To finansē Šveices Konfederācija no Latvijas-Šveices sadarbības programmas līdzekļiem paplašinātajai Eiropas Savienībai.

Projekts "Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos" ietver divas komponentes. Pirmās komponentes ietvaros paredzēts līdz šāgada beigām izveidot **17 multifunkcionālus jauniešu centrus** dažādās Latvijas pašvaldībās, kuru iesniegtie projekti Izglītības un zinātnes ministrijā tika apstiprināti 2010. gada augustā. Jaunizveidotie multifunkcionālie jauniešu centri ar neformālās izglītības metodēm veicinās atbalstu jaunās paaudzes iniciatīvām, nodrošinot uz jauniešiem orientētus pasākumus un piedāvājot iespējas brīvā laika lietderīgai izmantošanai. Jauniešu centri būs arī informācijas ieguves punkts un atbalsta vieta jaunatnes organizāciju aktivitātēm. No plānotajiem 17 multifunkcionālajiem jauniešu iniciatīvu centriem jau atvērti 14 – Alūksnes, Burtnieku, Dagdas, Gulbenes, Ilūkstes, Jelgavas,

Kandavas, Kocēnu, Madonas, Ozolnieku, Pļaviņu, Rūjienas, Saldus un Tukuma novadā. 30. maijā durvis

vēra arī Salacgrīvas novada jauniešu iniciatīvu centrs, bet Talsu un Līvānu novada jauniešu centri tiks atklāti rudenī.

Savukārt projekta otrā komponente ietver **apmācības un pasākumus jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem**, kā arī **metodisko apmācību materiālu izstrādi**. Kopumā līdz 2017. gadam papildus apmācībām un metodisko materiālu izstrādei plānotas arī reģionālās konferences, starptautiskā konference nākamgad, kā arī reģionālie un nacionālie forumi.

Projekta ietvaros atbalstīto apmācību un pasākumu mērķis ir nodrošināt daudzveidīgu tieši uz jauniešu un jaunatnes darbinieku vajadzībām balstītu neformālās izglītības apmācību programmu īstenošanu, lai veicinātu jauniešu iniciatīvas un rosinātu viņu aktīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sociālajā dzīvē, tādējādi palielinot jauniešu un jaunatnes darbā

iesaistīto personu iespējas iegūt nepieciešamās kompetences. Kopš projekta uzsākšanas pirms diviem gadiem līdz šāgada maijam notikušas **35 apmācības jauniešiem** par radošumu un jauniešu iniciatīvām

reģionos, uzņēmīguma veicināšanu, komunikācijas un prezentācijas prasmju pilnveidošanu un personisko mērķu izvirzīšanu. Šajās apmācībās piedalījušies gandrīz 700 dalībnieku. Savukārt **jaunatnes darbinieki** un citi, kas strādā ar jauniešiem (skolotāji, nevalstisko organizāciju pārstāvji u.c.), **27 apmācībās** pilnveidojuši kompetences par jauniešu iniciatīvu atbalstošu darbu reģionos un par sadarbību un komunikāciju ar jauniešiem, guvuši pieredzi par jaunatnes darba stratēģijām reģionos un veicinājuši izpratni par neformālo izglītību un koučingu.

Šāgada aprīlī tika uzsāktas arī **apmācības** visos Latvijas plānošanas reģionos **pašvaldību pārstāvjiem un jauniešiem par aktīvu līdzdalību pašvaldību darbā**. Šajās apmācībās dalībniekiem tiek dota iespēja iepazīties un dalīties pieredzē ar citiem reģiona pašvaldību pārstāvjiem un jauniešiem, gūt izpratni par aktīvu līdzdalību pašvaldību darbā, kā arī jaunu pieredzi, kontaktus un idejas.

Papildus apmācībām tiek rīkoti arī **reģionālie forumi**. Kurzemes reģionālais forums notika pavisam nesēn – 10. un 11. maijā Liepājā, bet Latgales plānošanas reģiona jaunieši un jaunatnes darba organizatori savā forumā pulcēsies 23. un 24. novembrī Daugavpilī.

Savukārt **reģionālās konferences** šogad būs divas – 8. jūnijā Gulbenē notiks Vidzemes plānošanas reģiona konference, un 28. septembrī paredzēta konference Zemgales plānošanas reģiona speciālistiem, kas strādā ar jauniešiem, lai aktualizētu jaunatnes darba nozīmīgumu un novērtētu šajā jomā strādājošo ieguldījumu jauniešu aktivitātes veicināšanā un reģiona attīstībā.

Liels pasākums notiks 8. un 9. novembrī – **nacionālais forums** par Latvijas jaunatnes politikas attīstību un perspektīvām. Tā mērķis ir veicināt reģionālo sadarbības tīklu attīstību efektīvai jaunatnes darba īstenošanai, izvērtēt līdzšinējos plānošanas dokumentos noteikto prioritāšu ieviešanu jaunatnes jomā un diskutēt par nākamā plānošanas perioda prioritātēm.

Ņemot vērā jauniešu lielo interesi, šogad otrajā pusgadā Rīgas un Latgales plānošanas reģionā tiks atkārtoti rīkotas **apmācības "Mērķē augstāk!"**. Plānotas arī apmācības skolēnu pašpārvaldēm, vienaudžu izglītības apmācības par veselīgu dzīvesveidu, kā arī turpināsies apmācības jauniešu centru un izglītības iestāžu pārstāvjiem.

Projektu "Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos" plānots īstenot līdz 2017. gadam. Tā kopējais finansējums ir ap 2,6 miljoniem latu (0,4 miljoni latu – Latvijas valsts nacionālais līdzfinansējums).

Informācijai: www.jaunatne.gov.lv.

NEPALAIDIET GARĀM "AWARD" NOTIKUMUS!

Dita Bētere,
Valsts izglītības saturs centra
Interesē izglītības un audzināšanas
darba nodaļas vecākā referente,
programmas "AWARD"
koordinatore Latvijā

Programma "AWARD" ir starptautiska jauniešu pašizaugsmes programma, kas palīdz jauniešiem atklāt savus talantus un pilnveidoties dažādās jomās. Programmas galvenais mērķis ir parādīt jauniešiem, ka viņš spēj sasniegt vairāk, nekā var iedomāties – pārkāpt pāri ierastajām robežām un izaicināt sevi.

Atbilstoši savām spējām jauniešiem sastāda individuālo programmu, kas ietver četras jomas: **jaunas prasmes, labais darbs (brīvprātīgais darbs), fiziskā aktivitāte un piedzīvojumu ceļojums jeb ekspedīcija.** Katrā jomā jauniešiem uzstāda konkrētu mērķi un cenšas to sasniegt, un tas palīdz viņam attīstīt gan laika plānošanas prasmes, gan arī neatlaidību un mērķtiecību. Programmas norises laikā, aktivitāšu veidošanā un dalībā pasākumos jauniešus atbalsta "Award" vadītāji. Tie ir cilvēki gandrīz visos Latvijas novados, kas pabeiguši "Award" vadītāju apmācību kursu (saraksts ar kontaktpersonu e-pastiem atrodams mājaslapā award.lv, sadaļā *Award darbībā*).

Šī programma attīsta jauniešus ne tikai individuāli, bet arī darbam grupā. Katru gadu notiek vairākas jauniešu nometnes un semināri, kuros viņi aicināti piedalīties gan kā dalībnieki, gan kā organizatori un apgūt organizatora prasmes ar pieredzējušu vadītāju palīdzību Latvijā un ārvalstīs.

Ja vēl neesat pazīstami ar šo programmu, nepalaidiet garām "Award" notikumus šogad!

- Skolēnu rudens brīvlaikā Rīgā tiks organizēti "Award" jauno vadītāju kursi, uz kuriem visi interesenti laipni aicināti pieteikties jau tagad. Pēc kursu pabeigšanas dalībnieki saņems starptautiski atzīto "Award" vadītāja sertifikātu un iegūs nepieciešamās zināšanas, lai veiksmīgi darbotos programmā, un apliecību par profesionālo prasmju pilnveidi (12 stundas).

- No 4. līdz 10. augustam Salacgrīvā tiek rīkota "Award" vasaras nometne Latvijā – "Katram sava zīle!", kur jaunieši mācīsies, kā, strādājot pie personīgās izaugsmes, var ietekmēt apkārtni un sabiedrību.

- 6. decembrī Rīgā, Latviešu biedrības namā, notiks lielā "Award" apbalvošanas ceremonija, kurā "Award" dalībnieki, kas pabeiguši savas programmas, no sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem saņems nozīmīti un starptautiski atzīto "Award" sertifikātu.

Pieteikšanās visiem pasākumiem, kā arī konsultācijas, rakstot e-pastu: dita.betere@visc.gov.lv vai zvanot pa tālruniem 26577514 vai 67350810.

Plašāka informācija: www.award.lv un starptautiskajā mājaslapā www.intaward.com.

PAR JAUNIEŠU DRAUGIEM GRIB KĻŪT PUSSIMTS PIEAUGUŠO

Latvijas pilsētās un novados strādā apmēram pus-simts jaunatnes lietu speciālistu un ceturtdaļsimts jaunatnes darba koordinators. Šāgada maijā viņiem pievienojās vēl 47 palīgi, kuri Latvijas Pašvaldību mācību centrā (LPMC) saņēma apliecību par apmācību programmas apgūšanu, kas nodrošina iespēju uzsākt darbu ar jaunatni Latvijas pašvaldībās.

Apmācību laikā topošajiem speciālistiem 80 akadēmisko stundu apjomā bija jāapgūst dažādas tēmas, kas nodrošina nepieciešamās zināšanas un prasmes darbam ar jaunatni – pedagoģija, psiholoģija, jaunatnes politika, projektu vadība, jauniešu neformālā izglītība un citas. Iegūtās zināšanas būs jāliet lietā, izstrādājot pašvaldības jaunatnes politiku, analizējot situāciju, izvērtējot un sagatavojot priekšlikumus jaunatnes politikas pilnveidošanai pašvaldības līmenī un koordinējot tās īstenošanu, konsultējot jauniešus, organizējot un koordinējot sadarbību starp jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām, rīkojot informatīvus un izglītojošus pasākumus un iesaistot pašvaldību darbiniekus, jaunatnes organizācijas, jauniešu iniciatīvas grupas un, protams, pašus jauniešus.

Apmācības jaunatnes lietu speciālistiem tiek nodrošinātas ar Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) atbalstu sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību mācību centru, vadoties pēc Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumiem Nr. 1047 "Jaunatnes lietu speciālistu apmācības kārtība". Šādas apmācības notika jau otro reizi, un tās pilnībā sedz no valsts budžeta.

Nākamās jaunatnes lietu speciālistu apmācības tiks uzsāktas nākamā gada janvārī, pirms tam veicot atklā-

to konkursu ar mērķi atlasīt pretendētus dalībai šajās apmācībās.

IZM Sporta un jaunatnes departamenta direktora vietniece jaunatnes politikas jomā **Diāna Sīmansone** uzsver: *"Izglītības un zinātnes ministrijas mērķis ir panākt, lai katrā Latvijas pašvaldībā būtu jaunatnes lietu speciālists – cilvēks, kurš vislabāk izprot jauniešu vajadzības, spēj ar viņiem atrast kopīgu valodu un ieviezt nākotnes gaitās. Jaunajiem absolventiem – jaunatnes lietu speciālistiem – ir augsts potenciāls, izpratne par jaunatnes procesu norisi un iespēja uzrunāt jauniešus. Lai apmācībās jauniegūtās zināšanas tiktu pārbaudītas praksē, jūnijā sākumā ministrija aicina jaunatnes lietu speciālistus līdzdarboties informatīvajā kampaņā "Gribi labāk justies – kusties!" ar mērķi ieinteresēt un informēt jauniešus par nodarbinātības, izglītības, kā arī lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējām."*

Jūnijā IZM ar kampaņas vēstījumu **"Gribi labāk justies – kusties!"** aicina jauniešus piedalīties dažādos pasākumos, aktivitātēs un konkursos un darīt to arī turpmāk. Izglītības un zinātnes ministrija no jūlija līdz novembrim izsludinājusi tematiskos mēnešus: jūlijs būs jauniešu nodarbinātības un brīvprātīgā darba mēnesis, augusts – sporta mēnesis, septembris – neformālās izglītības mēnesis, oktobris – radošo iniciatīvu mēnesis, bet novembris – līdzdalības mēnesis. To laikā notiks vairāki pasākumi dažādos Latvijas reģionos, kuros aicināts līdzdarboties ikviens interents. Plašāka informācija par pasākumu norisi atrodama interneta vietnē www.jaunatneslietas.lv.

Sagatavojusi **Inga Cīrule**
(Komunikāciju aģentūra/Edelman Affiliate)

DESMITAJĀ REIZĒ – IZDOSIES!

Daina Oliņa

2013. gads Eiropā izsludināts par Pilsoņu gadu, akcentējot pilsoniskuma arvien pieaugošo nozīmi valsts un sabiedrības dzīvē mūsdienās. Par šo gadu un tā saistību ar jauniešiem mūsu saruna ar biedrības “Eiropas kustība Latvijā” prezidentu ANDRI GOBIŅU.

– Interesanti, ka pilsoniskas rīcības nozīmi apliecināja pati 2013. Eiropas gada nosaukuma lemšanas gaita. Sākumā piedāvātais formulējums – Aktīva pilsoniskuma gads – manuprāt, bija daudz atbilstošāks, jo nedalīja pilsoņus un nepilsoņus, tomēr izvēle nosliecās par labu Pilsoņu gadam. Taču pārsteidza eirokomisāres Vivjenas Redingas priekšlikums – Pilsoņu gadā saturiski akcentēt **mobilitāti** kā vienu no Eiropas Savienības galvenajiem ieguvumiem. Diemžēl Latvijas mērogā šī mobilitāte rada ievērojamus sarežģījumus. Labi, ka Latvijas pārstāvji laikus attapās un aizstāvēja savas intereses, lai 2013. gads neklūtu par aktīvas “emigrācijas gadu”.

– Vai Latvijas iebildumi izskanēja vientuļi vai arī jums bija domubiedri?

– Gribu uzsvērt, ka šis nebūt nebija Latvijas valsts viedoklis! Daži ierēdņi, kuri it kā pārstāvēja valsts intereses, bija pārsteidzoši neapķērīgi, tāpēc atbalstīja Redingas kundzes viedokli. Valsts “godu” glāba sabiedriskās organizācijas, kas šoreiz kļuva par “vadošajiem spēlētājiem”. Pilsoņu gadā uzsvars vairs nav uz mobilitāti, bet **pilsoniskumu** – uz sabiedrības iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā. Šo varam uzskatīt par vienu no veiksmes stāstiem, kas apliecina iespējas ietekmēt politiku pat visaugstākajā – Eiropas Savienības – līmenī.

Latvijā veiktās aptaujas liecina, cik niecīga ir iedzīvotāju ticība mūsu lēmumu pieņēmējiem – Saeimai,

valdībai, arī tiesai un citiem. Nesen saņēmām jaunu pētījumu, kas sabalsojas ar Eiropas Pilsoņu gada ideju – Eurobarometra reprezentatīvā aptaujā vaicāts, cik lielā mērā iedzīvotāji tic tam, ka viņiem ir iespējams līdzveidot politiku dažādos līmeņos – Eiropas Savienībā, valstī, savā pašvaldībā. Nākas secināt, ka Latvijā situācija ir uzlabojusies. Savām spējām **ietekmēt politiku pašvaldību līmenī** tic 72 procenti no aptaujātajiem balsstiešajiem iedzīvotājiem. Tikai 25 procenti domā, ka tas ir neiespējami. Augstākie rādītāji (87,88 procenti) šajā grupā ir mūsu ziemeļu kaimiņiem skandināviem, taču šīm valstīm pilsoniskas sabiedrības tradīcijas ir daudz senākas. Savukārt zemākais līmenis ir Spānijā – tikai 65 procenti. Pat tāda lielvalsts kā Vācija atrodas aiz mums. Tātad Latvijas rādītāji atbilst vidusmēram. Turklāt secinājumi runā par labu pašvaldībām – **jo tuvāk cilvēkam atrodas lēmumu pieņēmēji, jo vairāk viņš tic iespējām kaut ko ietekmēt.** Ja aptaujā būtu nodalītas iedzīvotāju vecuma grupas, domāju, ka jaunieši būtu vēl augstākās domās par savu ietekmi politikā.

Valsts mērogā apstiprinoši atbildējuši 58 procenti Latvijas iedzīvotāju, un tas nav maz, bet **Eiropas līmenī** saņemti 44 procenti atbalstošu vērtējumu. Arī tas uzskatāms par cienījamu skaitli. Protams, jau minētās ziemeļvalstīs, kam mēs tiecamies līdzināties, savas iespējas ietekmēt valsts politiku pozitīvi vērtē aptuveni 80 procenti aptaujāto. Turpretim Eiropas mērogā situācija ir cita – interesanti, ka savām iespējām visvairāk tic rumāņi (71 procenti no caurmēra – 53 procentiem).

Pētījums tapis ciešā sadarbībā ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Eiropas Komisiju, kas finansēja pētījumu. Tā mērķis bija izprast Pilsoņu gada svarīgākos uzdevumus un mājasdarbus, uzrādot vājās vietas šajā saiknē ar iedzīvotājiem. Pēc tam likumsakarīgi jāseko konkrētai rīcībai.

– Kāda tā ir Latvijā?

– Latvijā izveidotas **trīs darba grupas**. Pirmās mērķis ir stiprināt aktīvu pilsonisko sabiedrību. Mums ir sadarbības memorands starp valdību un nevalstiskajām organizācijām, tomēr jācinās arī par stabilitāti papildfinansējumu sabiedriskajām organizācijām. Kāpēc? Lai kvalitatīvi iesaistītos lemšanā, nereti vajadzīga juristu palīdzība, bet tā prasa līdzekļus. Demokrātija ir dārga, taču viss pārējais ir vēl dārgāks. Tāpēc rūpējamies, lai par to neaizmirstu ne Eiropas, ne pašmāju budžetā.

– Skan priecinoši, bet vai šiem centieniem ir arī reāls pamats?

– Jāatzīst, ka politiskajā līmenī sapratne un atbalsts ir ievērojami lielāks nekā atsevišķiem ierēdņiem, kas diemžēl nereti baidās zaudēt savu varu vai ietekmi. Pieminēšu žurnāla auditorijai – pašvaldībām un

Latvijas reģionu attīstībai tik nozīmīgos lēmumus par Eiropas struktūrfondu līdzekļiem. To gudru sadali bieži bremzē atsevišķi Finanšu ministrijas ierēdņi, aizbildinoties ar Eiropas vēlmēm. Skaidrojot Eiropas Komisijā, sastopu pavisam citu nostāju, tāpēc nākas pieņemt, ka aplamības radušās mūsu pašu "bāleliņu" galvās.

Otras darba grupas uzdevumi saistās ar konkrētākām jomām – pilsoniskuma saikni ar kultūru un sociāli ekonomiskajiem aspektiem, bet **trešās** ("Iekļaujošā pilsonība visiem ES teritorijā dzīvojošajiem") mērķis ir veidot saikni ar tautiešiem ārpus Latvijas. Šo darba grupu vada Eiropas Latviešu apvienības līderis Aldis Austers. No viņiem sagaidu tiešām lietišķus priekšlikumus saiknes uzlabošanai. Atzinību pelna vietējā vara pašvaldībās, kas arvien vairāk izprot to, ka aizbraukušos aplami uzskatīt par "nodevējiem" vai dzimtenei zudušiem. Tieši otrādi – viņi var kļūt par ļoti nozīmīgu resursu – par tādu kā tiltu vai vismaz durvju atvērēju uz pasauli. Ārzemju pieredzi apguvušie tautieši var palīdzēt sakārtot pašmāju lietas jau tāpēc vien, ka būs vērojuši, ka citās zemēs kādu problēmu risina daudz vienkāršāk. Tāpēc ar viņiem iespējami jācenšas uzturēt saikni, izmantojot ģimenes, skolasbiedrus, draugus, kaimiņus. Tad vis nenāksies allaž no jauna izgudrot velosipēdu.

Mums ierasts uzskatīt, ka Latvija ir atpalikusi valsts. Taču sabiedrības iesaistes jomā tā teikt būtu kļūdaini. Mazaktīva sabiedrība rada problēmas daudzās Eiropas valstīs, sarunās ar citzemju kolēģiem tieši otrādi – nākas uzklaustīt apbrīnu par to, ka daudzējādā ziņā esam tikuši tālāk par viņiem.

- Gribētu lūgt konkrētu pamatojumu.

- Lūdzu! Viens no tiem Latvijas Pašvaldību savienībai ir labi zināms – ne visur sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem ir tiesības piedalīties Ministru kabineta sanāksmēs, vietējā līmenī – arī pašvaldības domes sēdēs. Iespējams, ka to varam atļauties kā mazāka valsts. Arī valsts sekretāru sanāksmēs "uzsaukto" dokumentu aprīte pieejama sabiedriskajām organizācijām. Tām iespējams ne tikai iepazīties ar dokumentu saturu, bet izteikt savu viedokli, kas nonāk anotācijās. Tādējādi ikviens ministrs var uzzināt plašākas sabiedrības viedokli par topošo likumu.

Ne tik sena vēsture ir sabiedrisko organizāciju izcīnītājām tiesībām iesaistīties likuma tapšanas darba grupās. Negribu būt liekulis – iesaiste rit tiešām veiksmīgi līdz brīdim, kad dokuments no Ministru kabineta nonāk Saeimā. Viss sākas no gala! Tāpēc viens no mērķiem – panākt, lai likumprojekts Saeimā nonāktu ar visiem pavaddokumentiem – viens pret vienu. Tehniski tas nav grūti izdarāms, bet nepieciešams skaidrs "jāvārds" no Saeimas un Ministru kabineta. Pašlaik interesentam jāskatās desmit mājaslapās, lai saprastu, kādas problēmas kur risina. Kāpēc nepanākt pretī, teiksim, man kā sabiedriski aktīvam cilvēkam? Varbūt mani interesē ģenētiski modificēta pārtika, biškopība, bibliotēku finansējums vai kaut kas pavisam cits. Ideāli būtu, ja, ierakstot interneta meklētājā šo atslēgas vārdu, uzreiz parādītos arī topošie dokumenti, kuros problēma skarta – gan

Latvijas, gan Eiropas līmenī. Latvija ir maza valsts, tāpēc jo svarīgāk, lai katra gudra galva varētu dot savu ieguldījumu. Gatavojoties Eiropas Savienības prezidentūrai, tas jāpaveic. Ceru, ka tas izdosies jau šogad – Pilsoņu gadā.

Iespējams, ka līdz šim runātais šķietami nesaistās ar žurnāla tematiku – jauniešu problēmām, tomēr tas ir virspusējs secinājums. Jau teicu, ka pilsoniskās aktivitātes gadā svarīgi pieņemt kā normu savas tiesības un arī pienākumus iesaistīties valsts politikā. Tieši jauno cilvēku viedokļi bieži ir netradicionāli un neiesīkstējuši, tāpēc jo vērtīgi.

- Ko jūs nosauktu par Latvijas jauniešu pamatproblēmām?

- Galvenā noteikti ir bezdarbs, taču tas cieši saistās ar **izglītību**, tāpēc sāksim ar to. Diskusijas par arodizglītības nozīmi vērsas plašumā. Priecē, ka jūtama ekonomikas ministra ieinteresētība. "Eiropas kustība Latvijā" jau ilgāku laiku sarunās ar skolēniem uzklauša prasību pēc ciešākas saiknes ar reālo darba dzīvi, lai nākotnē viņiem nedraudētu bezdarbs. Līdzīgās domās ir jauniešu vecāki. Vairākas Latvijas skolas jau meklējušas savus risinājumus, veiksmīgi norit *Ēnu dienas*, bet ar to ir par maz. Citās valstīs vidusskolēniem ir obligātas vairāku nedēļu prakses, kas ļauj izprast, kāpēc tās vai citas zināšanas var noderēt. Tā, piemēram, Vācijā populāra ir tā sauktā **duālā izglītība**: arodskolēns divas dienas nedēļā pavada skolā, bet trīs – uzņēmumā, tātad visu mācību laiku viņš ir saistīts ar konkrētu uzņēmumu. Uzņēmēju viedoklis ir vienprātīgs – viņiem ļoti vajag šādus jauniešus, kas prot strādāt ne tikai ar rokām, bet arī ar galvu un spēj saslēgt abus kopā. Mums nav lieki jāpūlas gudrot no jauna, atliek tikai pārņemt šo labo pieredzi no Vācijas un Austrijas, jo šajās valstīs ir vismazākais jauniešu bezdarbs. Protams, Vācijā ir labi vispārējās nodarbinātības rādītāji, taču Francijā proporcija starp abiem šiem skaitļiem ir daudz lielāka. Latvijas jaunieši nereti sūrojas: darba devējs viņiem prasa pieredzi, bet – kur to iegūt? Tāpēc izglītības reforma ir ļoti nepieciešama.

- **Diemžēl Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektore Līga Meņģelsone nesēn atzinusi, ka Latvijā šo pieredzi izmantot nevar – trūkstot lielu uzņēmumu, kas spētu uzturēt apmācību centrus. Gribu piebilst, ka arī bez reformas "no augšas" daudzviet manāmi pozitīvi aizsākumi, piemēram, Saldus novada pamatskolās audzēkņiem piedāvā praktisku ievirzi, turklāt tā nav no zila gaisa pagrābta, bet orientējas uz specialitātēm, kuras pēc devītās klases jaunieši var apgūt vietējā arodskolā.**

- Interesanti! Palīdzēt tiešām var ne tikai kardinālas reformas vien. Katrā skolā audzēkņu vecāku vidū atradīsies daudz visdažādāko profesiju pārstāvju. Vai gan viņi atteiktu tikt ar jauniešiem, izrādīt savu darbavietu? Arī tā var izjust reālās dzīves garšu. Es to sauktu par **bezdarba prevenciju** – darīt visu, lai bezdarbs nebūtu iekodēts izglītības sistēmā.

Jauniešu bezdarbs Latvijā sasniedz 25 procentus. Daudzās Eiropas zemēs, piemēram, Spānijā, tas ir lielāks.

JAUNATNE EIROPĀ UN LATVIJĀ

Pašlaik pēc kāpuma pasliktinās Īrijas ekonomika, viņu emigrācijas problēma skar jau otro reizi. Pirms 30 gadiem Īrija pārdzīvoja masveida aizceļošanu, bet pēc tam, atjaunojoties ekonomikas augšupejai, daudzi atgriezās dzimtenē. Šis piemērs apliecina jau minēto sadarbības nepieciešamību ar citām valstīm, lai apgūtu viņu pieredzi.

Katram jauniešim, kuru skāris bezdarbs, ir "cits stāsts". Tiem, kas nebeidz vidusskolu vai arodskolu, situācija ir sarežģītāka. Tomēr arī vidējo izglītību ieguvušajiem jauniešiem, kuri ilgstoši nav atraduši darbu, zūd pašapziņa, motivācija meklēt un darboties. Tāpēc Eiropas Savienībā, es ceru – itin drīz, pieņems likumu par tā saucamo **jauniešu garantiju** – pēc skolas beigšanas četru mēnešu laikā jauniešiem ir tiesības uz darbu. Latvijai tas būs liels izaicinājums. Un arī problēma.

- Vai jūs nepieļaujat iespēju, ka mūsu valsts to varētu akceptēt ne gluži pilnībā? Tādi piemēri jau bijuši sabiedrības labklājības jomā.

- Ceru gan, ka ne, jo "garantija" ietvers ne tikai "pātagu", bet arī "burkānu" – papildlīdzekļus jauniešu bezdarba mazināšanai (nākamajā plānošanas periodā Eiropas Savienībā tam paredzēts prāvs finansējums – ap septiņiem miljardiem eiro). Ja Latvijas puse rīkosies apņēmīgi un apsviedīgi, mums ir iespējas saņemt būtisku summu jauniešu kvalifikācijas celšanai (cerams gan, ka tie būs tiešām vajadzīgi arodi, nevis kārtējās "nagu lakotājas"). Programma paredz 50 procentu lielu valsts līdzfinansējumu, tāpēc pašvaldībām būtu aktīvi jāvirza prasība akceptēt šo piedāvājumu, apzinoties, cik nozīmīgs tas ir jauno cilvēku nākotnei.

Interesants piemērs cīņā ar jauniešu bezdarbu ir **Maltā**, kas ir neliela valsts, pat mazāka par Latviju. Pirms pieciem sešiem gadiem tur bija ievērojams jauniešu bezdarbs. Tika organizēts apaļais galds, uz kuru aicināja darba devējus, arodbiedrības un citas sabiedriskās organizācijas, sociālos dienestus, vecāku organizācijas un skolēnu pašpārvaldes. Protams, domu apmaiņā piedalījās arī valsts un pašvaldību pārstāvji. Kopā nolemts izrādījās tik iedarbīgs, ka dažu gadu laikā maltieši no tabulas lejasgala nokļuva augšgalā. Tikai tāpēc, ka tika uzklauti tik daudzpusīgi viedokļi, varēja rast vēlamo risinājumu – gan tūlītēji veicamos pasākumus, gan ilgtermiņa risinājumus. Domāju, ka šis varētu būt viens no piemēriem, ko analizēs Eiropas Pilsoņu gadam izveidotā otrā darba grupa, lai kļūtu par urdītājiem.

Šādu "prāta vētru" vajadzētu organizēt pašvaldībās, kad būs ievēlēts jaunais deputātu sastāvs, lai vietējā līmenī

sāktu darīt to, kas vēlāk risināsies valsts mērogā. Gribu piebilst, ka svarīgi nav pulcēt titulētus ļaudis (akadēmiķus, visaugstākā līmeņa vadītājus), bet tādus, kuriem ir sirdsdegsmes risināt konkrēto jautājumu. Tā ir izcila Latvijas iezīme – kaut arī esam mazliet ziemeļnieciski noslēgti ļaudis, vismaz es neesmu sastapis nevienu cilvēku, kurš nebūtu gatavs dalīties savā pieredzē, ja kāds lūdz padomu vai palīdzību. Katru cilvēku varam uzskatīt par "resursu", jo vienā personā saslēdzas tik daudzi un dažādi līmeņi – meita, māte un vecmāmiņa; kaimiņš, pilsētas un valsts iedzīvotājs. Esmu pārliecināts, ka tās valstis, kas nekavējoties iesaistīsies jauniešu bezdarba risināšanā, agrāk piedzīvos ekonomikas uzplaukumu. Eiropas mērogā veiktie pētījumi atklāj kopsakarību – jo reģionā lielāks skaits iedzīvotāju ir iesaistīties sabiedriskajās organizācijās, jo mazāks bezdarbs.

- Vai brīvprātīgais darbs var kļūt par alternatīvu risinājumu jauniešu bezdarbam?

- Brīvprātīgais darbs ir viens no veidiem, kā jauniešiem gūt darba pieredzi. Tas ir darbs bez atlīdzības, brīvā laikā ar mērķi darīt kaut ko labu, radīt pievienoto vērtību. Statistika liecina, ka Latvijā vidēji katrs trešais iedzīvotājs kaut ko dara brīvprātīgi, jaunieši ir vēl aktīvāki. Ziemeļvalstīs, kur brīvprātīgā darba tradīcijas ir daudz senākas, aktīvi iesaistījušies 70 – 80 procenti iedzīvotāju. Kāds teiks: viņiem ir labāka ekonomiskā situācija! Varu droši apgalvot, ka tas nav noteicošais. Lasot mūsu jauniešu CV, allaž brīnos, ka tikai retais pieminējis skolas gadu aktivitātes, piemēram, darbošanos pašpārvaldē, klases vecākā amatā, kāda kolektīva vadīšanu, līdzdalību bērnunama vai pansionāta ikdienā. Tas ir brīvprātīgais darbs! Tā ir nepamatoti lieka kautrība, jo, piemēram, igauņu jaunieši sava dzīves gājuma aprakstā to visu prasmīgi iekļauj. Darba devējam šie šķietamie sikumi ļauj labāk iepazīt potenciālo kadru. Ja esi ievēlēts skolas pašpārvaldē, tātad esi spējis iemantot biedru uzticību.

Nacionālajā līmenī brīvprātīgo darbu varētu attīstīt vēl plašāk. Vietējā līmenī tam jau tagad ir ļoti liela nozīme, jo pašvaldībās jauniešu atbalsts nepieciešams gan pansionātos, gan dzīvnieku patversmēs un citur.

Arvien populārāks ir **starpautiskais brīvprātīgo darbs**. "Eiropas kustība Latvijā" akreditēta kā viena no kustības koordinatore. Jauniešus iepriekš nepieciešams sagatavot, jo dzīve un prasības brīvprātīgā darba veicējiem dažādās valstīs ir atšķirīgas. Pašlaik Eiropas brīvprātīgo programma saucas "Jaunatne darbībā", pēc gada to atpazīt varēs kā "Erasmus for all" (*Erasmus* visiem). Šīs programmas ietvaros organizētajam brīvprātīgo darbam ir būtiskas atšķirības ar Latvijā ierasto, jo jauniešiem, kurš pusgadu vai gadu dzīvos svešumā, apmaksās ceļa naudu, veselības apdrošināšanu, valodas apguves kursus, dzīvošanu un uzturu. Paredzēta arī kabatasnauda, kas paver iespējas paceļot vai apmeklēt kādu kultūras pasākumu. Programma darbojas abpusēji, droši vien daudzi žurnāla lasītāji zinās teikt, ka viņu pašvaldībā ir bijuši brīvprātīgie no visdažādākajām valstīm. Starp citu, reizēm jauniešiem Latvijā iepatikas un viņš paliek ilgāk, vairs ne kā brīvprātīgais. Tas tikai apliecina, ka Latvija ir iespēju zeme, it sevišķi jaunam cilvēkam,

kas bagāts idejām un ar ārvalstu pieredzi. Esot ārpus dzimtenes, jaunais cilvēks iegūst ne tikai darba pieredzi, bet citu skatījumu uz ierastajām lietām, nodibina kontaktus, kas vēlāk var izrādīties noderīgi. To visu viņš sev līdzī atvedīs uz Latviju.

Protams, mājās neatgriezīsies gatavs uzņēmējs, taču svarīgi, lai jaunietis par ārzemēs uzmināto un iepazīto, par jaunajām idejām pastāstītu ne tikai saviem paziņām un skolotājiem. Kāpēc ne vēstulē, teiksim, laikrakstam "Diena"? To varētu uzskatīt par profesionālas augstnes sagatavošanu atgriešanās brīdim. Brīvprātīgos gatavojot, mēs rosinām viņus rakstīt starpvalstu projektus, piemēram, uzaicināt ciemos spēņu deju grupu vai mūsu kolektīvu aizvest uz Itāliju vai Franciju. Vienlaikus būs apgūtas arī projekta vadības iemaņas.

Tāpat svarīgi mainīt domāšanu – mums jāsaprot, ka **aizbraukušais nav Latvijai zudis cilvēks**. Savukārt aizbraucējam jāsaprot, ka viņa interesēs ir uzturēt kontaktus ar mājās palicējiem, bet palikušajiem gādāt par atgriezenisko saiti. Tad mēs krietni ātrāk tiksīm uz zaļa zara. Labais piemērs – Valmieras stikla šķiedras rūpnīcai trūka darbaroku. Caur ģimenēm, draugiem, kaimiņiem, skolasbiedriem tika burtiski "samedīti" agrākie darbinieki, kas aizbraukuši strādāt svešumā. Katram sagatavoja individuālu piedāvājumu, un, lai cik neticami tas izklausās, apmēram 30 bijušo darbinieku no jauna piesaistīja rūpnīcai. Neizvēlējās vis vieglāko risinājumu – ievest bulgāru viesstrādniekus, bet atgriezta mājās savējos! Vienpusīgs ir uzskats, ka aizbraucējus atgriezties var mudināt tikai liela alga. Protams, Īrijā un Anglijā iespējams nopelnīt vairāk, bet arī dzīvoklis tur maksā dārgāk, turklāt daudzi izjūt skumjas pēc tuviniekiem, draugiem un Latvijas. Maldās tas, kas uzskata cilvēku tikai un vienīgi par materiālās vērtības ieinteresētu būtni. Laiks atbrīvoties no brutālā kapitālisma domāšanas veida! Protams, jāspēj nomaksāt par dzīvesvietu un pārtiku, taču to, ka laime ir naudā, diez vai būs gatavi apliecināt daudzi.

- Un kā jūs vērtētu Latvijas jauniešu pilsoniskumu? Saeimā, piemēram, jauniešu ir pavisam maz.

- Nav jau svarīgi pašam būt Saeimā, daudz lielāka nozīme ir katra jaunieša līdzdalībai valsts norisēs un lēmumu pieņemšanā. Saeimā jauniešu viedokli tikpat sekmiņīgi var pārstāvēt gados vecs cilvēks, kurš ir garā jauns – saprot jauniešu vēlmes un vajadzības, spēj uztvert šīs idejas un ar savu uzkrāto dzīves pieredzi pārtulkot tās likuma burtā. Tas var izrādīties vērtīgāks par to, ko jauns cilvēks spēj panākt ar degsmi un aizrautību.

Tomēr jūtāmāku aktivitāti no jauniešiem gan gribētu sagaidīt. Man sāp sirds, ka skolēnu pašpārvaldes labi un pamanāmi darbojas tikai katrā trešajā vai pat ceturtajā skolā. Ballīti sarīkot viņi spēj, bet maz jūtama ir savu interešu aizstāvība – par kvalitatīvāku ēdienu kopgaldā, par telpām, kur pulcēties brīvajā laikā, un tamlīdzīgi. Ja skolas vadība vēlas visu izlemt audzēkņu vietā, jaunajiem cilvēkiem tiek atņemtas iespējas iegūt pieredzi, kas vēlāk var noderēt. Arī Saeimā vai valdībā un pašvaldībā. Rosīga pašpārvalde palīdz iemācīties diskutēt, uzklaut dažādus viedokļus, argumentēti aizstāvēt

savējo, māca prasmi sadarboties komandā. Šīs iemaņas pirms "lielās" dzīves var apgūt tikai ģimenē vai skolā.

Mana pārlicība ir tā, ka katrs cilvēks piedzimst aktīvs, ar dabisku vēlmi lietas vērst labākas. Tāpat no pieaugušajiem būs atkarīgs, vai augošajam pilsonim šo vēlmi iznīcinās vai stimulēs, ļaujot izpausties. Ir taču ģimenes, kur atvasei pie pusdienu galda jāsež klusējot, jo sarunājas tikai vecāki, bet citā saimē kopējo maltīti izmanto sarunām par aizvadīto dienu. Latvijā ir daudz piemēru, kas apliecina – arī jaunietis spēj mainīt lietas uz labo pusi.

- Kuri tad to spējuši?

- Līdzdalības portālu **Mana balss.lv** izveidoja puīši, kam vēl nav pat 30 gadu. Te katrs var nākt ar savu ideju un meklēt tai atbalstītājus sabiedrībā. Neticami strauji popularitāti visā pasaulē iemantoja firma "**Infogr.am**" – arī to radīja kolosāli gudri jaunieši, kuri lieliski izpratuši pasaules tendences un visiem nodemonstrē, ko spējams. Patīkami, ka nesen izveidota un mazpazīstama firma jau pērn iekļuva titula "Eiropas cilvēks Latvijā" topa devītniekā. Turklāt tas bija sabiedriska balsojums, nevis kādas visgudras žūrijas lēmums. Vai šāda atzinība nesagādā prieku? Un **Neo** gadījums! Neo spēja izraisīt īstu apvērsumu valsts iesīkstējušajā kārtībā. Viņam pateicoties, tika mainīts likums! Neesmu speciālists, lai apgalvotu, ka Neo darbībā nevar atrast kādu likuma normu pārkāpumu, bet droši varu par aizvēsturiski domājošiem nosaukt tos, kas vēlas viņam piekasiēties. Ja tiešām valstī ir cilvēki ar šādu domāšanu, tas tikai liecina, cik daudz ir tādu jomu, kur jauniešiem paveras plašas iespējas. No otras puses, pasaulē neatrast daudz tādu valstu, kur vienam jaunam cilvēkam būtu iespējams radīt tādu apvērsumu. Protams, būs atsītiēni, bet te mums jāmācās no amerikāņiem un igauņiem. Neveiksmes viņus neiedzen izmisumā, kad atliek vien skandēt kā mantru: "*Neko mēs nespējam!*", bet celties augšā no jauna. Pat pēc devīta atsītiēna saglabāt cerību, ka desmitajā reizē izdosies. Neo ir vēl viens pierādījums pasākās daudzīnātā "trešā tēvadēla" varēšanai.

Sastopot šādus piemērus, kur parādās jaunu cilvēku spējas un varēšana, nepārvērtējami liela var būt vecāku un vecvecāku loma. To vajadzētu īpaši uzsvērt. Tā vietā, lai, piemēram, purpinātu par to, ka bērns tērē laiku "kaut kādā pašpārvaldē", viņam vajag uzstāt uz pleca un uzslavēt – malacis!

Mūsu Nacionālais attīstības plāns jeb *Naps*, kā to saucam, gan ir daudz kritizēts, taču tajā ir lieliska sadaļa "Drošumspēja". Ar šo jēdzienu daudzi vēl nav iedraudzējušies, tomēr tā ir ļoti laba un mūsdienīga ideja. Es kā indivīds nereti varu panākt daudz, bet daudz vairāk ir tādu jomu, kurās panākumus var gūt, sadarbojoties ar citiem – organizējoties, *tīkloties*. Individuālā līmenī mēs esam cīnītāji, sadarbība pagaidām nevedas tikpat auglīgi. Tā, piemēram, pašvaldība jāuztver nevis kā ienaīdnieks, kuru apbērt ar nebeidzamām pretenzijām un pārmetumiem, bet jāmeklē ceļi sadarbībai ar to kā līdzvērtīgu partneri. Šīs prasmes apguve būs viens no nākotnes lielākajiem izaicinājumiem.

KĀ PALĪDZĒT JAUNIEŠIEM VEIDOT SAVU DZĪVI VEIKSMĪGU

Aleksandra Joma,
Valsts izglītības
attīstības aģentūras
Informācijas un
karjeras atbalsta
departamenta
direktore

Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka:

- *Latvijā ir 255 tūkstoši jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem;*
- *153 tūkstoši jauniešu mācās, 80 tūkstoši strādā, 22 tūkstoši meklē darbu, bet 11 tūkstoši reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki;*
- *no reģistrētajiem bezdarbniekiem 87% jauniešu ir 20–24 gadu vecumā, 68% ir zems izglītības līmenis, bet 40% ir ar darba pieredzi.*

33 tūkstoši jaunu cilvēku, kuri gan objektīvu, gan subjektīvu iemeslu dēļ nav ne izglītībā, ne darba tirgū, rada problēmas gan paši sev un savai ģimenei, gan arī visai sabiedrībai, jo tas nav ne labi, ne pareizi, ka jauni cilvēki darbības vecumā nespēj atrast savu vietu dzīvē. Lai gan līdz šim neviens īsti nav pētījis šīs problēmas iemeslus, vairāki no tiem ir zināmi. Ņemot vērā, ka ražošanā pastāvīgi samazinās mazkvalificēts darbs, darba tirgū nav pieprasīti darbinieki ar zemu izglītības līmeni, tāpat nav pieprasīti tie, kas līdz 20 gadu vecumam nav apguvuši kādas darbam noderīgas prasmes vai kvalifikācijas. Bet vai tikai šai jauniešu daļai grūti saprast to, ka lielā dzīve bieži vien ir nežēlīga pret tiem, kas skolā no klases uz klasi pārgājuši ar vērtējumu “četri”? Tas nozīmē – gandrīz viduvēji, un darba devējs ar to vis nebūs apmierināts. Tāpat arī darba devējam nebūs pieņemama attieksme “es to izdarišu vēlāk”.

Kas jauniešiem sagādā grūtības to saprast

Sāpīgākais ir tas, ka jaunieši bieži vien neapzinās – karjeras veidošanā svarīgs ir ne tikai oficiālais izglītības ieguvu apliecinātais dokuments, bet arī attīstītās prasmes un rakstura īpašības. Turklāt lēmums par tālākās izglītības un profesionālās karjeras virzienu ir jāpieņem pašam, balstoties uz savām interesēm un spējām. Un pašam arī jābūt atbildīgam par pieņemtā lēmuma sekām.

Skolēni vairāk vai mazāk ir informēti un zina iespē-

jas, ko var darīt, piemēram, pēc 9. klases, taču vairākums no viņiem turpina izglītību vispārīgā izglītībā skolā, jo nav mudināti apzināties savas intereses un spējas. Jaunietis nav rosināts uzdot sev jautājumus “es gribu, bet vai varu?”, “vai un kur tas man noderēs?”, “ko es darišu pēc vispārējās vidējās izglītības ieguves?”.

Attieksme pret profesionālo izglītību joprojām ir kā pret kaut ko zemāku. Sabiedrībā dominē šāds viedoklis: pēc 9. klases – vidusskola, tad augstskola. Taču, izvēloties studiju programmu, liela daļa joprojām izvēlas profesijas, kur ir liels bezdarbs. Gadiem tiek runāts, cik pieprasītas ir dabaszinātnes, bet skolēniem liekas, ka tās grūti apgūstamas.

Daļa audzēkņu, kas pēc 9. klases aiziet uz profesionālās izglītības iestādēm, tomēr ir apmierināti, jo, iemācoties kādu amatu, iegūstot lielāku darba un dzīves pieredzi un vēlākajos gados turpinot mācīties formālās vai neformālās izglītības programmās, var kļūt gan par pašnodarbināto, gan par darba devēju. Pat ja sākotnēji ar profesijas izvēli jaunietis kļūdās, tad labāk, lai viņš kļūdās ātrāk, nevis vēlāk – augstskolā, kad, iespējams, paņemts arī studiju kredīts. Tad ir grūtāk saņemties un sākt visu no jauna.

Kas būtu jādara, lai situāciju mainītu

Tas ir jautājums, kas nodarbina gan ģimēni, gan sabiedrību kopumā. Savs vārds te sakāms izglītības sistēmai, izglītības politikas veidotājiem, sistēmas vadītājiem un izglītības īstenotājiem.

Uzskatu, ka nepieciešams mainīt pieeju izglītības rezultātu vērtēšanai. Būtu jāatsakās no skolu reitinga noteikšanas, vadoties tikai pēc centralizēto eksāmenu rezultātiem, bet jāvērtē pēc tā, kā jaunieši tikuši gatavoti dzīvei kopumā – vai viņiem ir bijusi iespēja paralēli mācībām apgūt un attīstīt dzīvei noderīgas prasmes un īpašības, piemēram, prasmi teorētiskās zināšanas izmantot praksē, analizēt, plānot, pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību, ko augstu vērtē arī darba devējs, tāpat arī veidot apziņu, ka, lai noturētos darba tirgū un sekmīgi veidotu karjeru, būs jāturpina mācīties visu mūžu.

Nevar jau teikt, ka skolās nekas tamlīdzīgs netiek darīts, taču skola bieži vien ir izolēta no reālās dzīves, un ne visur tiek īstenoti sistemātiski atbalsta pasākumi karjeras vadības prasmju apguvei. Tāpēc te svarīga loma ir pašvaldībām, kas var šo sistēmu ietekmēt.

Kas ir karjeras atbalsts

Karjeras atbalsts ir mūsdienu dzīves būtiska sastāvdaļa, lai pārorientētu jaunāko un vecāko paaudzi uz 21. gadsimta prasmju apguvi. Pašreizējais augstā bezdarba apstākļos, neraugoties uz cilvēku vecumu vai kvalifikācijas līmeni, karjeras atbalsts var paaugstināt viņu informētību par mācību iespējām, kas nodrošina jaunu zināšanu, prasmju un kompetenču apguvi. Tās savukārt ir ļoti nepieciešamas gan darba tirgū, gan var sekmēt pašnodarbinātību un uzņēmējdarbību.

Karjeras atbalsts mācību vietā palīdz jauniešiem ne tikai izdarīt savu izvēli par mācībām un turpmāko profesionālo karjeru, bet arī kavē skolēnu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu un veicina augstākas pakāpes izglītības iegūšanu. Tāpat karjeras atbalsts veicina nodarbinātības līmeņa paaugstināšanu un cīņu pret sociālo atstumtību. Tātad var teikt, ka karjeras atbalsts ir kā tilts, kas savieno izglītību ar nodarbinātību un sociālo iekļaušanu. Karjeras atbalsta pakalpojumus var nodrošināt dažādos veidos atkarībā no mērķgrupas.

Pirmais pakalpojumu veids ir **karjeras izglītība**, ko parasti īsteno izglītības apguves procesā, lai palīdzētu izglītojamajiem apgūt pašizziņas prasmes (apzināt savas intereses un spējas), izpētīt iespējas to izmantojumam un pieņemt lēmumu par tālākās izglītības un karjeras virzienu (šīs prasmes mēdz saukt par karjeras vadības pamatprasmēm). Visefektīvāk šīs pamatprasmes apgūstamas integrētā veidā – gan teorijā, gan praktiskās darbībās, mēģinot izprast saikni starp praksi un teoriju, izzinot darba pasaules daudzveidību, iemēģinot dažādus darbu veidus.

Šobrīd jauniešiem grūti izlemēt, ko darīt tālāk, jo darba pasaule ir kaut kas svešs, no kā viņi tiek turēti pa gabalu. Baidāties, vai tikai bērnam un jauniešiem diena nav par garu, bet var taču ņemt piemēru no valstīm, kur ir šāda prakses sistēma. Kāpēc mūsu bērni vairs neko nedrīkst darīt skolas virtuvē, vien ļauts tikai dežurēt? Vecāki iebilst, ka atvases, strādājot virtuvē, kavēs stundas. Taču vai bieži vien nav tā, ka stundas viņi *atsēž*, bet praksē reāli kaut ko iemācītos, tādējādi mēs palīdzētu bērnam sagatavoties dzīvei. Kāpēc mūsu skolēniem vairs nav obligāto darba nedēļu vai vasaras darba iespēju brīvdienų periodā? Kāpēc vecāko klašu audzēkņi nevarētu pastrādāt skolai tuvējos uzņēmumos?

Otrais pakalpojumu veids ir **individuālās karjeras konsultācijas** profesionāla konsultanta vadībā – galvenokārt, lai palīdzētu jauniešiem saprast, kā viņu lēmumu iespējams īstenot. Gadījumos, kad nav bijusi pieejama karjeras izglītība, tad ar šo konsultāciju palīdzību jaunais cilvēks var apgūt karjeras vadības pamatprasmes.

Gan karjeras izglītības, gan individuālo karjeras kon-

sultāciju nodrošināšanā būtisks ir trešais elements – **informācija** par izglītības iespējām, daudzveidīgo profesiju pasauli un darba tirgus aktualitātēm.

Par ko būtu jāvienojas pašvaldībai ar skolu

- Skola nodrošina karjeras vadības pamatprasmju apguvi obligātās izglītības posmā, lai palīdzētu skolēniem izdarīt apzinātu tālākās izglītības un karjeras virziena izvēli atbilstoši katra interesēm un spējām, turpināt tās pilnveidot vidusskolas posmā un paralēli iegūt daudzveidīgu informāciju par darba pasauli.

- Pašvaldība nodrošina individuālo karjeras konsultāciju pieejamību vispārīzglītojošo skolu jauniešiem, lai viņi varētu plānot pieņemto lēmumu īstenošanu. Atsevišķos gadījumos konsultācijas pieejamas arī savu interešu un spēju apzināšanai, tām atbilstošās tālākās izglītības un karjeras virziena izvēlei, profesionālās piemērotības noteikšanai, lēmuma pieņemšanai par turpmāko rīcības plānu, tajā skaitā arī tiem jauniešiem, kas agrīni pametuši izglītību, un tiem, kuri piesakās ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču vērtēšanai.

- Abām pusēm sadarbojoties, tiek īstenoti mērķtiecīgi pasākumi kopā ar vietējiem darba devējiem un profesionālajām asociācijām par profesionālās izglītības popularizēšanu pamatskolu un vidusskolu jauniešu un viņu vecāku vidū, lai panāktu profesionālās izglītības audzēkņu skaita pieaugumu atbilstoši novada un tautsaimniecības vajadzībām.

Karjeras nedēļa

Pagājušajā gadā Latvijā pirmo reizi tika organizēta *Karjeras nedēļa*. Tās pasākumos piecās pilsētās iesaistījās vairāk nekā 100 uzņēmumu un mācību iestādes visā Latvijā, pulcējot ap 9000 skolēnu.

Arī šogad – **no 7. līdz 13. oktobrim** – 11 Latvijas pilsētās – Rīgā, Daugavpilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Liepājā, Rēzeknē, Valmierā, Ventspilī, Cēsīs, Gulbenē un Kuldīgā – norisināsies *Karjeras nedēļa*. To organizē Valsts izglītības attīstības aģentūra Eiropas Komisijas “Euroguidance” tīkla programmas ietvaros sadarbībā ar pašvaldībām un to izglītības pārvaldēm.

Karjeras nedēļas laikā jauniešiem tiek dota iespēja izzināt savas karjeras iespējas, veicināt uzņēmību un motivāciju mācīties un izvēlēties nākamo profesiju un izglītības ceļu atbilstoši savām spējām, interesēm un iespējām, īpaši akcentējot visu līmeņu profesionālās izglītības vērtību un aktualitāti mūsdienās.

Sekojiēt līdz *Karjeras nedēļas* jaunumiem mūsu Facebook lapā, kur publicējam arī resursus un ieteikumus veiksmīgas karjeras plānošanai: www.facebook.com/KarjerasNedela.

JELGAVĀ – GUDRI JAUNIEŠI UN VADĪTĀJI

ZEMGALES REĢIONA
KOMPETENČU ATTĪSTĪBAS CENTRS

Jelgavas pilsēta ir Zemgales plānošanas reģiona nacionālas nozīmes attīstības centrs, kur koncentrējas izglītības, pētniecības un jauninājumu potenciāls. Savukārt sekmīgai pilsētas attīstības programmas īstenošanai nepieciešama atbalsta sistēma, kas nodrošina mūžizglītības pieejamību, aktuālu un kvalitatīvu izglītības pakalpojumu piedāvājumu un konsultatīvo un metodisko atbalstu gan katrai nozarei un attīstāmajai jomai, gan ikvienam indivīdam.

2005. gadā tika apvienots Jelgavas reģionālais Pieaugušo izglītības centrs un Jelgavas Izglītības pārvaldes Metodiski informatīvais centrs. Kopš aizpērnā gada šīs iestādes nosaukums ir **Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs (ZRKAC)**.

Jau vairākus gadus ZRKAC ar Jelgavas pašvaldības atbalstu īsteno vairākas mērķprogrammas un projektus skolu jauniešiem ar mērķi attīstīt viņu zinātkāri, palielināt interesi par tehniskajām un dabaszinātnēm un veidot prasmes radoši risināt tehniskus jautājumus.

“Miniphānomena”

“Miniphānomena” jeb “52 aizraujoši eksperimenti mācību stundām un starpbrīžiem” ir Jelgavas pilsētas pašvaldības finansiāli atbalstīts apmācības metodikas ieviešanas projekts, ko Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs īsteno sadarbībā ar Ziemeļvācijas Metāla un elektroindustrijas uzņēmumu darba devēju apvienības “Nordmetall” fondu Latvijā.

Metodikas mērķis ir iespējami agri attīstīt skolēnu pētnieciskās prasmes un veicināt interesi par dabaszinātnēm. Metodikas būtība ir ļaut skolēniem pašiem darboties, eksperimentēt un rast atbildes, rosinot iztēli, prasmi pētīt un eksperimentēt, veicināt tehniskās domāšanas attīstību. Apmācība paredzēta bērniem no 1. līdz 6. klasei, bet eksperimentu stacijas iesaka izmantot arī fizikas stundās vecāko klašu skolēniem. Katrā skolā, kas iesaistījies projektā, uz divām nedēļām izstāda projekta “Miniphānomena” 52 eksperimentu stacijas, un skolēni var ar tām darbo-

ties. Otrajā izstādes nedēļā skolā rīko *Vecāku dienu*, lai iepazīstinātu viņus ar metodikas ideju un eksperimentu stacijām. Tam seko eksperimentu staciju veidošana skolā.

Šajā mācību gadā “Miniphānomena” izstāde viesojusies 11 Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada skolās. Vairāku skolu pedagogi sadarbībā ar ģimenēm jau izveidojuši eksperimentu stacijas un iedzīvina “Miniphānomena” ideju savā skolā. Aktīvākās skolas sadarbībā ar vecākiem ir Jelgavas 2. pamatskola, Jelgavas 1. speciālā internātpamatskola, Svētes pamatskola un Jelgavas 4. pamatskola. Augusta beigās ZRKAC atkal notiks kursi, kuros mācīsies pedagogi no dažādām Latvijas pilsētām un novadiem ar mērķi apgūt “Miniphānomena” metodiku, lai to ieviestu savās skolās.

Junioru universitāte

Junioru universitāte ir Jelgavas pašvaldības mērķprogramma, kas izveidota spējīgu un talantīgu skolēnu atbalstam. Tiem Jelgavas pilsētas skolu audzēkņiem, kuriem ir labi sasniegumi dabaszinībās un matemātikā, tiek sniegta iespēja apgūt papildu zināšanas un prasmes, lai izkoptu eksakto intelektu, rosinātu interesi un motivāciju pievērsties bioloģijas, ķīmijas, fizikas un matemātikas pastiprinātai apguvei un savlaicīgi sagatavotu skolēnus karjeras izvēlei.

Junioru universitātē tiek piesaistīti mācībaspēki no Lauksaimniecības universitātes, LU Dabaszinātņu un matemātikas izglītības centra un Jelgavas pilsētas skolām. Nodarbības notiek divreiz mēnesī sestdienās Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrā.

Pirmā Junioru universitātes nodarbība notika pagājušā gada februārī, un uz to pulcējās piekto un astoto klašu skolēni ar labiem sasniegumiem matemātikā un dabaszinātnēs. Septembrī mācības Junioru universitātē uzsāka 104 skolēni no Jelgavas pilsētas skolu 5., 6.,

8. un 9. klasēm. Gada garumā katrai grupai notikušas 14 nodarbības, tajā skaitā izbraukuma nodarbības uz bērnu zinātnes centru Z(in)oo Cēsīs un "Latvenergo" energoefektivitātes centru Jūrmalā.

Pagājušā gada augustā Svētes pamatskolā notika Junioru universitātes vasaras sesija. Tā bija lieliska iespēja skolēniem piedalīties interesantās nodarbībās, pētīt un atklāt, sadarboties un diskutēt, pilnveidot savas zināšanas un prasmes matemātikā, ķīmijā, fizikā, bioloģijā. Junioru universitātes dalībnieki uzrādījuši labus rezultātus Jelgavas pilsētas mācību priekšmetu olimpiādēs, Latvijas matemātikas komandu olimpiādē "Atvērtā kopa" un starptautiskajā dabaszinātņu olimpiādē "EUSO 2013" Luksemburgā.

Pēc skolēnu un vecāku lūguma arī šovasar no 12. līdz 16. augustam Svētes pamatskolā tiks rīkota Junioru universitātes vasaras mācību un atpūtas nometne "Vasaras sesija 2013".

IT akadēmija

Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs sadarbībā ar "Microsoft Latvija" piedāvā vidusskolas vecāko klašu skolēniem apmeklēt IT akadēmijas nodarbības, lai padziļināti apgūtu *Microsoft Office* programmas un kļūtu par profesionāli *Microsoft Office* lietošanā. "Microsoft Office Specialist" sertifikāts palīdzēs jauniešiem ne tikai paaugstināt darba efektivitāti, strādājot ar *Microsoft* programmām, bet būs arī būtisks ieguldījums nākotnes karjeras veidošanā. Jelgavas pilsētas pašvaldība ir pirmā Latvijā, kur šāda iespēja ar pašvaldības atbalstu tiek piedāvāta vidusskolēniem.

Intereses rosināšana par metālapstrādes nozari

Lai rosinātu jauniešus pievērsties eksaktajām zinātnēm un domāt par darbu metālapstrādes nozares uzņēmumos, ZRKAC organizē pasākumus, kuros jauniešiem iespējams aktīvi darboties, rosinot domāšanu un saskatot metālapstrādes pievilcību. Viens no piemēriem ir Metāla svētki, kas jau tradicionāli tiek rīkoti septembrī un kuros bērniem un jauniešiem iespējams ne tikai skatīties, kā darbojas nozares profesionāļi, bet arī pašiem pamēģināt metināt, izkalt monētu vai iesaistīties aktivitātēs, kas jauniešos rada interesi un priekšstatu par inženierzinātņu nozari.

Mācību gada laikā ZRKAC Metālapstrādes mācību parks piedāvā interaktīvas ekskursijas skolu jauniešiem un vecākiem, iepazīstinot ar modernākajām metālapstrādes iekārtām un karjeras veidošanas iespējām nozarē. ZRKAC Metālapstrādes mācību parkā praktiskās iemaņas apgūst arī Jelgavas Amatu vidusskolas audzēkņi un Latvijas Lauksaimniecības universitātes Tehniskās fakultātes studenti.

Arī Jelgavas 1. ģimnāzijas vecāko klašu skolēniem ir iespēja mācīties CNC programmēšanu, kā arī iegūt metinātāja kvalifikācijas apliecību (vidusskolēni pēc stundām vispārīzglītojošajā skolā apmeklē nodarbības ZRKAC, kur apgūst prasmes darbā ar CNC darbgaldiem vai arī metināšanā). Jaunieši savas prasmes apliecinājuši, piedaloties profesionālo izglītības

iestāžu audzēkņu konkursā "Jaunais profesionālis" un iegūstot godalgotas vietas.

Jauniešu atbalsta grupa "Jaunie līderi"

Jau septīto gadu ZRKAC darbojas jauniešu atbalsta grupa "Jaunie līderi", kas apvieno Jelgavas pilsētas skolu jauniešus, kuri vēlas sevi pilnveidot un attīstīt organizatora un vadītāja prasmes. Galvenais mērķis ir ļaut skolēniem izpausties, radot viņos interesi uzņemties iniciatīvu un mācīties veidot pasākumus, kas būtu interesanti gan pašiem pasākumu organizētājiem, gan dalībniekiem. Galvenie grupas darbības principi – brīvprātība un draudzīgs atbalsts ideju īstenošanai. Programma attīsta dzīves prasmes, piemēram, spēju risināt problēmas, neparedzētas situācijas un konfliktus, kritiski vērtēt un pieņemt lēmumus u.c., kā arī dod iespēju katram individuāli sevi pilnveidot un pierādīt. Jaunieši organizējuši sporta dienas Jelgavas pilsētas skolotājiem, karjeras izglītības pasākumus vienaudžiem, labdarības pasākumus bērniem ar ģipa-

šām vajadzībām, piedalījušies jauniešu forumu un konferenču rīkošanā Jelgavas pilsētā.

Skolēnu pētniecisko darbu konkurss "Izzini Jelgavu"

Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs sadarbībā ar Jelgavas pilsētas domi un Jelgavas pilsētas Izglītības pārvaldi organizē Jelgavas pilsētas skolēnu pētniecisko darbu konkursu "Izzini Jelgavu". Šajā konkursā 5.-12. klašu skolēni pēta pilsētas vēsturi un izsaka priekšlikumus pilsētas attīstībai. Konkursa darbu izstrādes gaitā skolēni var saņemt padomus un konsultēties ar Jelgavas pašvaldības iestāžu un uzņēmumu speciālistiem.

ZRKAC ilggadējā darba pieredze ļauj secināt, ka pieaugušo izglītības centru darbības satura daudzveidību un intensitāti nosaka to dibinātājs – pašvaldība. Tas nozīmē, ka centru kvalitatīva darbība iespējama tikai tad, ja ir vietvaras atbalsts un profesionāli kadri. Šo priekšnosacījumu rezultātā Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrs kļuvis nozīmīgs pilsētas un reģiona attīstības instruments.

Sagatavojuši **Sarmīte Viksna, Skaidrīte Bukbārde, Sanita Šabanska, Antra Škinča un Māris Ernstsons.**

Teorija ir un paliek "pelēka". Turpinot šķetināt jauniešu problēmas Latvijas pašvaldībās, dodam vārdu četrus Latvijas novadu jaunatnes darba speciālistiem no Kurzemes, Latgales, Vidzemes un Zemgales. Varbūt viņu zaļojošā "dzīveskoka" pieredze un padomi kļūs par impulsu jauniešu dzīves uzjundīšanai arī citur. Tur, kur pagaidām jaunieši mulsi nogaida "ierakumos".

VIENI NO CELMLAUŽIEM

Ieva Cilite,
Talsu novada Bērnu un
jauniešu centra
jaunatnes lietu
speciāliste

Talsu novads ir viens no pieredzes bagātākajiem, jo aktīvs jaunatnes darbs Talsu pusē noris jau kopš 1996. gada. Talsu novada pašvaldība 2010. gadā saņēmusi Izglītības un zinātnes ministrijas balvu "Darbs ar jaunatni" nominācijā "Tradīcijām bagātākā pašvaldība", savukārt Talsu novada Bērnu un jauniešu centra direktore Doloresa Lepere ir 2012. gada balvas "Pieredzes bagātākais jaunatnes darbinieks" ieguvēja.

Vēsture. Jaunatnes darbs Talsu novadā aizsākās 1996. gadā, kad Doloresa Lepere ierosināja paplašināt tābrīža ārpuskolas darba centra funkcijas, iekļaujot tajā darbu ar jauniešiem. Radās **Bērnu un jauniešu centrs** (BJC). Tajā laikā skolās sāka darboties pirmās skolēnu pašpārvaldes un tika izveidota Talsu rajona jauniešu reģionālā dome ar neparastu nosaukumu – "TRSPUJKA" (Talsu rajona skolēnu pašpārvalžu un jauniešu organizāciju apvienība). Aizgūstot jaunatnes darba idejas no Vācijas, 1998. gadā D. Lepere uzaicināja sadarboties to institūciju vadītājus, kuru ikdienas darbs ir saistīts ar jauniešiem. Piesaistot jauniešu domes pārstāvjus, izveidoja **Talsu rajona Jaunatnes lietu konsultatīvo padomi** (JLKP). Pašvaldības izveidotā padomdevēja institūcija joprojām analizē un izstrādā priekšlikumus

jaunatnes politikas un stratēģijas veidošanai un īstenošanai. Pēc 2009. gada, mainoties Talsu rajona robežām, padome turpina koordinēt jauniešu darbu Talsu novadā. Savukārt jauniešu apvienība "TRSPUJKA" tika pārveidota par Talsu, Mērsraga, Rojas un Dundagas novada skolēnu pašpārvalžu un jauniešu organizāciju apvienību "TAS.ES". Šobrīd "TAS.ES" apvieno 20 skolēnu pašpārvaldes, astoņus jauniešu centrus, divus brīvā laika centrus, četras jauniešu nevalstiskās organizācijas, vienu jauniešu politisko organizāciju un brīvprātīgos jauniešus.

Padomes pamatuzdevumi:

- nodrošināt starpnozaru sadarbību;
- noteikt jaunatnes politikas prioritātes;
- apkopot un analizēt informāciju par novada jauniešu problēmām, vajadzībām un interesēm;
- izstrādāt priekšlikumus jaunatnes darba īstenošanai pašvaldībā.

Padomes pamatuzdevumi:

- nodrošināt starpnozaru sadarbību;
- noteikt jaunatnes politikas prioritātes;
- apkopot un analizēt informāciju par novada jauniešu problēmām, vajadzībām un interesēm;
- izstrādāt priekšlikumus jaunatnes darba īstenošanai pašvaldībā.

Talsu novadā izstrādāta jau **otrā jaunatnes politikas stratēģija**, kas balstās uz septiņām jomām: līdzdalību, informētību, infrastruktūru, neformālo un interešu izglītību, veselību un drošību, brīvo laiku un nodarbinātību. Katram gadam noteikta prioritāte jaunatnes lietās, piemēram, **2013. gada prioritāte ir veselība, drošība un draudzīga vide.**

Starpnozaru sadarbības princips. Drīz pēc JLKP izveidošanas notika arī **pirmais jauniešu forums**, kas kļuvis par tradīciju un notiek reizi divos gados. Par tradīciju tapusi arī vietējo jauniešu un padomes kopīgi rīkotā **jauniešu diena "Kopā esam, darām, varam!"**, kurā šogad piedalījās 27 jauniešu organizācijas un skolēnu pašpārvaldes no visas Latvijas. Šajā dienā jauniešiem ir iespēja prezentēt savu organizāciju, iepazīt citu pieredzi, kopīgi domāt un darboties, bet pēc tam līdz pusnaktij atpūsties labas mūzikas pavadījumā bez alkohola un citām apreibinošām vielām. Par jauniešu drošību rūpējas konsultatīvajā padomē iesaistītie Valsts policijas darbinieki. Jauniešu dienā noslēdzas konkurss "Labākā jauniešu organizācija" un jauno vokālistu konkurss "Nots".

Mūsu jaunieši atsaucīgi iesaistās dažādās **akcijās.**

- "Rūķi pār novadiem" – jaunieši vāc ziedojumus (saldumus, rotaļlietas, bilžu grāmatas) skolās un

organizācijās, Bērnu un jauniešu centrā dāvanīņas sasaiņo un kā īsti rūķi kopā ar Sociālā dienesta darbiniekiem dodas ciemos pie maznodrošināto vai daudz bērnu ģimeņu bērniem.

- “Sveiciens Latvijai” – pirmsskolas izglītības iestāžu bērniem aicina veidot kartītes, ko pirms 18. novembra jaunieši dāvina nejausi sastaptiem garāmgājējiem.
- Vēl pirms “Paaudžu sadarbības gada” Talsu novada BJC jaunieši plānoja kopīgus pasākumus ar novada senioru biedrību – tie bija gan danču vakari,

gan sporta spēles. Pērn kopā ar Talsu pensionāru biedrību rudenī nomainīts audums BJC zāles 50 krēsliem, bet maijā senioriem tika demonstrētas jauniešu veidotas īsfilmās par viņu dzīvi.

Jaunieši papildina zināšanas. Katru mēnesi visu organizāciju un skolēnu pašpārvalžu pārstāvji tiek Talsu novada BJC izglītojošos semināros, kuru tēmas izvēlas paši jaunieši. Tradicionāli augustā katru gadu notiek Talsu, Rojas, Dundagas un Mērsraga jauniešu “Vasaras akadēmija”, kur visi kopā izstrādā darbības plānu jaunajam mācību gadam un gatavo nākamos līderus, apgūstot tādas zināšanas, kas katram paver iespējas kļūt par līderi.

Sasaiste ar interešu izglītību. BJC mudina jauniešus līdzdarboties un galvenais – darboties pašiem. Interese izglītībā nav vis formāls ķeksītis, bet iespēja jauniešiem izveidot domubiedru grupas un īstenot savas idejas. Tā, piemēram, jauniešiem rodas ideja sarīkot novada talantu konkursu. Interese izglītības pedagogs palīdz darba grupā izstrādāt plānu, kas nepieciešams šāda konkursa norisei – reklāma, telpas, scenārija veidošana, programmas vadītāju sagatavošana, balvas, tehniskā darba darītāji. Citreiz rodas vēlme izveidot savas organizācijas krūzītes, un tad talkā nāk keramikas pulciņa pedagogs.

Brīvprātīgie. Jaunatnes darbā būtiski ir parādīt neformālās izglītības iespējas, lai motivētu jauniešus brīvprātīgajam darbam un nākotnes profesijai. Talsu novada BJC ir arī Eiropas brīvprātīgā darba koordinējošā un nosūtītājorganizācija. Par tradīciju kļuvis **brīvprātīgo godināšanas pasākums** Starptautiskajā brīvprātīgo dienā – 5. decembrī. Svinīgā pasākumā tiek godināti gan iedzīvotāji, kas aktīvi darbojušies

dažādās nevalstiskajās organizācijās, gan jaunieši, kas brīvprātīgajā darbā gada laikā nostrādājuši vismaz 60 stundas. Pieci jaunieši, kuri nostrādājuši vislielāko stundu skaitu, saņem balvu “Gada brīvprātīgais”.

Informācija. Ar bērnu un jauniešu centra un jauniešu apvienības “Tas.Es.” aktivitātēm regulāri var iepazīties interneta mājaslapās www.talsubjc un www.tases.jimdo.com, informācija atrodama arī populārajos sociālajos tīklos: draugiem.lv, facebook.com, twitter.com.

Skats nākotnē. Šoruden Latvijas–Šveices sadarbības programmas ietvaros plānots uz esošās Talsu novada BJC bāzes atvērt **jaunatnes iniciatīvu centru**, kas jauniešiem paver jaunas iespējas darboties. Iniciatīvu centrā būs iespēja organizēt diennakts seminārus, un centrā būs lifts, lai varētu piedalīties arī cilvēki ar kustību traucējumiem.

“Svarīgi ir zināt, ko gribi sasniegt, precīzi izplānot un meklēt jaunas iespējas, kā jauniešiem aktīvi darboties,” panākumu formulu atklāj Talsu novada Bērnu un jauniešu centra direktore Doloresa Lepere.

ES PIEDALOS!

... divi vārdi, kas aizsāk lielisku pieredzi

Inga Zvaigzne-Sņikere,
Līvānu Bērnu un
jauniešu centra
jaunatnes lietu
speciāliste

Šis citāts no starptautiskās kustības "Loesje" idejām visspilgtāk raksturo Līvānu novada pašvaldības jaunatnes politikas būtību. Tā ir mūsu pamatrecepte, kā iemācīties kaut ko jaunu, kā pilnveidoties un augt. Un tieši to mēs piedāvājam saviem jauniešiem – iespēju piedalīties!

Kā viss sākās...

Papildus skolas ārpusstundu darbam un interešu izglītībai neformāls darbs ar jaunatni Līvānu pašvaldībā aizsākās 2000. gadā, kad tika izveidots **bērnu un jauniešu konsultatīvais centrs "Paspārne"**, kas sākumā veica preventīvo darbu jauniešu veselības un atkarību jautājumos.

Pamazām uz centra bāzes izveidojās **biedrība "Sava kabata"**, kas arvien vairāk izmantoja tās metodes un tādu darbu ar jaunatni, kāds tas ir šobrīd.

Vienlaikus turpinājās meklējumi, kā šo pašvaldības funkciju realizēt pēc iespējas veiksmīgāk un kvalitatīvāk. 2008. gadā tika izveidota jaunatnes lietu konsultanta štata vieta arī interešu izglītības iestādē – **Līvānu Bērnu un jauniešu centrā** (BJC), kur paralēli pulciņu darbam arvien aktīvāk tiek ieviesta neformālā izglītība un atbalstītas jauniešu iniciatīvas.

Šobrīd novadā ir viens jaunatnes lietu speciālists, jaunatnes darbu koordinē Līvānu BJC.

Mums patīk un mēs darām...

Arta, 19 gadi: – Darbojoties jauniešu centrā, esmu iemācījies tiešām daudz, sākot ar spēju izskaidrot savas idejas, kā arī nebaidīties par tām stāstīt citiem, līdz savu ieceru īstenošanai.

Jaunatnes darbā nekad nav garlaicīgi, mēs varam darīt to, kas mums pašiem patīk! Varam būt radoši, sportiski, zinoši, drosmīgi, azartiski, muzikāli, analizējoši, dabu mīloši, pieredzes bagāti... – kā vien sirds vēlas un budžets ļauj. Mūsu **iemīļotākie pasākumi** ir saistīti ar tūrismu, ekspedīcijām, veloorientēšanos

un netradicionāliem sportiskiem uzdevumiem, jo tad var pabūt svaigā gaisā, pabaidīties tumsā un izaicināt sevi dažādos pārbaudījumos. Spilgtākais pagājušā gada rudens pasākums ir šķēršļu trase "SuperDublis", kam ideju smēlāties no "Cinevillā" organizētā *Stipro skrējiena*. Pielāgojām to savām iespējām un – aiziet! Pavasarī ir nakts orientēšanās mežā, vasarā cenšamies aiziet kādā pārgājienā vai aizbraukt uz Augsto virvju parku Jaunmārupē, kur var ne tikai aktīvi atpūsties, bet arī saliedēties kā komanda. Citreiz aizbraucam izlēkt ar izpletņiem vai palaivot pa Daugavas lokiem. Tie ir piedzīvojumi, kas ilgi paliek prātā. Līvānu BJC izveidots arī resursu punkts, kurā bez maksas pieejams tūrisma un alpinisma inventārs, bumbas un hronometri, pat trīs akustiskās ģitāras!

Radošo projektu grupā esam organizējuši foto, video, dīdžeju, dejas, ritma darbnīcas un ēnu teātra apmācības. Galvenokārt mācāmies caur pieredzi, darbu grupās, cits no cita. Kā apmācību vadītājus labprāt piesaistām citu novadu jaunatnes darbiniekus vai konkrētās jomas meistarus. Tiem ne vienmēr ir jābūt pieaugušajiem, arī savu dzīves un pieredzes skolu izgājuši jaunieši lieliski prot iemācīt vienaudžiem dažādas lietas, piemēram, spēlēt ģitāru vai veidot video.

Pilsētas svētkos organizējam **brīvdabas fotoizstādi**, kurā darbu autori ir jaunieši. Šo izstādi izgaismo pašu

gatavotas gaismas virtenes, tumsā radot interesantas gaismas spēles starp kokiem un fotogrāfijām.

Lai jaunieši būtu zinoši, organizējam arī dažādus **informatīvos pasākumus**. Tā, piemēram, šogad Līvānu novada domes Plānošanas un attīstības daļas speciālisti pastāstīja mums par tuvākās nākotnes projektiem novadā. Reizi gadā cenšamies aizbraukt pieredzes apmaiņā – pērn bijām Alūksnē, Gulbenē, Madonā, Ilūkstē un Dagdā, šogad plānojam "aizlaist" uz Zemgales un Kurzemes pusi. Nupat esam sākuši veidot Līvānu jauniešu TV, lai varētu saistošā veidā pastāstīt par aktuāliem jautājumiem novadā.

Par brīvprātīgo darbu...

Ši ir tā joma, bez kuras jaunatnes darbs Līvānu novadā ritētu ar krietni vien mazākiem apgriezieniem, jo nav iedomājams pasākums, kurā neiesaistītos un savu darbu neiegundītu jaunieši. Mēs tiekamies katru nedēļu, lai kaltu plānus tuvākā laika pasākumiem, sadalītu pienākumus, gatavotos un vēlāk arī izvērtētu, kas izdevās un ko nākamreiz vajadzētu uzlabot.

Jaunieši iesaistās ne tikai Līvānu BJC, bet arī citu pašvaldības iestāžu organizētajos pasākumos – apskaņo, izplata afišas, bibliotēkā vada senioriem datorapmācības, reģistrē dalībniekus, fotografē vai filmē, veic tiesnešu pienākumus vai dežūras kontrolpunktos u.tml.

Lai varētu vienkāršāk organizēt brīvprātīgo darbu (BD) Līvānu novadā, izstrādātas **“Jauniešu brīvprātīgā darba pieredzes apliecināšanas vadlīnijas”**. Tās nosaka, ka jaunieši ar brīvprātīgā darba organizētāju var slēgt vienošanos par savu brīvprātīgošanu un jaunieša nostrādātās stundas var tikt uzskaitītas, turklāt, strādājot vairākās iestādēs vai organizācijās, brīvprātīgā darba stundas summējas **speciālā grāmatiņā “Manas brīvprātīgā darba stundas”**. Par brīvprātīgā darba veikšanu jaunieši saņem Līvānu novada domes priekšsēdētāja parakstītu apliecinājumu: bronzas līmeņa apliecinājums – ne mazāk kā 50 brīvprātīgā darba stundas, sudraba – līdz 100 stundām, zelta – ne mazāk kā 150 stundas.

Šogad augsim...

Šāgada lielais notikums ir **Līvānu Multifunkcionālā jaunatnes iniciatīvu centra būvniecība**, kas notiek ar ES finansējumu un pašvaldības līdzfinansējumu. Centrs nebūs liels, taču pavērs iespējas paplašināt jaunatnes darba aktivitātes. Jauniešiem būs pieejamas labiekārtotas telpas un inventārs lietderīga brīvā laika pavadīšanai, apkārtne būs dažādi sporta laukumi. Centru plānots pabeigt līdz gada beigām, bet jau tagad jaunieši lauza galvu par nosaukumu, logo un tīkamāko interjeru.

Šogad tiks īstenoti vairāki ne tik vērienīgi **projekti**, kuru mērķauditorija ir jaunieši:

- IZM finansēts projekts “Lec pāri debess malai!”, kura laikā veidosim jauniešu mājaslapu, brauksim divu dienu pieredzes apmaiņā uz citiem jauniešu centriem Latvijā, organizēsim jauniešu domi un dosimies nedēļu garā ekspedīcijā pa mūsu novadu;
- jauniešu iniciatīvas grupa “Puzle” programmas “Jaunatne darbībā” ietvaros realizē projektu, kura apmācības un aktivitātes vairāk domātas pagastu jauniešiem;
- Līvānu novada pašvaldības mazo grantu projektu konkursā apstiprinājumu projektam guvuši jaunieši, kas vēlas saņemt un labiekārtot smilšu volejbola laukumu un atpūtas vietu pie Daugavas.

Tiem, kas tikko sāk...

Izglītības un zinātnes ministrija izstrādājusi vērtēšanas kritērijus, kas ļoti palīdz saprast konkrētās pašvaldības

stiprās un vājās puses, apzināt pašreizējās iespējas un pieejamos resursus, kā arī tos cilvēkus, kuri konkrētā jād pašvaldībā reāli veic darbu ar jaunatni.

Tāpat svarīgi izzināt pašu jauniešu viedokli, ko viņi domā, ko gribētu darīt un kas ir nepieciešams, un te, protams, lieti noder dažādas aptaujas. Galvenais – saprast, kas ir tie jautājumi, pie kuriem tuvāko gadu laikā nepieciešams piestrādāt.

Balstoties uz vērtēšanas kritēriju rezultātiem, vienkāršāk sagatavot pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānu, kas nu jau ir neatņemams un svarīgs dokuments katrā pašvaldībā.

Ļoti liela nozīme ir starpnozaru speciālistu sadarbībai, kas veicina daudzpusīgas jaunatnes politikas attīstību novadā, jo jauniešiem aktuāli ir dažādi jautājumi.

Ar sirdi...

Laura, 17 gadi: – Jaunatnes darbiniekam ir jābūt kā draugam, sirdī jaunam un trakulīgam.

Lauma, 22 gadi: – Manuprāt, labam jaunatnes darbiniekam ir jābūt vai nu jauniešim, vai jauniešim ir jābūt viņā iekšā. Svarīgi nebaidīties pārkāpt robežas un sabiedrības normas, lai radītu ar jauniešiem kopā kaut ko pilnīgi jaunu un nebijušu.

Būt par jaunatnes darbinieku var cilvēks, kam sirds ir īstajā vietā un acis vaļā. Šeit viss nāk un iet, un mainās... darbu nevar veikt ar 90% atdevi, ir vajadzīgi visi 100% un vēl vairāk. Jaunieši ir tieši – vai nu viņi tevi pieņem, vai vari meklēt citu darbu. Tāpēc man viņi patīk, jo neļauj atslābt. Te nav vienas receptes, galvenais ir ieklausīties savos jauniešos – viņi vislabāk zina, ko viņiem vajag. Atliek palīdzēt to realizēt vai piedāvāt attiecīgās iespējas. Šis darbs ļauj ne tikai jauniešiem, bet arī tev pašam izmēģināt daudz jaunu lietu. Nākamais gads nekad nav tāds pats kā iepriekšējais. Un pašam ir jāaug līdzī! Tāpēc saku paldies visiem tiem treneriem un vadītājiem, kuru apmācībās esmu piedalījies – allaž līdzī aizvedu kādu jaunu. Paldies arī visiem maniem kolēģiem Latvijā, jo tā pieredze, ko gūstu no citiem, nav nevienā grāmatā izlasāma! Šādas tikšanās ir kā sirds maize – tās iedvesmo radīt, darīt un neiesīkstēt.

LABISBABIS – GULBENĒ VISS KĀRTĪBĀ!

Liene Dembovska,
Gulbenes novada
jaunatnes lietu speciāliste

Sistēma

* 2005. gadā Gulbenes jaunieši uzsāka diskusijas ar pašvaldību par to, kā turpmāk organizēt šo darbu. Tā paša gada nogalē tika dibināts pirmais **jauniešu iniciatīvas centrs**, kas praktiski sāka darboties 2006. gada pavasarī, kad toreizējā Gulbenes pilsētas domē darbu uzsāka jaunatnes darbinieks. Rudenī tika atvērta **jauniešu centrs "Bāze"**.

* 2009. gadā pēc pašvaldību reformas izveidojās Gulbenes novads, un darbs ar jaunatni tika izvērsti arī ārpus Gulbenes pilsētas. 2009. gadā (turklāt tas bija lielākais krīzes gads!) arī pēc vietējo jauniešu iniciatīvas un aktīvas darbošanās tika atvērti vēl divi jauniešu centri – **"Pulss" Lejasciema** un **"B.u.M.s." Rankas pagastā** (sākotnēji ar vienu štata vietu, bet kopš pērnā gada janvāra Lejasciemā un kopš šāgada aprīļa Rankā strādā divi darbinieki).

* Darbam ar jauniešiem ejot plašumā, arvien vairāk atklājās nepieciešamība pēc atsevišķa speciālista. Diskutējot ar aktivāko jauniešu organizāciju pārstāvjiem, 2010. gada 1. septembrī Gulbenes novada domē tika izveidota jaunatnes lietu speciālista štata vieta.

* 2012. gadā vēl divos pagastos izveidotas jauniešu brīvā laika pavadīšanas telpas – Stradu pagasta Stāķos un Beļavas pagasta Ozolkalnā.

Būtiski uzsvērt, ka darbā ar jaunatni mūsu novadā tiek izmantota tikai neformālā izglītība. Tas nozīmē, ka aktivitātēm vai nodarbībām **netiek piesaistīti algoti skolotāji**, bet viss pamatā balstās uz jauniešu brīvprātīgo darbu un pašu iniciatīvām. Citos novados šī joma cieši savijusies ar interešu izglītību, bet Gulbenes novadā interešu izglītība ir skolu pārziņā.

Jaunatnes politika

2010. gada nogalē tika uzsākts darbs pie **pašvaldības jaunatnes politikas stratēģijas** izstrādes, iesaistot šajā procesā visus jaunatnes darbiniekus, novada jauniešu biedrību, jauniešu iniciatīvu grupu un skolu pašpārvalžu pārstāvjus. Gulbenes novada jaunatnes politikas stratēģijas 2011.–2017. gadam gala redakcija,

ņemot vērā visus sabiedriskās apspriešanas rezultātus, tika apstiprināta 2011. gada aprīļa domes sēdē. Turklāt jaunatnes politikas stratēģijas izstrāde notika arī paralēli un saskaņā ar Gulbenes novada integrētās attīstības programmu 2011.–2017. gadam. Tā darbs ar jaunatni tiek mērķtiecīgi un loģiski ietverts arī novada "lielajos" dokumentos.

Jaunatnes politikas stratēģiju apspriež katru gadu pirms jauna budžeta pieteikuma sagatavošanas. Tiek izvērtētas jauniešu vajadzības, gan diskutējot ar skolēnu pašpārvaldēm, gan aptaujājot biedrību līderus. Budžetu veido, sekojot stratēģijā plānotajām aktivitātēm un izvirzot ikgadējās prioritātes (tās nosakot, ņem vērā arī starptautisko tematisko gadu jomas, piemēram, 2011. – brīvprātīgā darba gads, 2012. – starppaaudžu sadarbības gads, 2013. – Eiropas Pilsoņu gads).

Lepojamies, ka 2012. gada nogalē Izglītības un zinātnes ministrija mūsu pašvaldībai piešķīra balvu "Darbs ar jaunatni" kategorijā "Darba ar jaunatni tradīcijām bagātākā pašvaldība", novērtējot to, kas vairāku gadu garumā sasniegts. Protams, tas nenozīmē, ka tagad varam ieslīgt pašapmierinātībā. Gluži otrādi, jo visu laiku ir, kur attīstīties un ko pilnveidot, uzņemties arvien lielākus izaicinājumus, ko arī cenšamies darīt.

Finanses un projekti

Budžetu darbam ar jaunatni veido visu jauniešu centru finansējums, kā arī atsevišķs finansējums novada domē, kas vairāk paredzēts visa novada mēroga aktivitātēm, atbalsta sistēmas stiprināšanai, projektu līdzfinansējumiem u.tml.

Reizi gadā tiek īstenots **novada jauniešu iniciatīvu konkurss**, kur savu ideju realizācijai jauniešiem iespējams iegūt 100% novada domes atbalstu.

Būtisks finansējuma avots jau kopš 2005. gada ir dažādi **nacionālo un ES programmu projekti**. Tos īsteno gan novada dome, gan visi jauniešu centri, turklāt daļa notiek sadarbībā ar jauniešu biedrībām. Tā, piemēram, 2012. gada vasarā novada dome un jauniešu klubs "Dēms" īstenoja grupu brīvprātīgā darba

projektu "Kilograms piederības", jauniešu centros "Bāze", "Pulss" un "B.u.M.s." regulāri uzņem ilgtermiņa ārzemju brīvprātīgos programmas "Jaunatne darbībā" ietvaros. Notikuši arī starptautiski jauniešu apmaiņas projekti.

Pagājušajā gadā Gulbenes novada jauniešu centrs "Bāze" tika atklāts jau kā **multifunkcionāls centrs**, realizējot Latvijas-Šveices sadarbības programmas projektu, kurā tika ieguldīts arī pašvaldības līdzfinansējums.

Informēšana

2008. gadā tika izveidota interneta mājaslapa novada jauniešiem www.labisbabis.lv. Skaņīgais nosaukums radās no reiz populāra vietējo jauniešu teiciena, kas nozīmē "viss kārtībā!".

Tajā pārskatāmi publicējam informāciju par jauniešu iespējām, grupējot to pa aktivitātēm mūsu novadā, Latvijā un arī starptautiskā mērogā.

Te ievietojam arī atskatu uz jau notikušiem pasākumiem, lai ieinteresētu iesaistīties malāstāvētājus.

Mājaslapā iekļauta arī dažāda informatīva un praktiska informācija, piemēram, visu jaunatnes darbinieku un aktīvo jauniešu organizāciju kontaktinformācija.

Atsevišķa sadaļa veltīta brīvprātīgajam darbam.

Mājaslapai ir izveidots arī savs twitter konts, kas tiek aktīvi lietots. Tvīto arī JC "Bāze" un JIC "B.u.M.s.".

JC "Pulss" ir sava Facebook lapa, un JC "Bāze" ir sava lapa www.draugiem.lv.

Pašvaldības laikrakstā "Gulbenes Novada Ziņas" atsevišķa lappuse atvēlēta jauniešu tematikai.

Aktivitātes

Šogad jau astoto gadu notika jauniešu anketēšana un balvu pasniegšanas ceremonija "**Gada atsitiens**". Pasākums ir jauniešu biedrības attīstīta ideja, ko rīko dome sadarbībā ar jauniešu centriem. Pasākuma kvalitāte un informācijas saturs ar katru gadu tiek uzlabots, piemēram, šogad izstrādāti atsevišķi noteikumi nominantu vērtēšanai un apbalvošanai, lai nodrošinātu maksimālu vienlīdzību visu pagastu jauniešu izvirzītajiem kandidātiem.

Jau vairākus gadus pilsētas svētku ietvaros jūlija pēdējā piektdienā notiek **Jauniešu diena** – katru gadu nedaudz citādākās krāsās un tematikā. Bijusi gan

sporta diena, talantu konkurss, hip-hop stila aktivitātes, gan zaļā dzīvesveida tematika. Šāgada pasākuma devīze – "Pierastas vietas, lietas un cilvēki citā gaismā". Par tradicionāliem uzskatāmi arī **Gulbenes novada svētki** – šogad tie būs jau trešie un katru gadu citā pārvaldē. Atsevišķs "izdarību" laukums vienmēr veltīts jauniešiem.

Novadā regulāri tiek rīkotas **diskusijas ar jauniešiem**, tajā skaitā skolu pašpārvaldēm. Ik mēnesi vidusskolu prezidenti tiek ar novada domes priekšsēdētāju, trīsreiz gadā tiek rīkotas lielās skolu pašpārvalžu tikšanās. Jauniešu centrā "Bāze" par tradīciju kļuvis Improvizācijas teātris, kas jau sešus gadus nemainīgi notiek katrā mēneša pirmajā sestdienā un vienmēr pulcē pilnu skatītāju zāli. Tāpat vairākus gadus sadarbībā ar Gulbenes bibliotēku 9. maijā tiek atzīmēta Eiropas diena.

Novada pašvaldība kā līdzdalības formu atbalsta arī **jauniešu brīvprātīgo darbu**. Novadā jau vairākus gadus izstrādāta un sekmīgi darbojas **īpaša sertificēšanas sistēma** (ieteikumi un visi ar to saistītie dokumentu paraugi ir brīvi pieejami arī citiem interesentiem, jo publicēti www.labisbabis.lv), piešķirot šim darbam pievienoto vērtību. Sertifikātus par nostrādātām minimuma 60 stundām izsniedz gan JC "Bāze", gan – kopš aizvadītā rudens – arī novada domes vārdā. Pašlaik novada domes sertifikātu saņēmuši desmit, bet JC "Bāze" sertifikātus – astoņi jaunieši.

Atsevišķu apjomīgāku projektu un aktivitāšu īstenošanai Gulbenes novada dome sadarbojusies ar vairākām novada jauniešu biedrībām. Ar atsevišķām tikušī slēgti arī līgumi, lai gan pārsvarā šī sadarbība notikusi gluži pašsaprotami, mutiski vienojoties. Tā, piemēram, noslēgta vienošanās ar biedrību "Jauniešu klubs "Dēms"" par jauniešu līdzdalības projekta "Skaties tālāk!" organizēšanu. Novada dome arī sadarbojas ar Vidzemes biznesa un inovāciju inkubatoru, atbalstot potenciālo jauno uzņēmēju apmācības, seminārus un citas tamlīdzīgas aktivitātes.

Jaunumi

* Kopš pavasara jaunatnes darbinieks strādā Lizuma pagastā, bet otrs darbinieks pieņemts Rankas JIC "B.u.M.s.". Par to prieks, jo mūsu pulciņš aug – novadā strādā desmit jaunatnes darbinieku.

* Vasarā jauniešu centros īstenošim divus starptautiskus jauniešu apmaiņas projektus.

* Septembrī ceram arī uz jaunu Eiropas brīvprātīgo ierašanos. Piecas novada iestādes izturējušas Eiropas brīvprātīgā darba akreditācijas procesu.

* Šogad pirmo reizi izsludināts projektu konkurss "Atbalsts jauniešiem uzņēmējdarbības uzsākšanai" – divi jaunieši konkrēta biznesa uzsākšanai varēs iegūt pašvaldības finansējumu līdz 2000 latiem.

* Vasarā īstenošim deviņus jauniešu iniciatīvu konkursā atbalstītos projektus.

* 26. jūlijs – Jauniešu diena Gulbenē.

* No 7. līdz 11. oktobrim novadā notiks jauniešu *Karjeras nedēļa*.

Par visu aktuālo vairāk: www.labisbabis.lv.

JAUNIEŠI "PIESPRAUŽAS PAŠVALDĪBAI"

Inita Neimane,
Dobeles Jaunatnes
iniciatīvu un veselības
centra jaunatnes lietu
speciāliste,
un **Aivis Majors**,
Dobeles Jauniešu
domes preses ministrs

Ieskats vēsturē

Par atskaites punktu plānveidīgam darbam ar jaunatni var uzskatīt 2006. gadu, kad jaunieši sāka pulcēties toreizējās Dobeles pilsētas Izglītības nodaļas telpās, jo vēlējās organizēt kādas aktivitātes sev un citiem vienaudžiem. Metodiskās Sarmītes Dudes vadībā notika saliedēšanās apmācības un tikšanās ar deputātiem. 2007. gada 27. martā nodibināja biedrību "**Dobeles Jauniešu dome**".

Veiksmīga sakritība – tieši tolaik Bērnu un ģimenes lietu ministrija izsludināja projektu konkursu par iniciatīvu centru izveidi Latvijā. Izglītības nodaļas vadītājs Guntis Safranovičs un metode Sarmīte Duda kopā ar jauniešiem izmantoja šo iespēju. Tā tapa **Dobeles Jauniešu iniciatīvu centrs**, ko atklāja 2008. gadā.

Jau no 1999. gada darbojās **Dobeles Jaunatnes veselības centrs**, kura aktivitātes vairāk bija vērstas uz veselīga dzīvesveida popularizēšanu un vienaudžu izglītotāju apmācīšanu.

Teritoriālās reformas rezultātā abi centri satikās!

Dobeles Jaunatnes iniciatīvu un veselības centrs (DJIVC) ir Dobeles novada pašvaldības izveidota izglītības atbalsta iestāde, kas nodarbojas ar sabiedrības fiziskās, garīgās un sociālās labklājības uzlabošanu un ir viens no galvenajiem balstiem pašvaldības darbā ar jaunatni.

DJIVC **mērķi**:

- veicināt jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanu, sekmējot jauniešu izglītošanu, īpaši jomās, kas saistītas ar veselīgu dzīvesveidu;
- radīt apstākļus jaunatnes pašiniciatīvai un līdzdalībai sabiedriskajā dzīvē, rosināt jauniešus īstenot savas idejas, kā arī sniegt zināšanas, kā tās realizēt;
- nodrošināt jauniešiem atbalstu karjeras izvēlē, sekmējot patstāvību lēmumu pieņemšanā un karjeras plānošanā.

DJIVC piedāvā informāciju par seksuāli reproduktīvo veselību, atkarības profilaksi, pirmo palīdzību, jaunatnes politiku un līdzdalību, neformālo izglītību u.c.

Pieejamas arī bezmaksas konsultācijas pie speciālistiem (četriem psihologiem, psihoterapeita, logopēda, karjeras izglītības metodiķa, jaunatnes lietu speciālista un diviem veselības veicināšanas konsultantiem) un bezmaksas apmācības, konkursi, nometnes un citi pasākumi. Jauniešu vidū atsaucību guvuši **vienaudžu izglītotāji**. Šo metodi Dobelē izmanto jau

kopš 2000. gada. 12 gadu laikā apmācīti 192 vienaudžu izglītotāji, kas prasmīgi nodod savas zināšanas par veselības veicināšanas jautājumiem.

Kopš 2011. gada maija DJIVC atrodas vienā ēkā, tādējādi visi speciālisti pieejami vienkopus. Centrs atrodas netālu no Dobeles autoostas, kas savukārt nodrošina ērtāku pakalpojumu pieejamību visiem Dobeles novada iedzīvotājiem, īpaši jauniešiem. Startējot Izglītības un zinātnes ministrijas izsludinātajos projektu konkursos, Dobeles novada pašvaldība saņēma finansējumu Jauniešu informācijas punkta un Resursu punkta izveidei centrā. Cits projekts ļāva papildināt Resursu punktu ar inventāru jauniešu brīvā laika pavadīšanai (teltis, matračī, guļammaisi, velosipēdi, distanču slēpes, bezvadu mikrofoni un galvas mikrofoni).

DJIVC telpās regulāri darbojas jauniešu biedrības "**Dobeles Jauniešu dome**" un **Dobeles jauniešu izglītības un iniciatīvu centrs "Saspraude"**, iesaistot arvien vairāk jauniešu centra darbībā un pasākumu organizēšanā dažādu vecumu grupām. Par tradīciju jau kļuvusi *Sniega diena*, *Zemes stunda*, *Lielā talka*, *Jauniešu* un *Miera dienas* u.c. Biedrības aktīvi piedalās pašvaldības izsludinātajos projektu konkursos kultūras, sociālajā un veselības jomā. Projekti tiek īstenoti ciešā sadarbībā ar DJIVC speciālistiem. Projektu mērķauditorija ir dažādu sociālo grupu jaunieši.

Centra speciālisti ir apguvuši metodi – **zēnu un meiteņu grupu vadīšana**. Šogad darbojas meiteņu grupa, kas paredzēta pusaudzēm, lai pilnveidotu savu identitāti un attīstītu jaunas iemaņas sevis pilnveidošanā. Grupā piedalās septiņas sociālā riska grupas meitenes vecumā no 13 līdz 15 gadiem. Grupas

darbības mērķi: vairot pašpaļāvību un celt pašapziņu, palīdzēt meitenēm pašām atklāt savas stiprās puses un parādīt tās citiem, pilnveidot savu individualitāti, ļaut izmēģināt un attīstīt dažādas iemaņas, runāt par pārbaudījumiem, ar kādiem mūsdienās saskaras meitenes un pusaudži kopumā.

Vairāki centra speciālisti apguvuši **“ideju talkas” metodi**, kas jauniešu vidū ir ļoti populāra. Katra “ideju talka” aicina nākt kopā ar idejām un vēlmi rīkoties, atbalstīt citam citu. DJIVC jauniešiem rīkojis “ideju talkas” par mēbeļu un velosipēdu atjaunošanu un “Modes talku” – kā no vecām drēbēm radīt jaunas. Vēl viena netradicionāla darba metode ir **teātra sports**. Jau vairākus gadus centrā darbojas teātra sporta grupa, kas aktīvi piedalās pasākumos un brauc uz sacensībām.

2013. gads sākās ar ļoti spilgtu un nebijušu pasākumu – **“Dobeles novada Jauniešu gada balvas 2012”** pasniegšanas ceremoniju. Šo pasākumu organizēja Dobeles Jaunatnes iniciatīvu un veselības centrs sadarbībā ar Dobeles Jauniešu domi un novada pašvaldību. Ilgi lolotais sapnis par šo pasākumu mūsupusē nu ir īstenojies. Novembrī un decembrī notika aktīva balsu vākšana visā novadā, lai, apkopojot anketēšanas rezultātus, noskaidrotu, kurš ir labākais katrā no desmit nominācijām – **jaunietim draudzīgākais uzņēmums, medicīnas darbinieks, populārākā atpūtas vieta un neformālā grupa**.

Par nominācijas vai Atzinības raksta piešķiršanu lēma arī īpaši veidota žūrijas komisija. Viena no interesantākajām nominācijām bija “Jaunietim draudzīgākais deputāts”. Balvu saņēma deputāte, Izglītības pārvaldes metodiķe, ķīmijas skolotāja **Sarmīte Dude**, kura atbalsta jauniešu idejas un ir ieinteresēta jauniešu dzīvē novadā. Par atbalstu un sadarbību darbā ar jaunatni Atzinības rakstu ieguva domes priekšsēdētājs **Andrejs Spridzāns** un deputāts, Izglītības pārvaldes vadītājs **Guntis Safranovičs**.

Jaunatnes politika

Dobeles novada pašvaldība 2010.–2011. gadā piedalījās Jaunatnes politikas institūta (JPI) projektā “Jaunieši stratēģiskai jaunatnes politikas attīstībai pašvaldībās”. Sadarbībā ar politikas koordinatoriem un vietējo pašvaldību jaunieši izvērtēja jaunatnes politikas kvalitāti un apkopoja priekšlikumus stratēģiskai jaunatnes politikas attīstībai vietējā un valsts mērogā.

Konferencē **“Kafija ar politiķiem”** jaunieši prezentēja savus secinājumus Dobeles novada deputātiem. Ierosinājumi – nodrošināt jauniešu interešu pārstāvēcību un veidot dialogu ar lēmumu pieņēmējiem; veicināt jauniešu nodarbinātību, īpaši vasaras brīvlaikā; sekmēt jauniešu informētību par aktuāliem jautājumiem, paplašināt pagastu jauniešu iespējas un līdzdalību.

2011. gada 27. septembrī projekta **“Piespraudies pašvaldībai!”** ietvaros tika rīkota dažādu ar jaunie-

šiem saistītu institūciju tikšanās – Izglītības pārvalde, Pašvaldības policija, novada dome, Kultūras pārvalde, Centrālā bibliotēka, “Dobeles Jauniešu dome”, DJIVC u.c. Pārstāvji no Dobeles novada satikās, lai, pirmkārt, noskaidrotu, kas ir jaunatnes politika Dobeles novadā, un, otrkārt, secinātu, kādas ir aktuālākās problēmas šajā jautājumā un kuras no tām būtu jāiekļauj jaunatnes politikas stratēģijā.

2011. gada nogalē DJIVC speciālisti atjaunoja “Vispārējais rādītājus darba ar jaunatni vērtēšanai pašvaldībās”.

2012. gada martā ar Dobeles novada domes lēmumu apstiprināja jaunatnes politikas attīstības stratēģijas darba grupu, bet 20. decembrī tika apstiprināta Dobeles novada jaunatnes politikas attīstības stratēģija 2013.–2017. gadam. Tas ir **pirmais jaunatnes politikas plānošanas dokuments novadā**. Pirmie soļi stratēģijas realizēšanā jau ir sperti. 2013. gada 28. martā dome apstiprināja Jaunatnes konsultatīvās komisijas nolikumu un sastāvu. Līdz pašvaldību vēlēšanām plānots apstiprināt Jauniešu iniciatīvu fonda izveidi. Līdz gada beigām izveidosim jaunatnes darbinieku tīklu visā novadā.

Darāmā ir daudz, lai sasniegtu stratēģijas vīziju – **Dobeles novads ir jauniešiem draudzīga vieta, kur tiek sekmēta jauniešu veidošanās par vispusīgi attīstītiem, izglītotiem, veseliem, uzņēmīgiem un**

atbildīgiem sabiedrības locekļiem, tiek radīta pieejama, droša vide un infrastruktūra darbam, saturīgai un radošai brīvā laika pavadīšanai, kur jaunieši ir motivēti iesaistīties un līdzdarboties sabiedriskajos procesos. Tas ir kā ceļš, kas visiem mums kopā ejams, lai arī kādi šķēršļi tajā būtu sagaidāmi!

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS

Rīgas jaunie vaibsti

* **4. maijā** atklāta **Lucavsaldas atpūtas zona**. Bija iespēja iepazīt jaunizveidoto aktīvās atpūtas zonu, vienlaikus iesaistoties dažādās aktivitātēs. Pavāri pasākuma apmeklētājiem demonstrēja veselīgas maltītes pagatavošanas pamatprincipus brīvā dabā un deva nobaudīt pavasara zupu. Bērni varēja iziet sporta stafešu joslū, izmēģināt jaunās velosipēdu kolekcijas un piedalīties radošajās darbnīcās. Savukārt seniori bija aicināti mācīties nūjošanas prasmes, kā arī tikties ar tautā populāro veselības un optimisma mācības tautskolotāju Inesi Ziņģīti un apgūt ikdienas vingrojumu kompleksu veselības uzlabošanai. "Sporta laboratorijas" ārsti un sporta treneri pastāstīja

par katram piemērotām fiziskajām aktivitātēm un veica fizisko spēju eksprestestus. Lucavsaldas pludmales zonā interesenti varēja iepazīt ūdenssporta veidus.

* **4. un 5. maijā** Vecmīlgrāvī pēc plašiem renovācijas darbiem apmeklētājiem tika atvērta gan **kultūras pils "Ziemeļblāzma"**, gan apkārtnējais parks. Abas dienas pils zālēs un parkā skanēja koru dziesmas, klasiskā un tautas mūzika, uzstājās dažādas grupas un populāri dziedātāji un mūziķi. Pasākuma dalībnieki varēja iesaistīties jautrās atrakcijās bērniem, radošās aktivitātēs, kā arī doties ekskursijā pa "Ziemeļblāzmu" un vērot jūru, Daugavu un Vecmīlgrāvja apkārtni no parkā atjaunotā skatu torņa.

* **21. maijā** Grīziņkalnā, Krāsotāju ielā 12, atklāja **koka renovācijas centru "Koka Rīga"**. Ar ERAF finansējumu atjaunota viena no Grīziņkalna apkaimes vecākajām ēkām – 1876. gadā celtais Kreslinga nams. Blakus esošā celtne Lienes ielā uzbūvēta no jauna.

Centra darbības galvenie virzieni būs izglītošana koka ēku renovācijā un restaurācijā, izstāžu, radošo darbnīcu un semināru rīkošana, Grīziņkalna apkaimes kultūrvēsturisko vērtību apzināšana, popularizēšana u.tml.

Jūrmala sadarbosies ar Turkmenbaši pilsētu

Jūrmalas pilsētas domes pārstāvis Latvijas kūrorta asociācijas vadītājs Māris Dzenītis 14. maijā Valsts prezidenta A. Bērziņa oficiālās vizītes laikā Turkmenistānā, klātesot Latvijas Valsts prezidentam Andrim Bērziņam

un Turkmenistānas Valsts prezidentam Gurbanguli Berdimuhamedovam, parakstīja vienošanos par sadarbību starp Jūrmalu un Turkmenbaši pilsētu. Abas puses plāno sadarbību tūrisma un kūrorta attīstības un apsaimniekošanas jomā, jo turkmēņi ir ieinteresēti pārņemt Jūrmalas ilggadējo pieredzi. Viens no sadarbības virzieniem ir atbalsts uzņēmējdarbības iniciatīvām un tiešu kontaktu veidošana.

Izglābti 1390 koku!

10. maijā Jaunmoku pili Tukuma novadā pulcējās ap 230 čaklāko makulatūras vācēju, kas piedalījušies vērienīgā makulatūras vākšanas konkursā "Palīdzēsim kokiem!". Šajā mācību gadā akcijā iesaistījās skolēni no 32 izglītības iestādēm – Tukuma, Engures, Kandavas, Jaunpils, Talsu, Dundagas novada un Jūrmalas pilsētas. Makulatūras vākšanas konkursu jau vairākus gadus pēc kārtas rīko SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"", un jau otro gadu notiek plašs konkursa noslēguma pasākums, kurā tiek apbalvoti visi konkursa dalībnieki. Krietnu jautrības devu sarīkojumā ienesa Cūkmens, kas ieradās, auto sirēnām skanot un bākuņim mirgojot. Cūkmens lika skolēniem nodot zvērstu, ka arī turpmāk viņi rūpēsies par apkārtējās vides saglabāšanu un tīrību.

Pērn konkursā piedalījās 23 izglītības iestādes, šogad – par deviņām vairāk, tāpēc skolēni ir savākuši 99 tonnas makulatūras, un tas ir par 47 tonnām vairāk nekā iepriekšējā gadā. Savācot vienu tonnu makulatūras, var pasargāt no nociršanas 14 kokus. Konkursa dalībnieki ir izglābuši gandrīz veselu mežu –1390 kokus. Pirmo

vieta ieguva Tukuma 2. vidusskolas skolēni, otro vietu – Kandavas internātvidusskola, bet trešo vietu – Tukuma novada Tumes vidusskola.

Moderna atkritumu pārstrādes rūpnīca “Pentuļos”

15. maijā Ventspils novada Vārves pagastā svinīgi atklāja sadzīves atkritumu poligona “Pentuļi” otro un trešo kārtu. Poligona vēsture iesākās 1999. gadā, kad SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts” sāka sakārtot pilsētas atkritumu apsaimniekošanas sistēmu. 2004. gadā tika izveidots atkritumu poligons “Pentuļi”, bet tagad izveidots

atkritumu mehāniskās priekšapstrādes centrs – viena no modernākajām atkritumu pārstrādes rūpnīcām Eiropā. Ir sperts pirmais solis, lai nākotnē vispār nebūtu noglabājama atkritumu. Jaunajā rūpnīcā atkritumu priekšapstrādē tiek iegūtas organiskās vielas, savukārt pārējos atkritumus nodos otrreizējai pārstrādei.

Klātesošos uzrunāja Ventspils pilsētas domes priekšsēdētājs Aivars Lembergs, kurš uzsvēra Eiropas Savienības līdzekļu veiksmīgo piesaisti un atzīmēja, ka atkritumu poligonā tiek apglabāti gan Ventspils pilsētā, gan novadā radītie atkritumi.

Saldus novada maija karuselis

* **Godina “zelta ģimenes”.** 15. maijā, Starptautiskajā ģimenes dienā, pirmoreiz kopā pulcēja 53 Saldus novada pārus, kuri laulībā nodzīvojuši 50 un vairāk gadus. Neapstrīdami rekordisti bija Elma un Visvaldis Kiršteini, kuru laulības stāžs ir 65 gadi.

Arī turpmāk, atzīmējot

zelta kāzu gadadienu, ģimenes no Saldus novada pašvaldības saņems 50 latu naudas balvu.

* 17. maijā noslēdzās Latvijas arhitektūras 2012. gada labāko darbu skate. Par absolūto laureāti, iegūstot starptautiskās žūrijas piešķirto **Latvijas Arhitektūras gada balvu**, kļuvusi Saldus mūzikas un mākslas skola (birojs “Made arhitekti”).

* 17. maijā atklāja **izstādi “Ražots Saldū”**, bet galvenie notikumi risinājās 18. maija rītā, kad tirgotāji un tirgus viesi rosījās Saldumu svētku tirdziņā, līdzās tirdziņa burzmai notika nepārtraukta kultūras programma, nemitīgi norisinājās priekšnesumi. Sevišķi iespaidīgs

šogad bija svētku gājiens, kurā piedalījās vairāk nekā 3100 dalībnieku. Vakara noslēgumā Saldus atvēsināja stiprs lietus un krusa, bet, līdzko sākās koncerts “Atkal, atkal ir debesis pušu”, lietus mitējās.

* Saldus novada pašvaldība un Latvijas Universitātes fonds noslēdza līgumu par **stipendiju piešķiršanu Saldus novada pašvaldības jauniešiem**, kuri šoruden uzsāks studijas kādā no Latvijas augstskolām. Stipendiju **1 000 latu** apmērā varēs saņemt trīs pirmā kursa studenti, kas ir motivēti, sabiedriski aktīvi un kam, absolvējot 12. klasi, vidējā atzīme ir virs 7,5 ballēm.

Jauna tramvaja līnija Liepājā

29. maijā ekspluatācijā pieņēma jaunu tramvaja līniju, kas ir esošās līnijas atzars 3,6 km garumā līdz Ezerkrasta dzīvojamajam masīvam. Objektā turpinās teritorijas

labiekārtošanas darbi, taču jaunās līnijas ekspluatāciju tie netraucē. Tramvaja līnijas pagarinājuma projekts ir unikāls tehniskā izpildījuma ziņā, trasē ir izmantota viena no Eiropā modernākajām skaņu izolējošām tehnoloģijām – starp sliedēm un betona plāksnēm ielikts skaņu slāpējošs materiāls. Jaunajā līnijas posmā ir izbūvētas jaunas ūdens apgādes, kanalizācijas, lietus ūdens savākšanas, siltumapgādes, apgaismojuma sistēmas, paveikta tramvaja ceļa maršrutā esošo ielu vai ielu posmu braucamo daļu rekonstrukcija, ierīkoti luksofori, atjaunots apgaismojums, izbūvētas jaunas ietves, veloceļi, sabiedriskā transporta pieturvietas, bet galapunktā – tramvaja aplis un pasažieru autobusu stāvlaukums, kā arī būve tramvaju un autobusu vadītāju atpūtai.

Tuvojas Nīcas Dārzu diena

27. jūlijā notiks tradicionālā Nīcas Dārzu diena. Pirmo reizi plašākai auditorijai Nīcas dārzus atvēra 2003. gadā, kad pilsētā notika Latvijas puķu draugu saiets, kas pulcēja gandrīz 1000 puķkopju. Latvijas mēroga pasākums Nīcā notika arī 2010. gadā, bet citus gadus notiek Nīcas Dārzu diena. Šogad apmeklētāji varēs iepazīt līdz šim neredzētas vietas. Savus dārzus ciemiņiem

piekrituši atvērt "Eldorado", "Galdnieku", "Ķesteru", "Mežavotu" un "Cielavu" saimnieki, kas ar mīlestību kopj dārzus savam priekam. Nīcas dārzi gaida jūs!

Kā plānot zaļu pilsētvidi

Latvijas Lauksaimniecības universitātē Jelgavā Zemgales un Ziemeļlietuvu pašvaldību speciālistiem noslēdzās mācības par ilgtspējīgu zaļo zonu plānošanu pilsētā. Aptuveni 30 plānotāju un ainavu arhitektu no Dobeles, Jaunjelgavas, Jēkabpils, Pļaviņu un vēl citiem Zemgales novadiem, kā arī radniecīgu speciālistu pārstāvji no Lietuvas pašvaldībām kopš pērnā gada oktobra reizi mēnesī tikās Jelgavā, lai apgūtu 40 stundu bezmaksas mācību kursu Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas atbalstītajā projektā "Zaļā pilsētvide". Nodarbību pēdējā dienā, sadalījušies vairākās grupās un saņēmuši atšķirīgu situācijas aprakstu, kursanti izgatavoja teritorijas plānojuma maketus. Mācības beigušās, bet projekta ieviešana Zemgalē un Ziemeļlietuvā turpinās.

Apgūst Bauskas jaunsargu pieredzi

8. maijā oficiālā vizītē Bauskā ieradās Kosovas Aizsardzības ministrijas delegācija, lai tiktos ar pašvaldības pārstāvjiem un jaunsargu vienību. Viesi Latvijā vēlējas pētīt jaunsargu kustības darbību, lai aizgūtu idejas jaunsardzes modeļa veidošanai Kosovā. Bauskas jaunsargi uzrādījuši labus rezultātus, tādēļ tika minēti kā labs piemērs kustības darbībā. Domes vadība kosoviešiem skaidroja, kā Bauskas novadā noris sadarbība starp jaunsargu kustību un pašvaldību, kādi ir ieguvumi vienai un otrai pusei. Jaunsargu kustības veiksmē atkarīga no vadītāja. Tam jābūt autoritātei, kas spēj iedvesmot un motivēt jauniešus. Bauskas novadā tāds

ir Zigurds Kalējs. Delegācija ar interesi vēroja Bauskas jaunsargu vienības paraugdemonstrējumus Bauskas pilskalnā. "Ieguldot šajos jauniešos, jūs veidojat labāko ieguldījumu nākotnē," atzina Kosovas pārstāvji.

"Ķeguma novada vecmāmiņa 2013"

Māmiņu dienā Ķeguma tautasnamā konkurss pulcēja piecas drosmīgas novada vecmāmiņas un viņu atbalstītājus, lai godinātu un sveiktu svētkos, kā arī novērtētu mēneša laikā apgūto. Šajā laikā dalībnieces izzināja kosmētikas un stila noslēpumus, pirts un dūņu dziedniecības zinības, dzīves gudrības, pat leļļu tērpu šūdināšanu. Titulu "Ķeguma novada vecmāmiņa 2013" ieguva Silvija Čevere no Ķeguma, bet par vicelaureāti tika

atzīta Džineta Duncīte no Tomes, skatītāju simpātiju balvu ieguva Ingrīda Freimane. Brašās vecmāmiņas tika lutinātas ar žūrijas pārsteiguma balvām, bet lielākais pārsteigums – iespēja visām piedalīties šāgada Latvijas konkursā. Konkursa organizatore un iniciatore bija Anita Alksne, kas 2012. gadā godam pārstāvēja Ķeguma novadu pirmā Latvijas vecmāmiņu konkursa finālā.

Aizkraukles novadā jauni speciālisti

Aizkraukles novadā veiksmīgi noslēdzies kopš 2010. gada 16. novembra īstenotais Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekts "Speciālistu piesaiste Aizkraukles novada pašvaldības administratīvās kapacitātes stiprināšanai". Projekta ietvaros pašvaldībā darbā tika pieņemti trīs speciālisti: projektu koordinatore; pirmsskolas izglītības iestāžu psiholoģe un ģeogrāfiskās informācijas sistēmas speciālists. Rezultātā novadā izdevās īstenot arvien jaunus projektus; pirmsskolas iestāžu bērni, vecāki un darbinieki varēja saņemt psihologa konsultācijas, bet ĢIS speciālists sagatavoja kvalitatīvu kartogrāfisko materiālu darbam ar pašvaldības telpiskās plānošanas dokumentiem un datubāzes izveidei par pašvaldības telpisko attīstību. Pirmos 24 mēnešus speciālistu atlīdzību finansēja ESF. Piesaistītie speciālisti vēl turpinās darbu līdz 2013. gada 19. decembrim.

Mazais tvīda brauciens "modina samu"

Ar lielā Sama klātbūtni, ar rosību gadatirgū, svarbumbu celšanas sacensībām, garāko ūsu un bižu konkursu, teātra izrādi Blaumaņa pagalmā un citām aizraujošām aktivitātēm 18. maijā Koknesē svinēja lielos Sama modi-

nāšanas svētkus. Šai tradīcijai šogad pievienojās jauna – mazais tvīda brauciens, kurā retro velosipēdu un tērpu parāde pa Kokneses ielām vienoja 80 velobraucējus. Kopā ar tvīda braucienu rīkotājiem Latvijā – “Latvijas Veclaiku divriteņu kluba” un SIA “Erenpreiss” darbinīcas biedriem – krāšņajā parādē piedalījās liels pulks koknesiešu. Sajūsm

minātīe skatītāji vēroja, kā varavīksnes krāsu divriteņu rotāja ne tikai pavasara ziedi, bet arī pagājušā gadsimta 20. gadu atribūtika – pīti groziņi, veci portfeļi, grāmatas –, bet braucēju tērpos dominēja šī romantisma piesātinātā laika retro noskaņas. Pozitīvo emociju bija tik daudz, ka radusies vēlme šo pasākumu saglabāt kā Kokneses Sama modināšanas svētku tradīciju.

Nodibināts Latgalē pirmais pārnovadu fonds

16. maijā Līvānos nodibināja Viduslatgales Pārnovadu fondu, lai sekmētu vietējās kopienas izaugsmi, izkoptu ziedošanas tradīcijas un finansiāli atbalstītu vietējo iedzīvotāju iniciatīvas. Tā dibinātāji ir 22 fiziskas personas no Līvānu, Preiļu, Agļonas, Vārkavas un Riebiņu novada – uzņēmēji, zemnieki, pašvaldību un

sabiedriskie darbinieki. Līdzīgi kopienu fondi darbojas Valmierā, Talsos un citviet Latvijā, atbalstot sabiedriskas iniciatīvas, kas nav vērstas uz peļņas gūšanu. Fonda iecere radās pirms gada, kad Preiļu rajona partnerība guva Borisa un Ināras Teterevu fonda atbalstu vietējo iedzīvotāju forumu jeb apkaimes darbnīcu organizēšanai novados. Viduslatgales Pārnovadu fonds ziedotāju līdzekļus ieguldīs, finansējot sabiedrībai nozīmīgas iniciatīvas, atbalstot vietējos iedzīvotājus, īpaši – maznodrošinātās ģimenes un cilvēkus ar īpašām vajadzībām. Fonda mērķis ir vietējās sabiedrības aktivizēšana pozitīvam kopīgam darbam, lai lauki nepaliktu tukši, lai tajos dzīvotu ģimenes ar bērniem, jaunieši.

Naidis, piedošana un mīlestība Valkā

No 9. līdz 13. jūlijam Igaunijas–Latvijas–Krievijas pārrobežu sadarbības projekta “Robežgaisma” ietvaros Valkā norisināsies 10. Starptautiskais teātru festivāls “Tālvils 2013”, kura tēma būs “Naidis, piedošana un mīlestība – no klaunādes līdz drāmai”. Tas ir pasaules profesionālo,

municipālo un labāko amatiereteātru jaunā gadsimta teātra mākslas izteiksmes, satura un meklējumu starptautiskais teātru festivāls Latvijas–Igaunijas pierobežā. Festivāla aizsākums meklējams 1996. gadā. Tajā piedalījušies teātri no 21 valsts ar 89 izrādēm. Šogad

pirmo reizi festivāla vēsturē to atklās Valkas Putraskalnā. Šis festivāls iezīmīgs ar 15. starptautiskā režisoru semināra “K. Staņislavska un M. Čehova sistēmas šodien” nodarbībām, kurās dalību apstiprinājuši režisori no Latvijas, Igaunijas, Lietuvas, Krievijas, Ukrainas, Vācijas, Brazīlijas, Ungārijas un Lielbritānijas. Pirmo reizi seminārs notiks ārpus Maskavas.

Pārgaujas novads Jāņu gaidās

* **Vairāk jaundzimušo.** Dienu pirms Māmiņdienas Pārgaujas novada pašvaldība Stalbes tautasnamā sveica 2012. gadā dzimušos bērniņus un viņu vecākus. Kā katru gadu, pašvaldība dāvināja mazajiem apsudrabotu karotīti ar bērniņa vārdu. Dzimstības līmenis Pārgaujas

novadā palielinājies: 2010. gadā piedzimuši 28 bērniņi, 2011. gadā – 39, bet 2012. gadā jaundzimušo skaits sasniedzis jau nākamo desmitu – 44 bērniņi. Visvairāk mažuļu dzimšanai izvēlējušies maiju un septembri, lielākoties doti tradicionāli un skanīgi vārdi. Divi zēni tikuši pie latviskā Jāņa vārda, tāpat Jāņu tradīcija novadā nezudīs.

* **Jauna estrāde Raiskuma parkā.** 25. maijā Pārgaujas novada Raiskuma parkā tika atklāta brīvdabas estrāde. Pirmatklājēju gods bija uzticēts 14. bērnu popgrupu festivāla “Pienenīte” dalībniekiem no vairāk nekā divdesmit bērnu deju un dziesmu ansambļiem. Pārgaujas novada domes priekšsēdētājs Hardijs Vents vēlēja: “Lai mums šī estrāde dzied, lai tautai ir, kur nākt, gaviļēt un kopā pulcēties!” Jau 23. jūnijā Raiskuma estrādē atgriezīsies Līgo svinēšana.

Ziņas sagatavojuši: **Indra Vilde, Dzintra Āboliņa, Aija Briede, Dace Zuiko, Inga Priede, Gaitis Celms, Zane Sproģe, Aigars Štāls, Gunita Šime, Juris Kālis, Lelde Podniece, Zane Zemniece, Zanda Silaraupa, Anita Šmite, Sarmīte Rode, Ginta Kraukle, Inguna Medne un Jolanta Vaido-Zāļīte.**

ATPŪTĀI, ATELPĀI, SMAIDĀM

Tev šķiet, ka tu esi spējīgs uz visu? Pamēģini omei ieskaidrot, ka negribi ēst.

☺ ☺ ☺

Kāds makšķernieks makšķerē pie tilta. Pienāk policists un saka:

- Maksājiet sodu! Šeit nedrīkst makšķerēt.
- Bet es nemakšķerēju. Es peldīnu slieku.
- Parādiet slieku.

Policists apskata slieku un saka:

- Vienalga būs jāmaksā sods.
- Par ko?!
- Slieka bez peldkostīma.

☺ ☺ ☺

- Vimazākais skaņas ātrums ir bioloģiskā vidē - cilvēkā.

- Kā tā?

- Liela daļa no tā, ko saka un māca bērniem bērnībā, nonāk līdz viņu apziņai tikai ap gadiem 40.

☺ ☺ ☺

Ar ko programmētājs atšķiras no politiķa? Programmētājam maksā par programmām, kas strādā.

☺ ☺ ☺

Mūsdienu automašīnā viss ir pārdomāts līdz pēdējam sīkumam. Piemēram, aizmīgi pie stūres, bums - un tava galva jau uz spilvena.

☺ ☺ ☺

Kūrortā atpūtnieks jautā vietējam iedzīvotājam:

- Vai te ir labs klimats?
- Ļoti labs, paskatieties uz mani, cik esmu stiprs, bet, kad es šeit pirmo reizi nonācu, es nevarēju ne staigāt, ne runāt, pat nespēju rāpot.
- Oho!! Pārsteidzoši! Un vai sen jūs šurp atveda?
- Pirms gadiem 35, tad man nebija pat viens mēnesis.

☺ ☺ ☺

Vīrietis stāv autobusa pieturā un, kā jau tas pienākas pirmdienas rītā, vairākas reizes saldi nožāvājas. Iepretim stāvošā večiņa nikni aizrāda:

- Nekliedziet uz mani! Neesmu jau kurla!

☺ ☺ ☺

Vācijā kādas viesnīcas pagalmā tūrists ierauga divus strādniekus - viens rok bedri, otrs šo bedri tūlīt pat aizber.

- Ko jūs darāt?! Tam taču nav nekādas jēgas!
- Redziet, kungs, lieta tāda, ka strādāt mums vajadzēja trijātā. Pirmais izrok bedri, otrs iestāda koku, bet trešais bedri aizber. Bet tā nu ir sanācis, ka koku stādītājs šodien ir saslimis, bet mēs savu aldziņu nopelnīt gribam...

☺ ☺ ☺

Kas ir kalorijas? Tie ir mazi zvēriņi, kas atnāk pa naktīm un samazina drēbes.

☺ ☺ ☺

- Tu zini tādu anekdoti? Brežņevs Maskavā iznāk ar mietu uz ielas... Zini tādu?

- Nē!

- Es arī nezinu, bet sākums labs!

☺ ☺ ☺

- Nesen izmazgāju kleitu un nu nevaru vairs tajā ielist!
- Nu tad nomazgājies pati!

☺ ☺ ☺

Klauvējiens pie durvīm.

- Atļaujiet piedāvāt jums mūsu pakalpojumus - mēs izslēdzam televizoru.

- Paldies, man to nevajag...

- Ar kautiņu būs dārgāk, padomājiet!

☺ ☺ ☺

Vīrietis norija mušu. "Beidzot esmu vīrā!" - nodomāja muša.

☺ ☺ ☺

Liels uzraksts bezmaksas avīzes pirmajā lapā: "Lūdzu pirms lietošanas izlasīt."

☺ ☺ ☺

Vasara, dziļi lauki. Iešķība tualete bez durvīm, uz cauruma sēž vīrs un atvieglojas. Garām iet kaimiņiene un sašutumā sauc:

- Nu, klau, tu kaut durvis būtu ielicis!
- Durvis? Priekš kam? Ko tad te var nozagt...

☺ ☺ ☺

- Vectēv, ko tu tur dari?

- Es, Jānīt, lieku mēslus uz zemenēm.

- Mēs gan mājās uz zemenēm vienmēr liekam putukrējumu...

☺ ☺ ☺

Maza meitenīte pirmo reizi piedalās kāzās. Pēc laulību ceremonijas viņa vaicā mātei:

- Mammu, kāpēc līgavai ir balta kleita?
  - Meitiņ, baltā krāsa simbolizē laimi. Līgavai šodien ir vislaimīgākā diena viņas dzīvē...
- Meitenīte brīdi padomā un tad atkal jautā mammai:
- Un kāpēc līgavainis ir melnā?"

☺ ☺ ☺

Kāds sludinājums:

"Pazudis suns. Zaļš, priekšējā pakava nav, kreisais rags aplauzts. Ja kāds atrod, griezties pie psihiatra."

☺ ☺ ☺

Jauneklis jautā rūdītam vecpuišim:

- Kāpēc jūs neprecaties?
- Redzi, kad es biju jauns, tad nolēmu neprecēties tik ilgi, kamēr nesastapšu ideālu sievieti. Pagāja daudz gadu, un beidzot es satiku tādu sievieti. Bet izrādījās, ka viņa meklē ideālu vīrieti...

PUTNU PAŠVALDĪBU SALIDOJUMS RŪJENĀ

Guna Ķibere,

Rūjienas kultūras un tūrisma centra vadītāja

24. maijā Rūjienā no visām Latvijas pusēm ieradās putnu pašvaldību pārstāvji uz ikgadējo salidojumu, kas pulcē tos novadus un pagastus, kuru ģerbonī ir putns vai arī nosaukumā ietverts putna vārds.

Ideja par šādu salidojumu savlaik radusies toreizējam Gulbenes pilsētas domes priekšsēdētājam Nikolajam Stepanovam, kurš vēlējies izpētīt, cik tad Latvijā ir pilsētu ar putnu ģerbonī. Nu jau šis pasākums kļuvis par ikgadēju tradīciju, un šogad tas notika 12. reizi. Paši gulbenieši putnu pašvaldības pie sevis uzņēma pērn.

Rūjiena putnu pašvaldību saimei piepulcējās pagājušajā gadā, jo, rūpīgi izpētot Rūjienas pilsētas kontūru un 2009. gadā veiktās administratīvi teritoriālās reformas rezultātā iegūto novada kontūru, rūjienieši tur ieraudzīja putnus. Tāpat arī pērn Rūjienas pašā centrā tika uzstādīta Ģirta Burvja veidotā skulptūra "Rūjienas ligzda". Ar to pietika, lai arī Rūjienas novada pašvaldību uzņemtu putnu pašvaldību saimē.

Skaistajā maija dienā "Rūjienas ligzdā" salidoja septiņu novadu pašvaldību delegācijas un fotogrāfam draudzīgi pozēja gan gulbja saimnieki – Gulbenes novada pārstāvji, gan Preiļu novada pašvaldības darbinieki, kuru ikdienu modri vēro krauklis, gan Engures novada dzērvei uzticīgie pavalstnieki, gan pārstāvji no Lubānas novada, kura galvenais putns ir pīle, gan Ērgļu novada darbinieki, kam ērglis ir ne vien ģerbonī, bet arī novada nosaukumā, gan Alojās novada pašvaldības Staiceles delegācija, kas, pateicoties savam stārķim, pārstāvēta ne tikai Latvijas putnu pašvaldību saimē, bet arī Eiropas Stārķu pilsētu organizācijā, gan Talsu novada pašvaldības Ģibuļu pagasta darbinieki, kas ir tikpat žigli kā viņu bezdelīga, gan, protams, paši mājinieki – kopā 55 viesi, kas dienas gaitā gan sevi prezentēja, gan iepazīnās ar Rūjienas novadā paveikto.

Tradicionāli šajos saietos pašvaldības iepazīstas ar kolēģu pieredzi vides, infrastruktūras un saimniecisko jautājumu risināšanā, uzsāktajiem projektiem un citām aktivitātēm, kas norisinās pagastos un pilsētās. Rūjienā viesi apmeklēja Rūjienas vidusskolas sporta halli, Tautskolu un Rūjienas amatnieku biedrības "Rūzele" apmācību centru, speciālo pirmsskolas izglītības iestādi "Vārpiņa", pilsētas bibliotēku un izstāžu zāli.

Salidojuma dalībnieki bija vienisprātis – galvenais ir cilvēks, cilvēks savā vietā, katra cilvēka domu un radošo spēju lidojums... Tāpēc audzēsīm spārnus jauniem dzīves lidojumiem un lidosim!

Aigara Lapiņa foto

Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas logi
Kristīnes Kūlītes foto

“LOGS”

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634, 6750 8530